



## LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,  
faks. 8 706 64 762, el. p. [kanc@eimin.lt](mailto:kanc@eimin.lt), <http://eimin.lrv.lt>.  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų  
ministerijai

2019-01-            Nr. (15.27-43E)-3-  
I 2018-12-20    Nr. 1D-6373

### **DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO**

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – Ekonomikos ir inovacijų ministerija), išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktą derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), informuoja, kad pastabų ir pasiūlymų dėl Įstatymo projekto neturi.

Papildomai pažymime, kad Įstatymo projektu sukuriamą papildomą administracinę naštą ūkio subjektams, todėl kartu su Įstatymo projektu Lietuvos Respublikos Vyriausybei turi būti pateikiama su Ekonomikos ir inovacijų ministerija suderinta Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita (toliau – Ataskaita). Atkreipiame dėmesį, kad pastabos dėl Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos rengtos Įstatymo projekto Ataskaitos buvo pateiktos darbo tvarka. Prašom patikslinti Ataskaitoje pateiktus skaičiavimus ir juos galutinai suderinti el. paštu [vyginta.damzeniene@eimin.lt](mailto:vyginta.damzeniene@eimin.lt).

Ekonomikos ir inovacijų viceministras

Gintaras Vilda

V. Damzenienė, tel. 8 706 63 678, el. p. [vyginta.damzeniene@eimin.lt](mailto:vyginta.damzeniene@eimin.lt)  
G. Surinaitė, tel. 8 706 64 900, el. p. [goda.surinaitė@eimin.lt](mailto:goda.surinaitė@eimin.lt)



## LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,  
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,  
atsisk. sąskaita LT57 4010 0510 0467 0211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2019-01-      Nr.  
į 2018-12-20    Nr. 1D-6373

### DĖL IŠVADOS ĮSTATYMO PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 (toliau – Įstatymas) 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Projekto 3 str. 2 d. dėstomos Įstatymo 4 str. 13 d. formuluotės tikslintinos, nes nėra aiškiai apibrėžiama, apie kokius konkrečiai subjektus ir kokią konkrečią informaciją reikėtų skelbti. Be to, ne visi Projekto 3 str. 2 d. dėstomoje Įstatymo 4 str. 13 d. nurodyti subjektai priima sprendimus dėl poveikio priemonių (pavyzdžiui, Lietuvos notarų rūmai, Lietuvos antstolių rūmai, kurie, vadovaudamiesi Įstatymo 36 str. 7 d., patikrinimų dokumentus su atlikto patikrinimo išvadomis ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo patikrinimo išvadų surašymo, kai nustatomas (nustatomi) pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos nuostatų pažeidimas (pažeidimai), perduoda nagrinėti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai (toliau – FNTT), kuri svarsto poveikio priemonės (priemonių) taikymo klausimą). Kartu siekiant aiškumo, Projekto 3 str. 2 d. dėstomame Įstatymo 4 str. 13 d. 1 p. siūlytina kaip perteklinių atsisakyti žodžių „kitų įpareigotųjų subjektų“.

Siūlytina Projekto 3 str. 2 d. dėstomoje Įstatymo 4 str. 13 d. 1 p. įvardinti, kas laikoma priežiūros veiksmais, pavyzdžiui, pasitelkiant Įstatymo penktojo skirsnio nuostatas dėl patikrinimų ir privalomų nurodymų. Pažymėtina ir tai, kad nėra apibrėžta, kada, koku periodiškumu informacija turėtų būti paskelbiama viešai pagal Projekto 3 str. 2 d. dėstomas Įstatymo 4 str. 13 d. nuostatas. 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 (su pakeitimais, padarytais 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/843) (toliau – Direktyva) 34 str. 3 d. numatyta, kad savireguliacinio organas *viešai skelbia metinę ataskaitą*, todėl siūlytina įvertinti, ar Projekto 3 str. 2 ir 3 d. dėstomos Įstatymo 4 str. 13 ir 14 d. nuostatos neturėtų būti tikslinamos, numatant pareigą priežiūros institucijoms informaciją pateikti, pavyzdžiui, *savo metinėse veiklos ataskaitose*.

2. Projekto lydimojoje medžiagoje nėra atskleistos Projekto 5 str. dėstomos Įstatymo 7 str. 6 p. nuostatos, kuriomis siekiama suteikti teisę FNTT tikrinti kredito įstaigų klientams priklausančių seifų turinį (ši nuostata nenurodoma nei atitikties lentelėje, nei aiškinamajame rašte). Be to, Teisingumo ministerijos nuomone, Projekte turėtų būti apibrėžtos aplinkybės, kurioms esant FNTT galėtų pasinaudoti tokia teise.

3. Įvertinus Direktyvos 3 str. 9 d. pateiktą pavyzdinį sąrašą, pastebėtina, kad jame nurodomi taip pat ir subjektai, patenkantys į kitų ministrų valdymo sritis (pavyzdžiui, audito rūmų ar centrinių

bankų valdybų nariai – finansų ministro, ambasadoriai, aukšto rango ginkluotųjų pajėgų karininkai – užsienio reikalų ir krašto apsaugos ministrų, valstybės valdomų įmonių administracinių, valdymo ir priežiūros organų nariai – ekonomikos ir inovacijų ministro), todėl manome, kad Projekto 6 str. dėstomoje Įstatymo 7<sup>1</sup> str. 1 d. nurodytų pareigų sąrašą turėtų sudaryti keli ministrai bendru įsakymu (t. y. ne vien teisingumo ministras).

4. Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 9 d. siūloma nustatyti, kad finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, pradėdami naujus dalykinius santykius su klientu – juridiniu asmeniu, kurio informacija apie naudos gavėjus registruojama šio įstatymo 25 str. 1 d. nustatyta tvarka, turi gauti to kliento naudos gavėjo registracijos išrašą iš registro.

Tačiau pažymėtina, kad galiojančio Įstatymo 12 str. 8 d. nustatyta, kad finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, *nustatydami naudos gavėjo tapatybę*, papildomai *turi teisę naudotis Juridinių asmenų dalyvių informacinę sistemą (JADIS)* ir kitomis valstybės informacinėmis sistemomis, registrais, kuriuose kaupiami duomenys apie juridinių asmenų dalyvius. Teisingumo ministerijos nuomone, siūloma Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 9 d. sukuriama papildoma administracinė našta juridiniams asmenims pateikti papildomus dokumentus apie naudos gavėją, kai tuo tarpu finansų įstaiga ir kiti įpareigotieji subjektai turi galimybę savarankiškai Juridinių asmenų dalyvių informacinėje sistemoje (toliau – JADIS) patikrinti naudos gavėjo duomenis. Be to, pagal Įstatymo 12 str. 3 d. finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai bet kuriuo atveju turės įvykdyti Įstatyme nustatytą pareigą ir patikrinti kliento pateiktus dokumentus ir informaciją apie naudos gavėją, remdamiesi dokumentais, duomenimis ar informacija, gautais iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio, t. y. iš JADIS.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina atsisakyti Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 9 d.

Šiame kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau – VIIĮ) 25 str. 1 ir 2 d., 30 str. 3 d., *registruojamas* gali būti tik *registro* objektas, tačiau valstybės informacinėse sistemose (šiuo konkrečiu atveju – JADIS) duomenys ir informacija nėra registruojami, jie tik įrašomi, kaupiami, tvarkomi ir pan. Kartu pažymėtina, kad JADIS yra valstybės informacinė sistema, o ne registras, todėl naudos gavėjo registracijos išrašas iš JADIS taip pat nėra išduodamas. Taigi, Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 9 d. vartojamos formuluotės yra klaidingos ir nevartotinos. Analogiška pastaba taikoma ir Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 10 d. nuostatai.

5. Atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 73 p. nuostatas, pagal kurias teisės akto, kurį sudaro straipsniai, kiekvienas straipsnis keičiamas, pildomas ar pripažįstamas netekusiu galios atskiru straipsniu, *to paties straipsnio sudedamosios dalys keičiamos*, pildomos ar pripažįstamos netekusiomis galios *atskiromis to paties straipsnio dalimis*, tikslintinas pakeitimų dėstymas Projekto 10 str. 3 d.

6. Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 10 d. numatyta, kad *finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai JADIS tvarkytojui praneša apie* nustatytus jų turimos informacijos apie naudos gavėjus ir informacijos apie naudos gavėjus, šio įstatymo 25 ir 25<sup>1</sup> straipsnio nustatyta tvarka įregistruotos JADIS, *nesutapimus*.

Pažymėtina, kad nei iš pateiktos nuostatos formuluotės, nei iš aiškinamojo rašto nėra aišku, kokių tikslų norima pasiekti, įgyvendinus šią nuostatą. Pastebėtina, kad finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams JADIS tvarkytojui pranešus apie pastebėtus informacijos apie naudos gavėjus nesutapimus, nebus pasiekti jokie rezultatai, kadangi JADIS tvarkytojas neturės galimybių patikrinti, kuri (JADIS tvarkytojui pateikta ar finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams pateikta) informacija yra teisinga ir tikra. Manytina, kad teigiamų rezultatų būtų galima pasiekti, Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 10 d. numatant, kad finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, pastebėję JADIS kaupiamos ir jų turimos informacijos apie naudos gavėjus nesutapimus, praneša apie šiuos nesutapimus juridiniam asmeniui ir siūlo pateikti tikslią, teisingą ir tikrą informaciją JADIS tvarkytojui (jeigu JADIS yra pateikta netiksli informacija) arba finansų

įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams (jeigu jiems yra pateikta neteisinga informacija), nes priešingu atveju dalykiniai santykiai tarp finansų įstaigos ar kitų įpareigotųjų subjektų ir kliento nebus pradėti. Teisingumo ministerijos nuomone, tik tokiu būdu galėtų būti užtikrintas teisingos, tikslios ir aktualios informacijos apie juridinio asmens naudos gavėjus kaupimas valstybės informacinėje sistemoje ir pateikimas finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 10 d. tikslintina šiuo aspektu.

Kartu pažymėtina, kad nei galiojančiame Įstatyme, nei Projekte Įstatymo 25<sup>1</sup> str. taip pat nėra numatytas. Net jeigu Projekto 10 str. 3 d. pildomo Įstatymo 12 str. 10 d. norėta pateikti nuorodą į Projekto 17 str. pildomo Įstatymo 25<sup>3</sup> str. – reikalavimai Juridinių asmenų dalyvių informacinei sistemai (JADIS), manytina, kad šios nuorodos turėtų būti atsisakyta, kadangi tik Įstatymo 25 str. 1 d. nustatyta informacijos apie naudos gavėjus teikimo JADIS tvarkytojui tvarka.

7. Projekto 11 str. dėstomomis Įstatymo 14 str. 4<sup>2</sup> d. 3 p. nuostatomis siūloma suteikti įgaliojimus FNTT nustatyti reikalavimą finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams *riboti dalykinius santykius arba sandorius su asmenimis iš didelės rizikos trečiųjų valstybių*. Pastebėtina, kad tokio reikalavimo taikymo pagrindai, viena vertus, nėra apibrėžti (žr. formuluotę „esant poreikiui“), kita vertus, toks ribojimas laikytinas esminiu ūkinės veiklos/asmenų teisių ribojimu, todėl jo taikymo pagrindai turėtų būti aiškiai reglamentuoti įstatymo lygmeniu (Projekte) ir reikalingumas pagrįstas aiškinamajame rašte. Be to, turėtų būti reglamentuota ir tai, kokia apimtimi, kokį laikotarpį tokie ribojimai galėtų būti taikomi.

8. Siūlytina tikslinti Projekto 11 str. 7 d. dėstomą Įstatymo 14 str. 10 d. 1 p. g) papunkčio nuostatą „klientas yra trečiosios valstybės pilietis, kuris kreipiasi dėl teisės gyventi Lietuvos Respublikoje arba dėl Lietuvos Respublikos pilietybės *mainais už* kapitalo pervedimus, turto ar Vyriausybės obligacijų įsigijimą arba investicijas į bendroves Lietuvos Respublikoje“, vartojamas formuluotes adaptuojant prie nacionalinio teisinio reguliavimo (žr. Pilietybės įstatymo 20 str. 1 d. bei Įstatyme dėl užsieniečių teisinės padėties vartojamas formuluotes (pavyzdžiui, Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 43 str. 6 d. 5 p. nuostatą „*tiesiogiai dalyvaudamas valstybei svarbiuose projektuose* yra investavęs Lietuvos Respublikoje nuosavą, skolintą ar patikėjimo teise valdomą ir naudojamą turtą“).

9. Projekto 15 str. 2 d. dėstomos Įstatymo 22 str. 5<sup>1</sup> d. nuostatos, vertinant jas santykyje su Projekto 15 str. 1 d. dėstomomis Įstatymo 22 str. 5 d. nuostatomis (jose apibrėžta, kokiais atvejais subjektams atsiranda pareiga įsteigti ar paskirti pagrindinį kontaktinį asmenį), stokoja apibrėžtumo, kokiems pagrindams esant, FNTT galėtų teikti nurodymą įsteigti ar paskirti pagrindinį kontaktinį asmenį.

10. Siūlytina Projekto 16 str. 2 d. pildomo Įstatymo 24 str. 5 d. po žodžių „kai jo asmens duomenis“ įrašyti žodį „iš“, kadangi duomenys duomenų gavėjams teikiami iš valstybės informacinės sistemos – JADIS, o ne sistemoje.

11. Projekto 17 str. pildomo Įstatymo 25<sup>3</sup> str. 2 d. numatyta, kad šio įstatymo 25 str. 1 d. nurodyta informacija turi būti pasiekama per Juridinių asmenų dalyvių informacinę sistemą (JADIS) ir Europos centrinę platformą, įsteigtą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1132 22 str. 1 d., aštuonerius metus nuo tada, kai informacija apie naudos gavėjus išbraukiama iš *registro*. Pakartotinai atkreipiamas dėmesys, kad JADIS yra valstybės informacinė sistema, o ne registras. Atsižvelgiant į tai, Projekto 17 str. pildomo Įstatymo 25<sup>3</sup> str. 2 d. tikslintina, numatant, kad informacija apie naudos gavėjus išbraukiama iš JADIS arba iš valstybės informacinės sistemos.

Šiame kontekste taip pat svarstyтина, kodėl Projekto 17 str. pildomas Įstatymo 25<sup>3</sup> str., o ne 25<sup>1</sup> str., kadangi nei galiojančioje Įstatymo redakcijoje, nei Projekte Įstatymo 25<sup>1</sup> ir 25<sup>2</sup> str. nėra numatyta. Pastebėtina, kad nėra pagrindo sietis su Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 2, 7, 9, 19, 20, 49 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 25<sup>1</sup> ir 25<sup>2</sup> straipsniais įstatymo projektu, kuris šiuo metu derinamas su suinteresuotomis

institucijomis (žr. registracijos TAIS Nr. 18-11161), kadangi pastarasis įstatymo projektas dar nėra net pateiktas Seimui. Antra vertus, svarstyтина galimybė šiuos įstatymų projektus apjungti į vieną.

12. Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 41<sup>1</sup> str. 5 ir 6 d. ir kitus atskiras juridinių asmenų teises formas reguliuojančius įstatymus, kuriuose numatyta JADIS kaupti juridinių asmenų dalyvių duomenis, nustatyta, kad JADIS kaupiama informacija turintiems teisę ją gauti fiziniams ir juridiniams asmenims teikiama už atlyginimą, išskyrus atvejus, kai ji: 1) teikiama juridinio asmens dalyviams, kai JADIS tvarkomi duomenys apie juos; 2) perduodama susijusiems registrams, valstybės informacinėms sistemoms; 3) teikiama valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti pagal prašymą ir (arba) sutartis; atlyginimo už informacijos teikimą dydis neturi viršyti JADIS administravimo išlaidų kartu su pagrįsta investicijų grąža. Atkreipiamas dėmesys, kad Direktyvos, kuria įgyvendinamas Įstatymas, 30 str. 5a d. taip pat numatyta, kad galimybei susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus taikomos duomenų apsaugos taisyklės ir, vadovaujantis Direktyvos 30 str. 5a d., *gali būti taikoma registracija internetu bei mokestis; už informacijos pateikimą renkami mokesčiai nevirsija tokiems veiksams atlikti reikalingų administracinių sąnaudų*.

Įvertinus visa tai, kas išdėstyta, taip pat JADIS naudos gavėjų funkcionalumo kūrimui bei palaikymui tenkančias finansines sąnaudas ir tai, kad JADIS tvarkytojui – valstybės įmonei Registrų centrui šioms sąnaudoms padengti valstybės biudžeto lėšų nėra skiriama, bei atsižvelgiant į teisingumo ministro 2018 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. 1R-76 „Dėl duomenų apie juridinių asmenų tikruosius naudos gavėjus teikimo Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos tvarkytojui darbo grupės sudarymo“ sudarytoje darbo grupėje priimtus susitarimus dėl Įstatymo papildymo nuostatomis dėl JADIS kaupiamos informacijos atlygintinumo, prašome Įstatymo 25 str. papildyti analogiškais Akcinių bendrovių įstatymo 41<sup>1</sup> str. 5 ir 6 d. numatytomis nuostatomis dėl JADIS teikiamų duomenų atlygintinumo.

13. Aiškinamojo rašto 11 p. trečiojoje pastraipoje numatyta, kad įgyvendinant Direktyvos 2018/843 1 str. 15 p. c) papunktį ir 16 p. d) papunktį, turės būti pakeisti Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti teisingumo ministro 2013 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. 1R-231, *nustatant, kad Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS) dokumentus ir duomenis turi teisę gauti bet kuris fizinis ar juridinis asmuo*. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal minimos Direktyvos 2018/843 1 str. 15 p. c) papunkčio antrąją pastraipą ir 16 p. d) papunkčio antrąją pastraipą bet kuris fizinis ar juridinis asmuo gali gauti šiuos duomenis: *tikrojo savininko vardą ir pavardę, gimimo metus ir mėnesį, gyvenamosios vietos šalį ir pilietybę, taip pat jo turimų naudos teisių pobūdį ir apimtį*, bet ne visus JADIS dokumentus ir duomenis. Atsižvelgiant į tai, aiškinamojo rašto 11 p. trečioji pastraipa tikslintina šiuo aspektu.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius



## LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Vidaus reikalų ministerijai

2019-01- Nr.(29E-04 -(5K-1823440))-  
į 2018-12-20 Nr. 1D-6373

### DĖL PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Finansų ministerija, susipažinusi su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektu (paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje, reg. Nr. 18-15329, toliau - Projektas) pagal kompetenciją teikia pastabas ir pasiūlymus dėl Projekto.

Atsižvelgiant į tai, kad mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas jam pavestas funkcijas, turi teisę gauti funkcijoms atlikti reikiamus duomenis įskaitant naudos gavėją, taip pat naudotis savo ir kitų juridinių asmenų valdomų ar tvarkomų registru, duomenų bazių informacija, Projekto 16 straipsnyje, kuriuo papildomas Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 24 straipsnis 5 dalimi, siūlome nurodyti ir Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Atkreiptinas dėmesys į MONEYVAL atliekamus vertinimus ir į FATF (Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu bei teroristų finansavimu) rekomendacijas dėl juridinio asmens statuso neturinčių subjektų (*legal arrangement*) naudos gavėjų nustatymų (Rekomendacijos 10 ir 25). Paminėtina, kad atitikimas rekomendacijoms būtinas ir dėl atitikties užtikrinimo pagal skaidrumo ir keitimosi informaciją standartą, kurio peržiūrą atlieka EBPO Pasaulinis skaidrumo ir keitimosi informacija mokesčių tikslais forumas (Lietuvos vertinimo klausimyną Finansų ministerija turėtų gauti šių metų antroje pusėje). Kyla abejonių ar Projekto pakeitimais pilnai yra įgyvendinamos minėtosios rekomendacijos, nors atskiruose straipsniuose projekte ir yra minimos juridinio asmens teisių neturinčios organizacijos. Siekiant išvengti galimų reglamentavimo spragų, siūlytume apsisvarstyti galimybę papildyti įstatymo projektą juridinio asmens sąvoka, kuri apimtų ir bet kokią teisinę organizaciją (darinį), neturinčią juridinio asmens teisių (pagal šiuo metu Mokesčių administravimo įstatymą juridinis asmuo taip pat suprantamas tokiu būdu).

Informuojame, kad siekiama įgyvendinti 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) Nr. 2018/843, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/138/EB ir 2013/36/ES yra rengiami ir Vidaus reikalų ministerijai bus pateikti Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo ir Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo pakeitimai.

Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. sausio 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pasitarime pritarė atnaujintam Priemonių finansinių technologijų sektoriaus plėtrai Lietuvoje skatinti planui (toliau – Planas), įgyvendinant Plane numatytas priemones bus vertinamos galimybės peržiūrėti Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo nuostatas, kurios prisidėtų prie Lietuvos konkurencingumo regione didinimo. Minėtų Plano nuostatų įgyvendinimo terminai yra šių metų I-II

Finansų ministerija 16-166

ketvirčiai, todėl darbo grupei Finansinių technologijų industrijai Lietuvoje plėtoti pabaigus diskusijas siūlytina atsižvelgti į minėtų diskusijų rezultatus ir darbo grupės siūlymus.

Viceministrė

Loreta Maskaliovienė



**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS  
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,  
el. p. [etd@etd.lt](mailto:etd@etd.lt). Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2019-01-            Nr.  
I 2018-12-20    Nr. 1D-6373

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO  
PREVENCIJOS ĮSTATYMO VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28,  
29, 39, 40, 49 IR 51 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO  
7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> IR 25<sup>3</sup> STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO**

Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Europos teisės departamentas) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos raštu pateiktus derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektą (toliau – PPTFPĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto „Dėl Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą ir teikia šias pastabas:

1. PPTFPĮ projekto 1 straipsnio, kuriuo keičiamas Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – PPTFPĮ) 2 straipsnio 10 dalies 9 punktas, nuostatoje sumos, kurią pasiekus ar viršijus būtų laikoma, kad subjektas papuola po įtvirtinta sąvoka, dydis įvardijamas „EUR“. Tuo tarpu panašiose PPTFPĮ projekto ir PPTFPĮ nuostatose, kuriose nurodomos piniginės sumos, naudojama tokia formuluotė – „<...> eurų, ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta“. Pažymėtina, kad nei iš PPTFPĮ projekto, nei iš aiškinamųjų dokumentų nėra aišku, kodėl minėta PPTFPĮ projekto nuostata skiriasi, todėl siūlytume ją suvienodinti su kitomis panašiomis nuostatomis.

2. Kadangi PPTFPĮ projekto 6 straipsnyje nurodytos Teisingumo ministerijos funkcijos šio įstatymo reglamentuojamoje srityje, siūlytume šiuo projektu papildomo PPTFPĮ 7<sup>1</sup> straipsnio pavadinime žodį „teisės“ pakeisti žodžiu „funkcijos“.



3. Pažymėtina, kad iš Direktyvos (ES) 2018/843<sup>1</sup> ir PPTFPĮ projekto atitikties lentelėje (toliau – Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelė) pateiktos informacijos nėra aišku, kaip perkeliama šios Direktyvos (ES) 2018/843 nuostatos:

- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 2 punkto c papunktis, kiek jis skiriasi nuo keičiamos Direktyvos (ES) 2015/849<sup>2</sup> nuostatos (t. y., ši formuluotė – „išskyrus piniginę vertę, nurodytą tos direktyvos 1 straipsnio 4 ir 5 punktuose“);
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 6 punktas ta dalimi, kiek įtvirtinta, kad draudimas turėti anonimines sąskaitas, anonimines banko atsiskaitymo knygeles arba anoniminius banko seifus taikomas ne tik finansų, bet ir kredito įstaigoms;
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 7 punktas, kuriuo keičiamas Direktyvos (ES) 2015/849 12 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b punktas;
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 8 punkto b papunktis, kiek jis numato reikalavimą įpareigotiesiems subjektams saugoti įrašus apie atliktus veiksmus ir iškilusius sunkumus patikrinimo proceso metu. Šiuo atveju pažymėtina, kad nėra aišku, koku pagrindu įpareigotieji subjektai privalėtų saugoti PPTFPĮ 8 straipsnio 6 dalies nuostatoje įvardintus raštus;
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 11 punktas, kuriuo Direktyva (ES) 2015/849 papildoma 18a straipsnio 3 dalies a, b, d ir e punktais;
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 15 punkto a papunktis (keičiama Direktyvos (ES) 2015/849 30 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa ir 30 straipsnio 1 dalis papildoma nauja pastraipa), kuriame numatomos sankcijos valstybėje įsteigtoms bendrovėms ir juridiniams asmenims, nevykdantiems įsipareigojimo gauti ir saugoti nurodytą informaciją, bei įtvirtinamas reikalavimas numatyti įpareigojimą tikriesiems savininkams teikti duomenis, reikalingus tam, kad bendrovė ar kitas juridinis asmuo galėtų laikytis direktyva įtvirtintų reikalavimų;
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 15 punkto b papunktis nuostatos ir 16 punkto f papunktis (keičiamos Direktyvos (ES) 2015/849 30 straipsnio 4 dalis (paskutinis sakiny) ir 31 straipsnio 5 dalis (paskutinis sakiny)), kiek tai susiję su centriniame registre esančių neatitikimų pašalinimu. Be to pažymėtina, kad iš aiškinamojo rašto ir Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelės nėra aišku, ar buvo įvertinta, ar vadovaujantis Direktyvos (ES) 2015/849 nuostatomis nereikėtų įtvirtinti reikalavimo, kad kompetentingos institucijos taip pat turėtų pranešti apie neatitikimus tarp centrinio registro duomenų ir jų turimos informacijos. Jei toks vertinimas nebuvo atliktas, siūlytume įvertinti tokio reglamentavimo galimybę;
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 15 punkto f papunktis ir 16 punkto g papunktis (keičiamos Direktyvos (ES) 2015/849 30 straipsnio 7 dalis ir 31 straipsnio 7 dalis), kuriuose įtvirtinta, kad informacija šiose nuostatose įvardintiems subjektams teikiama nemokamai;
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 16 punkto a papunktis (keičiama Direktyvos (ES) 2015/849 31 straipsnio 1 dalis), kuriame įtvirtinta, kad valstybės narės nustato ypatumus, pagal kuriuos apibrėžiama, ar juridinių struktūrų sandara ar funkcijos yra panašios į patikos fondų struktūrą;
- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 16 punkto c papunktis (Direktyvos (ES) 2015/849 31 straipsnis papildomas 3a dalimi), iš kurio, vertinant kartu su galiojančiomis PPTFPĮ nuostatomis, spręstina, kad pareiga tiesioginės patikos ir panašių juridinių struktūrų atveju saugoti informaciją apie tikruosius savininkus centriniame valstybės narės registre turėtų būti taikoma ir tais atvejais, kai patikos paslaugas teikia fizinis asmuo (atitinkamai reikėtų įvertinti, ar nereikėtų tikslinti ir nuostatų, kuriomis perkeliama Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 16 punkto d papunktis). Taip pat neaišku, kaip bus perkeliama to paties papunkčio 2 ir 3 pastraipos.

<sup>1</sup> 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/843, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/138/EB ir 2013/36/ES (OL 2018 L 156, p. 43) (toliau – Direktyva (ES) 2018/843).

<sup>2</sup> 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL 2015 L 141, p. 73) (toliau – Direktyva (ES) 2015/849).

reglamentuojančios atvejus, kada valstybės narės registre turi būti saugoma informacija apie tikruosius savininkus ir tuo atveju, jei fondo patikėtinis ar asmuo, einantis lygiavertę pareigą panašioje juridinėje struktūroje, yra įsisteigęs ne toje valstybėje narėje;

- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 16 punkto d papunktis (keičiama Direktyvos (ES) 2015/849 31 straipsnio 4 dalis) tiek, kiek jame įtvirtintos nuostatos skiriasi nuo pakeistų Direktyvos (ES) 2015/849 30 straipsnio 5 dalies nuostatų;

- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 20 punktas, kiek tai susiję su informacijos teikimu kitoms nei Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba kompetentingoms institucijoms;

- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 22 punktas, kuria Direktyvos (ES) 2015/849 34 straipsnis papildomas 3 dalies d punktu dėl savireguliuojamųjų organų viešai skelbiamų metinių ataskaitų informacijos;

- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 23 punktas (Direktyvos (ES) 2015/849 38 straipsnis papildomas 2 dalimi) ir atitinkamos 1 straipsnio 39 punkto b papunkčio nuostatos (papildoma Direktyvos (ES) 2015/849 61 straipsnio 3 dalis). Pažymėtina, kad iš Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelėje pateiktų nacionalinių teisės aktų nuostatų nėra aišku, kaip būtų užtikrinama apie pažeidimą pranešusio asmens apsauga tuo atveju, jei prieš jį būtų imamasi veiksmų, kurie susiję su priešiškais ar diskriminaciniais *su darbo santykiais* susijusiais veiksmais, ir kaip tokiems asmenims būtų užtikrinama veiksminga teisinė gynyba. Siūlytume įvertinti, ar įgyvendinant šias direktyvos nuostatas nebūtų galima taikyti Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo nuostatų ir užtikrinti šiems asmenims pranešėjo statusą. Jei šio įstatymo nuostatos galėtų būti taikomos, prašytume šiuo įstatymu papildyti Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelę ir Direktyvos (ES) 2018/843 perkėlimo ir įgyvendinimo planą Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje (LINESIS) (toliau – Direktyvos (ES) 2018/843 planas);

- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 27 punktas, kuriuo keičiamos šios Direktyvos (ES) 2015/849 44 straipsnio 2 dalies nuostatos: c punktas („skaičių ir procentinę dalį, kartu su metine ataskaita įpareigotiesiems subjektams, kurioje išsamiau išdėstoma jų pateiktų pranešimų nauda ir tolesni su jais susiję veiksmai“), d punktas („suskirstytus pagal valstybę partnerę“) ir f punktas („vietoje ir ne vietoje“);

- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 28 punktas (keičiama Direktyvos (ES) 2015/849 45 straipsnio 4 dalis), kuriame nustatyti kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant, kurios trečiosios valstybės neleidžia įgyvendinti pagal direktyvos nuostatas reikalaujamos politikos ir procedūrų;

- Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 30 punkto d papunktis (papildoma Direktyvos (ES) 2015/849 48 straipsnis 5 dalis), įtvirtinantis įpareigojimą tos valstybės narės, kurioje įsteigta patronuojančioji įmonė, kompetentingoms institucijoms prižiūrėti, kad veiksmingai pagal nustatytas taisykles būtų įgyvendinama visos įmonių grupės politika ir procedūros. Pažymėtina, kad šią direktyvos nuostatą (pagal Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelės duomenis) perkeliančiose nuostatose nurodyta, kurios valstybės narės teisėje įtvirtintų reikalavimų tokia grupė turėtų laikytis, tačiau nepateiktos nuostatos, nurodančios, kuri institucija turi prižiūrėti, kad šių reikalavimų būtų laikomasi visos įmonių grupės veikloje;

- šios Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 30 punkto (papildomas Direktyvos (ES) 2015/849 48 straipsnis 1a dalimi) nuostatos: įpareigojimas kompetentingų institucijų sąrašą pateikti Europos Komisijai (yra nurodyta, kad tokie duomenys yra renkami, bet neaišku, kas šiuos duomenis teikia Europos Komisijai. Jei tokios nuostatos nėra, siūlytume papildyti PPTFPĮ 51 straipsnio 1 dalį tokiu reikalavimu), reikalavimas valstybių narių finansų priežiūros institucijoms taip pat atlikti ir ryšių su Europos priežiūros institucijomis palaikymo funkcijas ir reikalavimas, kad visiems įpareigotiesiems subjektams būtų taikoma tinkama priežiūra;

- Direktyvos (ES) 2018/843 2 ir 3 straipsniai.

Prašome atitinkamai papildyti atitikties lentelę paaiškinimais ar, prireikus, papildyti PPTFPĮ projektą reikiamomis nuostatomis ar inicijuoti kitų nacionalinės teisės aktų pakeitimus.

4. Nors Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelėje yra nurodyta, kad Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 19 punktas ir 25 punktu keičiamos Direktyvos (ES) 2015/849 40 straipsnio 1 dalies b punktas bus perkelti Lietuvos Respublikos finansų ministerijos rengiamais Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 7, 9, 19, 20, 49 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 25<sup>1</sup> ir 25<sup>2</sup> straipsniais įstatymo projektu, Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 48 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu ar Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 pakeitimo įstatymo projektu, nė viena šių direktyvos nuostatų nebuvo nurodyta kaip perkeliama teikiant derinti šiuos nurodytus teisės aktų projektus. Todėl prašome patikslinti Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelę ir nurodyti, kokiais teisės aktų projektais ar kokiomis priemonėmis šios direktyvos nuostatos bus perkeltos ir įgyvendintos. Prireikus prašome papildyti Direktyvos (ES) 2018/843 planą.

5. Atsižvelgdami į tai, kad Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelėje kaip direktyvą perkeliančios priemonės yra nurodyti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas Nr. VIII-275, Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas, patvirtintas įstatymu Nr. VIII-1968, Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymas Nr. XI-1868 ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas VIII-1316, prašome šiomis priemonėmis papildyti Direktyvos (ES) 2018/843 planą. Vadovaujantis Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21, 65.4 punktu, Direktyvos (ES) 2018/843 plane reikėtų registruoti suvestines šių teisės aktų redakcijas.

6. Kadangi Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 16 straipsnio k papunktyje nustatytas labai konkretus terminas informacijai Europos Komisijai pateikti, prašytume papildyti Direktyvos (ES) 2018/843 planą priemone – pranešimu.

7. Tuo atveju, jei siekiant įgyvendinti Direktyvos (ES) 2018/843 nuostatas dėl registru sąsajų per Europos centrinę platformą reikia informacinių sistemų (registru) pakeitimų, Direktyvos (ES) 2018/843 planą prašytume papildyti investicinėmis priemonėmis, atsižvelgiant į terminus, nurodytus Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 42 punkto nuostatose. Pažymėtina, kad nesukūrus šių nurodytų sąsajų su registrais Direktyvos (ES) 2018/843 nuostatos nebūtų tinkamai įgyvendintos ir dėl to galėtų būti pradėta Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūra pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo sutarties 258 straipsnį.

8. Pastabos Direktyvos (ES) 2018/843 atitikties lentelei bus pateiktos Direktyvos (ES) 2018/843 plane.

9. Reglamento (ES) 2018/1108<sup>3</sup> ir PPTFPĮ projekto atitikties lentelėje nurodyta, kad šiuo projektu ketinama įgyvendinti ir Reglamento (ES) 2018/1108 6 straipsnį. Pažymėtina, kad Reglamento (ES) 2018/1108 6 straipsnyje nurodyta, kad valstybės narės gali reikalauti, kad kontaktiniai punktai skiriančiojo elektroninių pinigų išleidėjo arba mokėjimo paslaugų teikėjo vardu atliktų vieną ar daugiau nurodytų funkcijų. Kadangi ši nuostata atsižvelgiant į jos pobūdį negalėtų būti tiesioginio taikymo (t. y. reikalauja iš valstybės narės veiksmų, kuriais būtų pasirenkama, ar šią nuostatą taikyti ir kokia apimtimi tai daryti), siūlytume PPTFPĮ projekto 15 straipsnį papildyti nuostata, kuria aiškiai būtų įtvirtinama, ar ir kurias iš šių funkcijų kontaktiniai punktai turėtų atlikti.

<sup>3</sup> 2018 m. gegužės 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2018/1108, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 papildoma elektroninių pinigų išleidėjų ir mokėjimo paslaugų teikėjų pagrindinių kontaktinių punktų skyrimo kriterijų techniniais reguliavimo standartais ir jų funkcijas reglamentuojančiomis taisyklėmis (OL 2018 L 203, p. 2).

10. Prašome Reglamento (ES) 2018/1108 ir PPTFPĮ projekto atitikties lentelę įkelti į Reglamento (ES) 2018/1108<sup>4</sup> įgyvendinimo planą LINESIS. Pastabos šiam dokumentui bus pateiktos per LINESIS.

Direktoriaus pavaduotojas,  
vykdantis direktoriaus funkcijas

Karolis Dieninis

Laima Bendoraitytė, tel. 706 63 891, el. p. laima.bendoraityte@etd.lt

---

<sup>4</sup> 2018 m. gegužės 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2018/1108, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 papildoma elektroninių pinigų išleidėjų ir mokėjimo paslaugų teikėjų pagrindinių kontaktinių punktų skyrimo kriterijų techniniais reguliavimo standartais ir jų funkcijas reglamentuojančiomis taisyklėmis (OL 2018 L 203, p. 2).



## LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2019-01-02 Nr. 18-26

Į 2018-12-20 Nr. 1D-6373

### **DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO**

Įvertinę Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>1</sup> straipsniais įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikiame šiuos siūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymu (toliau – Įstatymas) siekiama užtikrinti nusikalstamų veikų prevenciją, manytina, Projekto 16 straipsniu keičiamo Įstatymo 24 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, turėtų būti teikiama nuoroda į Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymą (toliau – Asmens duomenų tvarkymo įstatymas). Svarstyтина ir tai, ar nebūtų tikslinga Įstatymo 24 straipsnio 4 dalį papildyti Asmens duomenų tvarkymo įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje ir 14 straipsnio 5 dalyje numatytais duomenų subjekto teisių apribojimais.

2. Siūlytina Projekto 16 straipsniu keičiamo Įstatymo 24 straipsnio naują 5 dalį patikslinti taip, kad duomenų subjektas taip pat nebūtų perspėjamas, kai jo asmens duomenis Juridinių asmenų dalyvių informacinėje sistemoje (JADIS) gauna Valstybės saugumo departamentas (galimai vietoj nuorodos į 4 straipsnio 1–8 dalis teikiant nuorodą į 3 straipsnį). Valstybės saugumo departamentas, vadovaujantis Įstatymo 3 straipsniu, yra viena iš už teroristų finansavimo prevenciją atsakingų institucijų, o vadovaujantis Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktu, renka ir analizuoja informaciją, susijusią su teroristų finansavimu. Atsižvelgiant į tai, Projektu siūloma specialioji norma, reglamentuojanti asmens duomenų tvarkymą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos tikslais, turėtų būti taikoma ir tais atvejais, kai asmens duomenis gauna Valstybės saugumo departamentas.

Direktorius

Darius Jauniškis

+370 706 66209



## LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos  
vidausrinkalų ministerijai

Nr.  
I 2018-12-20 Nr. 1D-6373

### **DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO**

Lietuvos bankas susipažino su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII 275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektu (toliau – Projektas) ir teikia pastabas pagal savo kompetenciją:

1. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad Projektu tikslinami kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimai. Atsižvelgiant į tai, kad Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) taikymo praktikoje kyla klausimų, kaip tinkamai interpretuoti Įstatymo 15 str. 1 d. 7 punkte minimą 1 000 eurų operacijų vertės limitą, kyla poreikis patikslinti šiame Įstatymo punkte vartojamą terminologiją. Remiantis Elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo 6 str. 1 dalimi, elektroninių pinigų leidėjai, gavę lėšų iš fizinių arba juridinių asmenų, išleidžia elektroninius pinigus nominaliąja pinigine verte, todėl siūlome Įstatymo 15 str. 1 d. 7 punkto nuostatą tikslinti nurodant, kad apribojama ne įvykdytų operacijų vertė, o išleistų elektroninių pinigų vertė. Tada elektroninių pinigų turėtojas galėtų vykdyti pinigines operacijas tik išleistų elektroninių pinigų vertės ribose. Siūlome į Projektą įtraukti tokią nuostatą:

„Pakeisti 15 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

7) elektroninių pinigų atvejais, kai ~~bendrai~~ per kalendorinius metus ~~įvykdytų operacijų~~ **išleistų elektroninių pinigų bendrai** vertei taikoma 1 000 eurų arba ją atitinkančios sumos užsienio valiuta riba, išskyrus šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodytus atvejus ir atvejus, kai tais pačiais kalendoriniais metais elektroninių pinigų turėtojo prašymu išperkama 500 eurų arba ją atitinkanti suma užsienio valiuta ar didesnė suma grynaisiais pinigais;“.

2. Atsižvelgdami į tai, kad 2019 m. sausio 9 d. LR Vyriausybės ministrų pasitarime pritartame Priemonių finansinių technologijų sektoriaus plėtrai Lietuvoje skatinti plane yra įtraukti pasiūlymai, susiję su Įstatymo nuostatų, įskaitant kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimų, tobulinimu, manome, kad yra tikslinga šiuos pasiūlymus įvertinti ir atitinkamai patikslinti Projekto nuostatas.

3. Siekdami aiškesnio teisinio reglamentavimo ir atsisakyti gauti neaktualius duomenis, kai kliento ir naudos gavėjo tapatybė nustatoma klientui nedalyvaujant Įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatytais būdais, siūlome į Projektą įtraukti tokią nuostatą:

„Pakeisti 11 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

3) Nustatydami kliento ir naudos gavėjo tapatybę klientui fiziškai nedalyvaujant, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo imtis šio įstatymo 9 straipsnyje nustatytų priemonių ir nustatyti bei patikrinti ir kliento, ir naudos gavėjo tapatybę, gauti šio įstatymo 10 ir 12 straipsniuose nurodytus duomenis, kliento ir naudos gavėjo tapatybei nustatyti panaudoti papildomus duomenis, dokumentus ar papildomą informaciją, kuri leistų įsitikinti kliento tapatybės autentiškumu, patikrinti, ar yra aplinkybių taikyti sustiprintą kliento tapatybės nustatymą. **Nustatydami kliento ir naudos gavėjo tapatybę klientui fiziškai nedalyvaujant, kai naudojami šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodyti atvejai, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai gauna 10 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 6 punktuose, 10 straipsnio 2 dalies 1–3 punktuose ir 12 straipsnio 2 dalyje nurodytus duomenis bei imasi kitų šioje dalyje nurodytų priemonių.**“

Valdybos pirmininkas

Vitas Vasiliauskas



**MUITINĖS DEPARTAMENTAS  
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai  
Šventaragio g. 2, 01510 Vilnius

2019-01-31 Nr. (4.5) 3B-909  
2018-12-20 Nr. 1D-6373

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO  
PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO**

Muitinės departamentas, išnagrinėjęs Vidaus reikalų ministerijos teikiamą derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo pildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektą, teikia pastabas ir siūlymus.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2021 m. birželio 3 d. įsigalios Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1672 2018 m. spalio 23 d. dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 (toliau – Reglamentas), siūlome:

1. Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalies sąvoką „8. Grynieji pinigai – kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1889/2005 2 straipsnio 2 punkte.“ koreguoti ir rašyti „8. Grynieji pinigai – kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2018/1672 2 straipsnio 1 punkte. Toks apibrėžimas taikomas tik 21 straipsniui.“

2. Įstatymo 21 straipsnio punktų nuostatose koreguoti Reglamento numerį, t.y. Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje Reglamento numerį rašyti taip: „Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1672 2018 m. spalio 23 d. dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 (toliau – Reglamentas (ES) 2018/1672)“. Kituose 21 straipsnio 2, 3, 5 punktuose rašyti atitinkamą santrumpą: „Reglamentas (ES) 2018/1672“.

3. Įstatymo 21 straipsnio 1 dalį papildyti 3 punktu: „Kai per Lietuvos Respubliką iš trečiųjų šalių arba į trečiąsias šalis gabenama nelydimų grynųjų pinigų vienkartinė suma, kurios vertė yra ne mažesnė kaip nurodyta Reglamento (ES) 2018/1672 nuostatų 3 straipsnio 1 dalyje. Nelydimus grynuosius pinigus priklausomai nuo situacijos deklaruoja siuntėjas, gavėjas arba jų atstovas.“

4. Įstatymo 21 straipsnio 5 dalies 1 punktą išbraukti, kadangi Reglamento 9 straipsnio 1 dalies nuostatos apibrėžia informacijos teikimą Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybai.

5. Numatyti, kad Įstatymo 2 straipsnio 8 dalies ir 21 straipsnio 1, 2, 3 ir 5 dalies pakeitimai įsigalioja 2021 m. birželio 3 d.



Generalinio direktoriaus pavaduotojas,  
atliekantis generalinio direktoriaus funkcijas



Vygantas Paigozinas



**KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS  
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai 2019-02-07 Nr. (11.13.)2-358  
I 2018-12-20 Nr. 1D-6373

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie  
Vidaus reikalų ministerijos  
[dokumentas@fntt.lt](mailto:dokumentas@fntt.lt)  
[kristina.grigaite@fntt.lt](mailto:kristina.grigaite@fntt.lt)

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO  
PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO**

Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) gavo Jūsų 2018-12-20 raštą Nr. 1D-6373, kuriuo prašoma derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup>, 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir teikia šias pastabas.

Pagal Įstatymo projektą, 4 straipsnio 2 dalis išdėstoma taip: „Kultūros paveldo departamentas patvirtina asmenims, kurie verčiasi ūkine komercine veikla, susijusia su prekyba kilnojamosiomis kultūros vertybėmis ir (ar) antikvariniais daiktais, **asmenims, nurodytiems šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalies 10 ir 11 punktuose**, skirtus nurodymus, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui, prižiūri šių subjektų veiklą, susijusią su pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimu, konsultuoja šiuos subjektus šioje dalyje nurodytų nurodymų įgyvendinimo klausimais.“

Įstatymo projekto 2 straipsnio 10 dalies 10 ir 11 punktuose nurodoma: „10) asmenys, kurie verčiasi ūkine komercine veikla, apimančia prekybą meno kūrinių ir (ar) tarpininkavimo veiklą prekybos meno kūrinių srityje (įskaitant meno galerijas ir aukcionų namus), jei sandorio vertė lygi arba viršija 10 000 eurų ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, nesvarbu, ar sandoris atliekamas vienos, ar kelių susijusių operacijų metu;

11) asmenys, kurie verčiasi ūkine komercine veikla, apimančia saugojimo, prekybos arba tarpininkavimo veiklą prekybos meno kūrinių srityje, jei tai atlieka laisvieji uostai ir sandorio vertė lygi arba viršija 10 000 eurų ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, nesvarbu, ar sandoris atliekamas vienos, ar kelių susijusių operacijų metu.“

Pažymėtina, kad tokios Įstatymo projektu siūlomos nuostatos nepagrįstai išplečia galiojančių teisės aktų taikymo sritį. Departamentui nėra numatyta funkcija prižiūrėti visą prekybą meno kūrinių ir (ar) tarpininkavimo veiklą prekybos meno kūrinių srityje (įskaitant meno galerijas, aukcionų namus) bei saugojimo, prekybos arba tarpininkavimo veiklą prekybos meno kūrinių srityje, jei tai atlieka laisvieji uostai. Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo (toliau – KKVAĮ) 4 straipsnio 3 dalies 10 ir 11 punktas numato, kad Departamentas „kontroliuoja, kaip laikomasi prekybos antikvariniais daiktais taisyklių; kontroliuoja, kaip saugomos į Kultūros vertybių registrą įrašytos kilnojamosios kultūros vertybės.“

KKVAĮ 13 straipsnio 1 dalyje, apibrėžiančioje prekybą antikvariniais daiktais, nurodoma: „Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo Europos Sąjungos

valstybėse narėse teisėmis, arba Lietuvos Respublikoje ar Europos Sąjungos valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija, ar jų filialai ir (arba) trečiosiose užsienio valstybėse įsteigtų juridinių asmenų ar kitų organizacijų filialai Lietuvos Respublikoje (toliau – ūkio subjektas) prekiauti antikvariniais daiktais, įrašytais į Kultūros vertybių registrą ar sukurtais (pagamintais) iki 1800 metų, gali gavę Kultūros paveldo departamento išduotą licenciją (toliau – licencija). Šie reikalavimai taikomi ir parduodant antikvarinius daiktus elektroninėmis priemonėmis.“ Taigi, Departamentas prižiūri prekybą antikvariniais daiktais ir į Kultūros vertybių registrą įrašytais kilnojamosiomis kultūros vertybėmis. Departamentas prekybą meno kūriniais prižiūri atsižvelgiant į meno kūrinių pagaminimo laikotarpį, t.y. ar meno kūriniai priskirtini antikvariniams daiktams bei į jų teisinį statusą, t.y. ar meno kūriniai yra įrašyti į Kultūros vertybių registrą. Kiti meno kūriniai, ypačingai šiuolaikinio, nėra Departamento priežiūros objektas.

Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekte vartojama sąvoka „meno kūriniai“ nors ir vartojama galiojančiuose teisės aktuose, tačiau nėra apibrėžta, todėl nėra aišku, koks šios įstatymo normos dalykas, nes meno kūrinių yra ir muzikos, ir kino srityse, kur vyksta autorių ir gretutinių teisių įgyvendinimo teisiniai santykiai, o Departamentas nesusijęs su šia sritimi.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, Departamentas nepitaria Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalies ir 2 straipsnio 10 dalies 10 ir 11 punktų nuostatomis, nes jos neatitinka Departamento atliekamų funkcijų, nustatytų galiojančiuose teisės aktuose, o toks funkcijų išplėtimas sukurtų teisinių normų konkurencijos ir net kolizijų situacijas su autorių ir gretutinių teisių turėtojų savireguliacijai sukurtų sistemų, pvz. AGATA ir LATGA, kurios veikia pagal Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą, veikla.

Šis atsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Direktorius



Vidmantas Bezarus



**LOŠIMŲ PRIEŽIŪROS TARNYBA  
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga. Ukmergės g. 222, LT-07157 Vilnius,  
tel. (8 5) 233 6246 / 233 6247, faks. (8 5) 233 6225. [www.lpt.lt](http://www.lpt.lt), el.p. [info@lpt.lt](mailto:info@lpt.lt).  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188772052.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2019-01-

Nr. 2-T-

į 2018-12-20

Nr. 1D-6373

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ  
FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO  
DERINIMO**

Lošimų priežiūros tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Priežiūros tarnyba) teikia siūlymus dėl Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – PPTFPĮ) pakeitimo įstatymo projekto.

PPTFPĮ 9 straipsnio 9 dalyje įpareigojo visus azartinių lošimų paslaugų teikėjus patikrinti kliento tapatybę ir registruoti jų atliekamas pinigines operacijas, kurių suma viršija 1000 Eur, nesvarbu, ar sandoris atliekamas vienos, ar kelių susijusių operacijų metu. PPTFPĮ 9 straipsnio 11 dalies 7 punkte nustatyta, kad kelios piniginės operacijos laikomos susijusiomis tarpusavyje, jeigu klientas šio straipsnio 9 dalyje nurodytais atvejais vienu metu įmoka sumas ar atsiima kelis laimėjimus, kurių suma viršija 1 000 eurų arba ją atitinkančią sumą užsienio valiuta. PPTFPĮ 9 straipsnio 11 dalies 7 punkte esantis terminas „vienu metu“ yra neaiškus ir sudaro galimybes lošimus organizuojančioms bendrovėms neregistruoti tarpusavyje susijusių piniginių operacijų, todėl Priežiūros tarnyba siūlo jį keisti į terminą „per parą“.

Priežiūros tarnyba, atlikdama patikrinimus susiduria su problema, jog lošimus ir loterijas organizuojančios bendrovės, remiantis PPTFPĮ 9 straipsnio 23 dalies nuostata, atsižvelgdamos į klientų rizikos lygį, nevertina ar yra pagrindas esamiems klientams taikyti sustiprintą kliento tapatybės nustatymo procedūrą. Atsižvelgdama į tai, Priežiūros tarnyba siūlo pakeisti PPTFPĮ 9 straipsnio 23 dalį nustatant, kad visais atvejais yra privaloma gauti papildomą informaciją, kuri leistų įsitikinti ar yra aplinkybių esamiems klientams taikyti sustiprintą kliento tapatybės nustatymą.

Priežiūros tarnyba kitų pastabų dėl PPTFPĮ pakeitimo įstatymo projekto neturi.

Direktorius

Virginijus Daukšys

# DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lošimų priežiūros tarnyba, Ukmergės g. 222, 07157 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-01-04, 2-17
Adresatas	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius, Lietuva
Dokumentą vizavo	Vedėjas Arnoldas Dilba
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2019-01-04 11:29:49
Dokumentą vizavo	Vedėja Sandra Vitkevičiūtė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2019-01-04 11:33:37
Dokumentą pasirašė	Direktorius Virginijus Daukšys
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2019-01-04 13:47:52
Registratorius	Raštvedė Jurgita Paškevičienė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2019-01-04 13:53:19
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2019-01-04 atspausdino Raštvedė Jurgita Paškevičienė

Nuorašas tikras  
Lošimų priežiūros tarnyba  
2019-01-04



## VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai  
*siunčiama per TAIS*

2019-01-      Nr. 2R-      (3.2.E)  
Į 2018-12-20 Nr. 1D-6373

### DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, pagal kompetenciją įvertinusi Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 251 straipsniais įstatymo projektą (toliau – Projektas), pažymi, kad pagal Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 1 dalį, šio įstatymo tikslas yra nustatyti pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones, dėl ko asmens duomenys tam tikrais atvejais bus tvarkomi nusikalstamų veikų prevencijos ir tyrimo tikslais, todėl siūlytina papildyti Projekto 16 straipsniu keičiamo Įstatymo 24 straipsnio 2 dalį taip pat pateikiant nuorodą į Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, siūlome Projekto 16 straipsniu keičiamo Įstatymo 24 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip:

„2. Asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymu ir šiuo Įstatymu.“

Direktorius

Raimondas Andrijauskas

Egidijus Verenius, tel. (8 5) 219 7273, el. p. egidijus.verenius@ada.lt

Biudžetinė įstaiga  
L. Sapiegos g. 17  
10312 Vilnius

Tel. (8 5) 279 1445  
Faks. (8 5) 261 9494  
El. p. ada@ada.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi  
Juridinių asmenų registre  
Kodas 188607912



## LIETUVOS NOTARŲ RŪMAI

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai  
El. p. [bendrasisd@vrm.lt](mailto:bendrasisd@vrm.lt)

2019-01-16 Nr. S-26  
Į 2018-12-20 Nr. 1D-6373

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai  
Prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos  
El. p. [dokumentas@fntt.lt](mailto:dokumentas@fntt.lt)

### **DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO**

Lietuvos notarų rūmai pagal kompetenciją įvertinę pateiktą Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas), kuriuo siekiama įgyvendinti 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą (ES) 2018/843, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/138/EB ir 2013/36/ES (toliau – Direktyva), teikia savo nuomonę ir pasiūlymus.

#### *Dėl Projekto 3 straipsnio (Įstatymo 4 straipsnio 13 dalis)*

Projektu siekiama įtvirtinti, kad Lietuvos advokatūra, Lietuvos notarų rūmai, Lietuvos auditorių rūmai, Lietuvos antstolių rūmai ir Lietuvos prabavimo rūmai kauptų ir savo interneto svetainėje viešai skelbtų atitinkamus statistinius duomenis. Pagal Direktyvos 1 straipsnio 22 punktą valstybės narės paskirtas savireguliacijos organas turi viešai skelbti metinę ataskaitą, su atitinkamai išvardinta informacija. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos advokatūra, Lietuvos notarų rūmai, Lietuvos auditorių rūmai ir Lietuvos antstolių rūmai yra viešieji juridiniai asmenys, kurių teisinė forma yra asociacija, todėl jie visi savo veikloje be kita ko vadovaujasi ir Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymu. Pagal Asociacijų įstatymo 10 straipsnio 1 dalį asociacijos įstatuose nurodytas valdymo organas per įstatuose nustatytą terminą turi parengti ir pateikti visuotiniam narių susirinkimui kiekvienų praėjusių finansinių metų asociacijos veiklos ataskaitą, kuri yra vieša. Pagal to paties straipsnio 4 dalį be kita ko asociacijos veiklos ataskaita turi būti pateikiama juridinių asmenų registro tvarkytojui ir paskelbiama asociacijos interneto svetainėje. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintais teisėkūros proporcingumo ir efektyvumo principais, manytume, kad minėtų subjektų atveju norimas įtvirtinti teisinis reguliavimas būtų perteklinis, nes atitinkamus direktyvos tikslus įgyvendina Asociacijų įstatymo 10 straipsnis, todėl siūlytina įstatymo papildymo 4 straipsnio 13 dalimi atsisakyti.

#### *Dėl Projekto 3 straipsnio (Įstatymo 4 straipsnio 15 dalies)*

Įgyvendinant Direktyvos 1 straipsnio 39 punktą Projekte siūloma numatyti, kad Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 straipsnio 1-9 dalyse nurodytos institucijos privalo įdiegti informacines sistemas, leidžiančias saugiais kanalais ir užtikrinant konfidencialumą pranešti apie šio įstatymo pažeidimus. Pagal Direktyvos 1 straipsnio 39 punktą kompetentingos ir (atitinkamais atvejais) savireguliacijos institucijos galėtų gauti asmenų pranešimus, kuriais informuojama apie Įstatymo pažeidimus. Tuo tikslu turėtų būti įrengiami vienas ar daugiau saugaus ryšio kanalų asmenims, pranešantiems apie tokius pažeidimus. Aptariama Projekte pateikiama teisės formuluočių yra neaiški lyginant su Direktyvos nuostata, todėl turėtų būti tikslintina. Atsižvelgiant į tai, Projekto 3 straipsnio 4 dalį siūloma formuluoti taip:

„4. Papildyti 4 straipsnį 15 dalimi:

„15. Šio straipsnio 1-9 dalyse nurodytos institucijos privalo įdiegti informacines sistemas, kuriomis naudojantis asmenys saugiais kanalais ir užtikrinant savo konfidencialumą galėtų pranešti nurodytoms institucijoms apie šio įstatymo pažeidimus.““.

Lydraštyje, kuriuo teikiamas Projektas, nurodoma, kad nurodyti subjektai turėtų įvertinti valstybės biudžeto lėšų poreikį diegiant vidines sistemas, leidžiančias saugiais kanalais ir užtikrinant konfidencialumą pranešti apie Įstatymo pažeidimus, ir apie tai informuoti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją. Atitinkamą informaciją Notarų rūmai apie reikalingas lėšas, siekiant įgyvendinti nurodytą teisės akto nuostatą, Vidaus reikalų ministeriją informuos surinkę atitinkamą informaciją ir įvertinę reikalingų išlaidų poreikį.

*Dėl Projekto 20 straipsnio*

Šiuo metu pagal Įstatymo 28 straipsnio 4 dalį, Įstatymo 4 straipsnio 1-8 dalyse nurodytos institucijos šio straipsnio 3 dalyje nurodytu tikslu kaupia išsamius statistinius duomenis, susijusius su sektoriaus dydžiu ir svarba, įskaitant kiekvieno sektoriaus subjektų ir asmenų skaičių bei reikšmę ekonomikai. Projektu siekiama papildyti minėtą 28 straipsnio 4 dalį nuostata, kad nurodyti subjektai be kita ko kauptų ir išsamius statistinius duomenis apie žmogiškuosius ir finansinius išteklius, skirtus pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijai. Šiuo papildymu perkeliamas Direktyvos 1 straipsnio 27 punktą, kuriame išdėstyta, kokie statistiniai duomenys turėtų būti siekiant prisidėti rengiant rizikos vertinimą. Tarp išdėstytų reikalaujamų kaupti statistinių duomenų nėra duomenis apie tai, kad valstybės narės turėtų kaupti duomenis apie finansinius išteklius. Taip pat Projekto aiškinamajame rašte nepagrįsta, kodėl Įstatymo 4 straipsnio 1-8 dalyse nurodytos institucijos turėtų kaupti šiuos duomenis. Atsižvelgiant į tai, siūlytume atisakyti reguliavimo, kuris įpareigotų kaupti statistinius duomenis apie finansinius išteklius, ir atitinkamai Projekto 20 straipsnio 1 dalį siūlytume formuluoti taip:

„1. Pakeisti 28 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Šio įstatymo 4 straipsnio 1-8 dalyse nurodytos institucijos šio straipsnio 3 dalyje nurodytu tikslu kaupia išsamius statistinius duomenis, susijusius su sektoriaus dydžiu ir svarba, įskaitant kiekvieno sektoriaus subjektų ir asmenų skaičių bei reikšmę ekonomikai; žmogiškuosius išteklius, skirtus pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijai.““.

Notarų rūmų prezidentas



Marius Stračkaitis



Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai

2019-01-04 Nr. 1.9-SO0002

[dokumentas@fntt.lt](mailto:dokumentas@fntt.lt)

Kopija: [kristina.grigaite@fntt.lt](mailto:kristina.grigaite@fntt.lt)

## **DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO VIII-275 PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO**

Atsakydami į Jūsų institucijos pateiktą suderinimui teisės akto projektą Nr. 18-15330 dėl Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 253 straipsniais įstatymo (toliau – įstatymo projektas) dėkojame už suteiktą galimybę išsakyti pastabas auditorių profesinės bendruomenės vardu.

Įvertinę įstatymo projekto pakeitimus ir papildymus, teikiame šiuos pastebėjimus:

- mūsų nuomone, 2 straipsnyje pateiktas auditoriaus ir audito įmonės sąvokos praplėtimas netinkamai perkeltas iš Direktyvos 2018/843 į įstatymo projektą, nes nurodant „įskaitant“ įstatymo projekte nurodyti asmenys („<...> kurie, vykdydami savo pagrindinę verslo arba profesinę veiklą, įsipareigoja tiesiogiai arba per kitus asmenis, su kuriais tas kitas asmuo yra susijęs, teikti materialinę pagalbą, paramą ar patarimus mokesčių klausimais <...>“) prilyginami auditoriams ir audito įmonėms. Atkreiptinas dėmesys, kad Direktyvoje 2018/843 tokie asmenys išvardijami lygiagrečiai šalia auditorių, buhalterių ir mokesčių konsultantų, todėl siūlytume tokius asmenis apibrėžti atskirame punkte. Tokia pati pastaba teiktina ir dėl buhalterinės apskaitos ar mokesčių konsultavimo paslaugas teikiančių įmonių apibrėžties;
- įstatymo projekte niekur nėra apibrėžta, kokiais kriterijais remiantis yra nustatomos buhalterinės apskaitos ar mokesčių konsultavimo paslaugas teikiančios įmonės. Mūsų nuomone, tai turėtų būti aiškiai apibrėžta;
- 4 straipsnio 15 dalyje nurodoma, kad institucijos (įskaitant Lietuvos auditorių rūmus) „<...> privalo įdiegti informacines sistemas, leidžiančias saugiais kanalais ir užtikrinant konfidencialumą pranešti apie šio įstatymo pažeidimus <...>“, tačiau atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos auditorių rūmų veikla yra finansuojama vien tik narių įnašais ir Lietuvos auditorių rūmai neturi pakankamų finansinių pajėgumų įgyvendinti tokias valstybės pavestas, bet iš valstybės biudžeto nefinansuojamas funkcijas;
- 4<sup>l</sup> straipsnyje nurodoma, kad taikydami sustiprintą kliento tapatybės nustatymo procedūrą, įpareigotieji subjektai privalo „<...> gauti informacijos apie kliento ir naudos gavėjo lėšų ir turto šaltinį <...>“ ir „<...> gauti informacijos apie numatomų arba įvykdytų sandorių priežastis <...>“. Atkreipiame dėmesį, kad audito įmonėms bus sudėtinga surinkti tokius įrodymus,

todėl būtų tikslinga paaiškinti, kokiais būdais ir kokia apimtimi audito įmonė turėtų gauti tokią informaciją. Be to, mūsų nuomone, būtų tikslinga patikslinti, ar reikia gauti informaciją tik apie pagrindinius sandorius ar apie visus sandorius, kadangi audito įmonės gali gauti informaciją apie didelį kiekį sandorių;

- 17 straipsnis papildytas nuostata, kad įpareigotieji subjektai privalo atkreipti dėmesį į „<...> sandorius, kurie vykdomi neįprastu būdu <...>“, tačiau įstatymo projekte nėra paaiškinta, kokie būdai laikytini neįprastais.

Jei kils klausimų, prašytume kreiptis el. paštu [aurelija.lauruseviciute@lar.lt](mailto:aurelija.lauruseviciute@lar.lt). Dėkojame už bendradarbiavimą.

Direktorė



Aurelija Laurusevičiūtė



LIETUVOS  
ANTSTOLIŲ  
RŪMAI

15

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai  
El. p. [bendrasisd@vrm.lt](mailto:bendrasisd@vrm.lt)  
*Originalas nebus siunčiamas*

2019 01 04 Nr. S-24498-31880  
I 2018 12 21

### DĖL PASTABŲ PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTUI

Susipažinome su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktu derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 253 straipsniais įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) ir teikiame šias pastabas.

Įstatymo projekto 3 straipsnyje siūloma papildyti 4 straipsnį 15 dalimi ir nustatyti, kad už pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją (toliau – PPTF prevencija) atsakingos institucijos privalo įdiegti informacines sistemas, leidžiančias saugiais kanalais ir užtikrinant konfidencialumą pranešti apie įstatymo pažeidimus. Manome, kad ši nuostata turėtų būti tikslinama ir nepasiribojama, kad informacija saugiu būdu gali būti perduodama tik sukuriant informacines sistemas. Pavyzdžiui, informacija galėtų būti teikiama Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai el. paštu su kodu ar kitais mažiau sąnaudų reikalaujančiais būdais. Atsižvelgiant į tai, kad informacijos apie PPTF prevencijos nuostatų pažeidimus teikimo atvejai yra reti bei į tai, kad sukurti informacines sistemas ar sąsajas tarp informacinių sistemų pareikalautų didelių finansinių kaštų, siūlytume įstatymo nuostatoje nustatyti, kad informacija turi būti teikiama saugiais kanalais ir užtikrinant konfidencialumą, nekonkretizuojant informacijos perdavimo priemonių.

Lietuvos antstolių rūmų valdytoja

Dovilė Satkauskienė



LIETUVOS  
ADVOKATURA

Duomenys kaupiami Juridinių asmenų registre, kodas 300099149, Tilto g. 17, LT-01101 Vilnius, [www.advokatura.lt](http://www.advokatura.lt)  
Tel. +370 5 262 4546, faks. +370 5 212 1859, el. p. [la@advokatura.lt](mailto:la@advokatura.lt), a. s. SEB bankas LT877044060001030612

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie  
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos  
Pinigų plovimo prevencijos valdybai  
Šermukšnių g. 3, LT-01106 Vilnius  
[kristina.grigaite@fntt.lt](mailto:kristina.grigaite@fntt.lt)

2019-01-28 Nr. 84

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO  
PREVENCIJOS ĮSTATYMO VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29,  
39, 40, 49 IR 51 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 71,  
14<sup>1</sup> IR 25<sup>3</sup> STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO REG. NR. 18-15330**

Lietuvos advokatūra susipažinusi su Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 253 straipsniais įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas), jo aiškinamuoju raštu, teikia pastabas dėl Projekto iniciatoriaus siūlymo įtvirtinti naujus įpareigojimus pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo savireguliaciniam organui, Lietuvos advokatūrai.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, jog Įstatymo projekto tikslas – atsižvelgiant į 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2018/843 (toliau – Direktyva (ES) 2018/843) nuostatas pakeisti ir papildyti Įstatymą, taip tobulinant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos teisinį reguliavimą. Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 22 punktu, kuriuo Direktyvos (ES) 2015/849 34 straipsnis papildomas 3 dalimi, nustatoma, kad valstybės narės paskirtas savireguliaciniam organas viešai skelbia metinę ataskaitą, kurioje pateikiama informacija apie: a) priemones, kurių imtasi pagal 58, 59 ir 60 straipsnius; b) gautų pranešimų apie pažeidimus skaičių, kaip nurodyta 61 straipsnyje, jei taikoma; c) savireguliacinio organo gautų pranešimų skaičių, kaip nurodyta 1 dalyje, ir, atitinkamais atvejais, savireguliacinio organo FŽP (finansinės žvalgybos padaliniui) persiūstus pranešimus; d) jei taikoma, skaičių ir aprašymą priemonių, kurių imtasi pagal 47 ir 48 straipsnius siekiant stebėti, kaip įpareigotieji subjektai laikosi savo prievolių pagal: i) 10–24 straipsnius (deramas klientų tikrinimas); ii) 33, 34 ir 35 straipsnius (pranešimas apie įtartinus sandorius); iii) 40 straipsnį (įrašų saugojimas); ir iv) 45 ir 46 straipsnius (vidaus kontrolė).

Įgyvendinant Direktyvos (ES) 2018/843 1 dalies 22 punkto nuostatas, Įstatymo projekto iniciatorius Lietuvos advokatūrai, kaip subjektui, per kurį advokatai ir advokatų padėjėjai teikia pranešimus apie įtartinas pinigines operacijas ar sandorius, nustatoma papildoma pareiga kaupti ir viešai skelbti gautų pranešimų apie įtartinas pinigines operacijas ar sandorius skaičių per metus ir šių pranešimų, perduotų Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai, skaičių per metus statistinius duomenis (Įstatymo projekto 4 straipsnio 14 dalis). Taip pat Lietuvos advokatūrai nustatoma pareiga ne tik papildomai kaupti ir viešai skelbti Įstatymo projekto 4 straipsnio 14 dalyje nurodytus duomenis, tačiau ir kitų įpareigotųjų subjektų pagal kompetenciją atliktų priežiūros veiksmų ir sprendimų dėl už šio Įstatymo nuostatų pažeidimus taikytų poveikio priemonių bei gautų pranešimų apie šio Įstatymo nuostatų pažeidimus skaičių per metus (Įstatymo projekto 4 straipsnio 13 dalies 1, 2 punktai).

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad savireguliaciniam organams – Lietuvos advokatūrai, Lietuvos notarų rūmams, Lietuvos antstolių rūmams ir Lietuvos prabavimo rūmams nenustatyta pareiga kaupti ir skelbti statistinę informaciją, susijusią su jų vykdomomis priežiūros funkcijomis. Todėl Įstatymo projekto iniciatorius sukuria prielaidą manyti, kad likusioms

institucijoms, nurodytoms Įstatymo 4 straipsnyje, atsakingoms už pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją, tokia pareiga jau yra nustatyta. Visgi šiuo metu galiojančio Įstatymo redakcijoje tik Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai yra nustatyta pareiga kaupti ir skelbti prevencijos priemonių įgyvendinimo rezultatus (Įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1, 2 punktai). Todėl Įstatymo projekto iniciatoriaus selektyvus savireguliacinio organų paskyrimas vykdyti nustatytas pareigas nepagrįstai išskiria savireguliacinio organus, tokios pat pareigos nenustatydamos kitoms už pinigų plovimą ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją atsakingoms institucijoms.

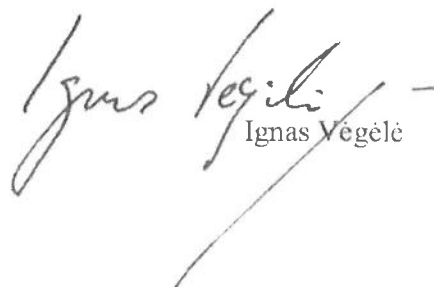
Taip pat Įstatymo projekte numatoma Įstatymo 4 straipsnį papildyti 15 dalimi, kuria institucijoms atsakingoms už pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją, privaloma įdiegti informacinės sistemos, leidžiančias saugiais kanalais ir užtikrinant konfidencialumą pranešti apie šio Įstatymo pažeidimus. Lietuvos advokatūros manymu, įpareigojimas įdiegti informacinę sistemą yra neproporcingas, atsižvelgiant į Lietuvos advokatūros veiklos vykdymo pobūdį.

Lietuvos advokatūra yra viešas juridinis asmuo, kurio tikslas vienyti visus advokatus, kaupti, sisteminti ir teikti informaciją apie advokatus ir advokatų padėjėjus bei jų vykdomą veiklą, koordinuoti ir kontroliuoti jų veiklą teikiant teisinės paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims, atstovauti jų interesams ir juos ginti, organizuoti ir įgyvendinti jų kvalifikacijos tobulinimą, įgyvendinti advokatų savivaldą ir atlikti kitas Lietuvos Respublikos advokatūros įstatyme bei Lietuvos advokatūros įstatuose nurodytas funkcijas. Taigi Lietuvos advokatūros vykdoma pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencija yra viena iš daugelio Lietuvos advokatūros vykdomų priežiūros sričių. Pastebėtina, kad įgyvendinamos Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 39 punktu valstybėms narėms nustatoma pareiga užtikrinti, kad savireguliacinio institucijos nustatytų veiksmingus ir patikimus mechanizmus, kuriais būtų užtikrinama, kad informaciją teikiančių asmenų tapatybė būtų žinoma tik kompetentingoms institucijoms arba, atitinkamais atvejais, savireguliacinio institucijoms. Atsižvelgiant į aptartą Direktyvos (ES) 2018/843 nuostatą, Įstatymo projekto iniciatorius nustatydamas imperatyvią pareigą įdiegti informacinę sistemą, nepagrįstai sukuria finansinę naštą, kurios Lietuvos advokatūra objektyviai negalės įgyvendinti dėl tokiai informacinei sistemai reikalingų materialinių išlaidų bei žmogiškųjų išteklių. Šiuo atžvilgiu akcentuotina, jog Lietuvos advokatūra nėra išlaikoma iš valstybės biudžeto asignavimų ar kitų valstybės pinigų fondų lėšų. Kaip įtvirtinta Lietuvos advokatūros įstatymo 56 straipsnio 5 dalyje, jos veikla finansuojama iš advokatų mokamų įmokų ir kitų Lietuvos advokatūros įstatų 4 punkte nurodytų šaltinių. Todėl Lietuvos advokatūra nėra pajėgi įgyvendinti Įstatymo projekte siūlomos nustatyti Lietuvos advokatūrai pareigos, susijusios su informacinės sistemos įdiegimu, įvertinant informacinės bazės kūrimo, tvarkymo ir kitų sąnaudų aspektais.

Dėl įvardintų priežasčių siūlytina, kad Įstatymo 4 straipsnio 15 dalies nuostata būtų išdėstoma taip: „šio straipsnio 1-9 dalyse nurodytos institucijos privalo įdiegti priemones, leidžiančias saugiais kanalais užtikrinant konfidencialumą pranešti apie šio įstatymo pažeidimus“.

Taip pat Įstatymo projekto 4 straipsnio 13, 14 dalių nuostatose siūlytina atsisakyti formuluočių „per metus“ ir 4 straipsnio 13 bei 14 dalyse įtvirtinti „metinę statistinių duomenų“ formuluočių.

Advokatų tarybos pirmininkas

  
Ignas Vėgėlė



LIETUVOS BANKŲ  
ASOCIACIJA

Konstitucijos pr. 7, LT-09308 Vilnius, tel. (8 5) 249 6669, faks. (8 5) 249 6139, el. paštas info@lba.lt  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 121900744

2019-01-04 Nr.09/01  
Į 2018-12-20 Nr.1D-6373

## Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

### DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR.18-15330 DERINIMO

Dėkojame už galimybę susipažinti su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos teikiamu derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas).

Išanalizavę projektą, teikiame konsoliduotus Lietuvos bankų asociacijos narių komentarus ir pasiūlymus:

#### 1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

2. Pakeisti 2 straipsnio 14 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) patikos ~~struktūroje~~ **fonduose – visi šie asmenys:**

a) patikėtojas (**patikėtojai**);

b) patikėtinis (**patikėtiniai**);

c) saugotojas (**saugotojai**), jeigu **tokių** esama;

d) fizinis asmuo, gaunantis naudą iš juridinio asmens ar juridinio asmens statuso neturinčio subjekto arba, jeigu šis asmuo dar nežinomas, asmenų, kurių interesams atstovauti tas juridinis asmuo ar juridinio asmens statuso neturintis subjektas yra įsteigti arba ~~kurių interesams jie šiuo metu atstovauja~~ **veikia**, grupė;

e) **bet koks** kitas fizinis asmuo, faktiškai kontroliuojantis patikos ~~struktūrą~~ **fondą**, turima tiesiogine arba netiesiogine nuosavybe arba kitomis priemonėmis;“.

#### KOMENTRAS:

1. Siūlome keisti 2 straipsnio 14 dalies 2 punkto d papunktį taip, kad jis atitiktų AMLD5 1 straipsnio 2 dalies b punktą:

„d) ~~fizinis asmuo~~ fiziniai asmenys, ~~gaunantis~~ gaunantys naudą iš juridinio asmens ar juridinio asmens statuso neturinčio subjekto arba, jeigu šis ~~asmuo dar nežinomas~~ šie asmenys dar nenustatyti, ~~asmenų~~ asmenys, kurių interesams atstovauti tas juridinis asmuo ar juridinio asmens statuso neturintis subjektas yra įsteigti arba ~~kurių interesams jie šiuo metu atstovauja~~ **veikia**, grupė;“

2. Siūlome patikslinti 2 straipsnio 14 dalies 2 punkto e papunktį išbraukiant kablelį:

„e) **bet koks** kitas fizinis asmuo, faktiškai kontroliuojantis patikos ~~struktūrą~~ **fondą**, turima tiesiogine arba netiesiogine nuosavybe arba kitomis priemonėmis;“.

### 3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

4. Papildyti 4 straipsnį 15 dalimi:

**„15. Šio straipsnio 1–9 dalyse nurodytos institucijos privalo įdiegti informacines sistemas, leidžiančias saugiais kanalais ir užtikrinant konfidencialumą pranešti apie šio įstatymo pažeidimus.“**

#### KOMENTARAS:

*PPTFPJ 4 straipsnio 1 dalyje yra nurodyta, kad už pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją atsakinga institucija yra Lietuvos bankas. Nauja 4 straipsnio 15 dalis nustato, kad ir Lietuvos bankas turės pareigą įsdiegti jame numatytas informacines sistemas („Šio straipsnio 1–9 dalyse nurodytos institucijos“). Apie kokius PPTFPJ pažeidimus finansų įstaigos, kurių veiklos priežiūrą atlieka Lietuvos bankas, turės pranešti Lietuvos bankui (ne Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai)?*

### 5 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Papildyti 7 straipsnį 6 punktu:

**„6) tikrinti kredito įstaigų klientams priklausančių seifų turinį.“**

#### KOMENTARAS:

1. Siūlome keisti taip:

**„6) tikrinti kredito įstaigų ~~klientams priklausančių~~ klientų išsinuomotų seifų turinį.“**

*Argumentacija: klientai seifus nuomojasi, o ne turi nuosavybės teisę.*

2. Iš šios nuostatos nėra aišku, kaip ji koreliuoja su Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse įtvirtinta procesine prievartos priemone – krata. Šiuo atveju kyla klausimas, ar PPTFPJ 7 straipsnio 6 punkte įtvirtinta FNTT teisė reikš, kad FNTT turės teisę tikrinti seifų turinį neturint ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarties (kuri yra teisinis pagrindas kratos darymui (BPK 145 straipsnio 3 dalis)), t.y. kyla klausimas, koku pagrindu finansų įstaiga privalės suteikti FNTT prieigą prie klientų išsinuomotų seifų?

### 6 straipsnis. Įstatymo papildymas 7<sup>1</sup> straipsniu

Papildyti Įstatymą 7<sup>1</sup> straipsniu:

**„7<sup>1</sup> straipsnis. Teisingumo ministerijos teisės įgyvendinant pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones**

1. Teisingumo ministerija savo nustatyta tvarka sudaro ir nuolat, ne rečiau kaip kas 4 metus, atnaukina svarbių viešųjų pareigų Lietuvos Respublikoje sąrašą.

2. Lietuvos Respublikoje akredituotos tarptautinės organizacijos sudaro ir nuolat, ne rečiau kaip kas 4 metus, atnaukina svarbių viešųjų pareigų toje tarptautinėje organizacijoje sąrašą ir pateikia jį Teisingumo ministerijai.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytus svarbių viešųjų pareigų sąrašus Teisingumo ministerija pateikia Europos Komisijai.“

#### KOMENTARAS:

*Siūlome įtvirtinti, jog Teisingumo ministerijos sudaromas svarbių viešųjų pareigų Lietuvos Respublikoje sąrašas bei Lietuvos Respublikoje akredituotų tarptautinių organizacijų sudaryti svarbių viešųjų pareigų tokiose tarptautinėse organizacijose sąrašai būtų skelbiami viešai. Tai sudarytų sąlygas finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams vienodai*

traktuoti, kokie asmenys laikytini politiškai pažeidžiamais (paveikiamais) asmenimis, ir padėtų tinkamai įgyvendinti PPTFP įtvirtintus reikalavimus.

#### 8 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

2. Papildyti 9 straipsnį 4<sup>1</sup> dalimi:

„4<sup>1</sup>. Lietuvos Respublikoje mokėjimai, atliekami naudojantis trečiosiose valstybėse išduotomis anoniminėmis išankstinio mokėjimo kortelėmis, priimami tik tais atvejais, kai tokios kortelės atitinka šio straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus.“

#### KOMENTARAS:

Siūlome suvienodinti 9 straipsnio 4<sup>1</sup> dalies „anonimines išankstinio mokėjimo korteles“ ir 21<sup>1</sup> dalies „anonimines elektroninių pinigų mokėjimo priemones“ sąvokas. Manome, kad pakaktų vienos, o ne atskirų 4<sup>1</sup> ir 21<sup>1</sup> dalių.

5. Pakeisti 9 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu privalo iš jų reikalauti dokumentų ir kitų duomenų, kuriais remiantis finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams būtų suprantama kliento, kuris yra juridinis asmuo, valdymo ir **nuosavybės** struktūra ir veiklos pobūdis.“

#### KOMENTARAS:

Siūlome keisti taip:

„13. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu privalo iš jų reikalauti dokumentų ir kitų duomenų, kuriais remiantis finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams būtų suprantama kliento, kuris yra juridinis asmuo, ~~valdymo ir~~ **nuosavybės bei kontrolės** struktūra ir veiklos pobūdis.“

Argumentacija: toks pakeitimas atitiktų AMLD4 13 straipsnio 1 dalies b punktą, AMLD5 preambulės (31) ir (32) punktus, FATF rekomendacijas bei EBA ir kitų institucijų gaires JC 2017 37. Valdymo struktūra skirta nustatyti juridinio asmens vidaus valdymo struktūrą (t.y. valdymo ir priežiūros organus), tačiau nepadedą nustatyti naudos gavėjų (įskaitant kontroliuojančius asmenis).

6. Pakeisti 9 straipsnio 15 dalį ir ją išdėstyti taip:

„15. Visais atvejais, kai yra nustatoma kliento ir naudos gavėjo tapatybė, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo tikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę, remdamiesi dokumentais, duomenimis ar informacija, gauta iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio. Tais atvejais, kai naudos gavėju nustatytas vyresnysis vadovas, kaip nurodyta šio įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b papunktyje, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo tikrinimo veiksmus, rezultatus ir kilusias kliūtis, nustatant ir tikrinant vyresnįjį vadovą (jeigu kliūčių buvo), įforminti raštu.“

#### KOMENTARAS:

1. Šis pakeitimas nustato, kad visais atvejais, kuomet kliento naudos gavėju yra laikytinas vyresniojo vadovo pareigas einantis asmuo, finansų įstaiga turėtų atlikti šiame punkte nurodytus veiksmus. Tačiau toks reikalavimas daugeliu atveju gali būti perteklinis, kadangi yra nemažas skaičius juridinio asmens teisinių formų, kurių atveju naudos gavėju yra laikytinas būtent vyresniojo vadovo pareigas einantis asmuo (pavyzdžiui, asociacijos, politinės partijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos ir panašiai). Minėtais atvejais ir JADIS kaip naudos gavėjai turėtų būti nurodomi



vyresniojo vadovo pareigas einantys asmenys. Atsižvelgiant į tai, siūlytina koreguoti minėtą PPTFPJ nuostatą, nustatant išimtis, kuomet finansų įstaiga neturėtų pareigos atlikti minėtus veiksmus.

2. Prašome:

- atsižvelgti į anksčiau pateiktą pasiūlymą dėl PPTFPJ pakeitimo dėl finansų įstaigos ar kito įpareigotojo subjekto teisės gauti kliento ar naudos gavėjo tapatybės nustatymui reikalingus dokumentus, duomenis ar informaciją tiesiogiai iš valstybės informacinių sistemų ar registų, ir nereikalauti iš kliento pačiam pateikti minėtus dokumentus, duomenis ar informaciją, jeigu finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas dokumentus, duomenis ar informaciją gauna tiesiogiai iš valstybės informacinių sistemų ar registų;

- aukščiau paminėtą teisę įtvirtinti PPTFPJ anksčiau, nei įsigalios likusios PPTFPJ nuostatos.

8. Papildyti 9 straipsnį 21<sup>1</sup> dalimi:

**„21<sup>1</sup>. Kredito ir elektroninių pinigų įstaigos vykdo operacijas trečiosiose valstybėse išduotomis anoniminėmis elektroninių pinigų mokėjimo priemonėmis tik jeigu jos atitinka šio straipsnio 4 dalies 2–6 punktuose nustatytus reikalavimus.“**

KOMENTARAS:

Siūlome suvienodinti 9 straipsnio 4<sup>1</sup> dalies „anonimines išankstinio mokėjimo korteles“ ir 21<sup>1</sup> dalies „anonimines elektroninių pinigų mokėjimo priemones“ sąvokas. Manome, kad pakaktų vienos, o ne atskirų 4<sup>1</sup> ir 21<sup>1</sup> dalių.

9. Pakeisti 9 straipsnio 23 dalį ir ją išdėstyti taip:

**„23. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemonės privalo taikyti ne tik naujiems, bet ir esamiems klientams, atsižvelgdami į rizikos lygį, iškilus naujoms aplinkybėms ar atsiradus naujai informacijai, susijusiai su kliento, naudos gavėjo rizikos lygio nustatymu, jų tapatybės informacija, jų veikla ir kitomis reikšmingomis aplinkybėmis, taip pat tais atvejais, kai tokia prievolė kyla pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 55 straipsnio 1 dalį ir 61<sup>1</sup> straipsnį.“**

KOMENTARAS:

Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 55 straipsnio 1 dalis bei 61<sup>1</sup> straipsnis nustato tik finansų įstaigų prievolę teikti Valstybinei mokesčių inspekcijai juose nurodytą informaciją, tačiau neįtvirtina jokių prievolių, susijusių su klientų ar jų naudos gavėjų tapatybės nustatymu, todėl nėra aišku, kokie atvejai yra turimi omenyje PPTFPJ 9 straipsnio 23 dalyje („taip pat tais atvejais, kai tokia prievolė kyla pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 55 straipsnio 1 dalį ir 61<sup>1</sup> straipsnį“). Nėra aišku, kaip šie pakeitimai yra susiję su AMLD5 1 straipsnio 9 dalies b punkte įtvirtintais pakeitimais ir kokios pareigos atsiras finansų įstaigoms dėl šių nuostatų. Jeigu šia nuostata siekiama susieti Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme įtvirtintą informacijos teikimo prievolę su PPTFPJ įtvirtinta prievole atnaujinti klientų duomenis, tokiu atveju būtų neproporcingai apribota finansų įstaigų teisė savo nuožiūra, remiantis savo rizikos vertinimu, nustatyti klientų duomenų atnaujinimo apimtį ir dažnumą, ką yra nurodęs ir Lietuvos bankas 2018-07-24 viešai paskelbtame finansų rinkos dalyviams skirtame atsakyme („Finansų įstaigos, atsižvelgdamos į savo visos veiklos ir atskirų klientų veiklos rizikos vertinimą, turi pasirinkti tokią informacijos atnaujinimo apimtį bei dažnumą, kuri

leistų mažinti patiriamą riziką ir geriau pažinti savo klientą.“). AMLD5 1 straipsnio 9 dalies b punktas nenustato, kad tai atvejais, kai teikiama informacija, nurodyta Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje bei 61<sup>1</sup> straipsnyje, turi būti atliekami kokie nors veiksmai, susiję su klientų tapatybės nustatymu.

#### **9 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas**

1. Pakeisti 10 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Kai klientas yra juridinis asmuo, atstovaujamas fizinio asmens, arba klientui – fiziniam asmeniui atstovauja kitas fizinis asmuo, šių atstovų tapatybė nustatoma taip pat, kaip ir kliento – fizinio asmens. **Kai klientui – fiziniam asmeniui atstovauja kitas fizinis asmuo, klientas nustatomas kaip naudos gavėjas.** Taip pat klientas turi raštu pateikti informaciją apie juridinio asmens vadovą: vadovo vardas, pavardė, asmens kodas (užsieniečiui – gimimo data (jeigu yra, – asmens kodas ar kita šiam asmeniui suteikta unikali simbolių seka, skirta asmeniui identifikuoti), pilietybė (jeigu asmuo be pilietybės, – valstybė, kuri išdavė asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą).“

#### **KOMENTARAS:**

1. Siūlome atsisakyti reikalavimo būtent raštu pateikti informaciją apie juridinio asmens vadovą, kadangi toks reikalavimas apsunkintų duomenų pateikimo ir/ar atnaujinimo procesą bei neleistų operatyviai gauti aktualią informaciją (pavyzdžiui, įtvirtinus reikalavimą informaciją apie juridinio asmens vadovą pateikti raštu, finansų įstaiga negalėtų operatyviai atnaujinti kliento duomenų remdamasi kliento telefonu pateikta informacija). Tokio reikalavimo nenustato nei AMLD4, nei AMLD5.

#### **2. Prašome:**

- atsižvelgti į anksčiau pateiktą pasiūlymą dėl PPTFPJ pakeitimo dėl finansų įstaigos ar kito įpareigotojo subjekto teisės gauti kliento ar naudos gavėjo tapatybės nustatymui reikalingus dokumentus, duomenis ar informaciją tiesiogiai iš valstybės informacinių sistemų ar registų, ir nereikalauti iš kliento pačiam pateikti minėtus dokumentus, duomenis ar informaciją, jeigu finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas dokumentus, duomenis ar informaciją gauna tiesiogiai iš valstybės informacinių sistemų ar registų;

- aukščiau paminėtą teisę įtvirtinti PPTFPJ anksčiau, nei įsigalios likusios PPTFPJ nuostatos;

- nustatyti išimtį, kad finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai turėtų teisę nereikalauti iš klientų – juridinių asmenų pateikti duomenis apie jų vadovus, jeigu šie duomenys yra įregistruoti valstybės informacinėje sistemoje ar registre.

#### **10 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas**

2. Pakeisti 12 straipsnio 6 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) duomenis apie kliento (juridinio asmens) valdymo ir **nuosavybės** struktūrą.“

#### **KOMENTARAS:**

Siūlome keisti:

„3) duomenis apie kliento (juridinio asmens) ~~valdymo ir~~ **nuosavybės** bei kontrolės struktūrą.“

Argumentacija pateikta prie 9 straipsnio 13 dalies pakeitimo.

3. Papildyti 12 straipsnį 9 ir 10 dalimis:

„9. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, pradėdami naujus dalykinius santykius su klientu – juridiniu asmeniu, kurių informacija apie naudos gavėjus registruojama šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies nustatyta tvarka, turi gauti to kliento naudos gavėjo registracijos išrašą iš registro.

10. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos tvarkytojui praneša apie nustatytus jų turimos informacijos apie naudos gavėjus ir informacijos apie naudos gavėjus, šio įstatymo 25 ir 25<sup>1</sup> straipsnio nustatyta tvarka įregistruotos Juridinių asmenų dalyvių informacinėje sistemoje (JADIS), nesutapimus.“

#### KOMENTARAS:

1. Siūlome keisti taip:

„9. **Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, pradėdami naujus dalykinius santykius su klientu – juridiniu asmeniu, kurių** kurio informacija apie naudos gavėjus registruojama šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies nustatyta tvarka, turi gauti išrašą iš Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS) apie to kliento naudos ~~gavėjo~~ gavėjus ~~registracijos išrašą iš registro~~.

10. **Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS) tvarkytojui praneša apie nustatytus jų turimos informacijos apie kliento – juridinio asmens naudos gavėjus ir informacijos apie to paties kliento naudos gavėjus, šio įstatymo 25 ir 25<sup>1</sup> straipsnio nustatyta tvarka įregistruotos Juridinių asmenų dalyvių informacinėje sistemoje (JADIS), nesutapimus.“**

#### Argumentacija:

- šiuo metu JADIS nėra registras, o yra valstybės informacinė sistema;  
- turėtų būti gaunamas išrašas iš JADIS apie kliento naudos gavėjus, o ne naudos gavėjų išrašas: visų pirma, neaišku, koks registras turimas omenyje, antra, naudos gavėjai patys kaip subjektai neregistruojami registre (įskaitant JADIS).

2. PPTFPJ 12 straipsnio 10 dalis nenustato, kas nustatys ir reglamentuos tokių pranešimų teikimo tvarką, todėl nėra aišku, kaip finansų įstaigos turės teikti minėtus pranešimus JADIS tvarkytojui.

#### 11 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Sustiprintas kliento tapatybės nustatymas atliekamas taikant papildomas kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemones:

1) kai yra ~~vykdomi~~ **pradedami** tarptautiniai korespondentinės bankininkystės **korespondentiniai dalykiniai** santykiai su trečiųjų valstybių finansų įstaigomis;

2) kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su politiškai pažeidžiamais (paveikiamais) asmenimis;

3) kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos **nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenantiems fiziniams asmenims ar ten įsteigtiems juridiniams asmenims ir Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu skelbiamuose valstybių, turinčių rimtų trūkumų pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos ir šių nusikaltimų užkardymo sąrašuose nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniams asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis.** Įvertinus riziką, sustiprinto kliento tapatybės nustatymo priemonės neprivalo būti taikomos Europos Sąjungoje įsisteigusių finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų filialams ar patronuojamosioms įmonėms, kuriuose jie turi daugumą akcijų ir kurie yra Europos

Komisijos nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse, jeigu tie filialai ar patronuojamosios įmonės laikosi visos grupės nustatytų reikalavimų, lygiaverčių šio įstatymo reikalavimams;

4) kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu skelbiamuose valstybių, turinčių rimtų trūkumų dėl pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos ir šių nusikaltimų užkardymo, sąrašuose nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis;

45) jeigu pagal finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų nustatytas rizikos vertinimo ir valdymo procedūras nustatoma didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika. Vertinant pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizikas, privalu vertinti šio straipsnio 10 dalyje nurodytus galimos didesnės pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizikos veiksniai;

56) Europos priežiūros institucijų ir Europos Komisijos nurodytais atvejais.“

#### KOMENTARAS:

1. Siūlome keisti 14 straipsnio 1 dalies 1 punktą taip:

„1) kai yra ~~vykdomi~~ **pradedami** tarptautiniai ~~korespondentinės bankininkystės korespondentiniai dalykiniai~~ santykiai su trečiųjų valstybių finansų įstaigomis;“

Argumentacija: tokia nuostata atitiktų PPTFPJ 2 straipsnio 12 dalyje įtvirtintą sąvoką.

2. Siūlome keisti 14 straipsnio 1 dalies 3 punktą taip:

„3) kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos **nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenantiems fiziniams asmenims ar ten įsteigtiems juridiniams asmenims** gyvenančiais fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis ir Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu skelbiamuose valstybių, turinčių rimtų trūkumų pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos ir šių nusikaltimų užkardymo sąrašuose nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis. Įvertinus riziką, sustiprinto kliento tapatybės nustatymo priemonės neprivalo būti taikomos Europos Sąjungoje įsisteigusių finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų filialams ar patronuojamosioms įmonėms, kuriuose jie turi daugumą akcijų ir kurie yra Europos Komisijos nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse, jeigu tie filialai ar patronuojamosios įmonės laikosi visos grupės nustatytų reikalavimų, lygiaverčių šio įstatymo reikalavimams;“

2. Pakeisti 14 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Atlikdamos sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai yra ~~vykdomi~~ **pradedami** tarptautiniai ~~korespondentinės bankininkystės korespondentiniai dalykiniai~~ santykiai su trečiųjų valstybių finansų įstaigomis, finansų įstaigos privalo:

1) surinkti pakankamai informacijos apie įstaigą respondentę, kad būtų galima gerai suprasti jos verslo pobūdį ir iš viešai prieinamos informacijos nustatyti šios įstaigos reputaciją ir priežiūros kokybę;

2) įvertinti lėšas gaunančios finansų įstaigos pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos kontrolės mechanizmus;

3) prieš naujų ~~korespondentinės bankininkystės korespondentinių dalykinių~~ santykių užmezgimą gauti vyresniojo vadovo pritarimą;

4) pagrįsti dokumentais atitinkamus kiekvienos finansų įstaigos įsipareigojimus;

5) įsitikinti, kad įstaiga respondentė tinkamai atliko kliento tapatybės nustatymą (tarp jų – patikrino klientų, turinčių tiesioginį priėjimą prie korespondento sąskaitų, tapatybę,

atliko kitus kliento tapatybės nustatymo veiksmus) ir prireikus įstaigos korespondentės prašymu gali pateikti atitinkamus duomenis kliento tapatybei nustatyti.“

**KOMENTARAS:**

*Siūlome keisti taip:*

„2. Atlikdamos sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai yra ~~vykdomi~~ **pradedami** tarptautiniai korespondentinės bankininkystės **korespondentiniai dalykiniai** santykiai su trečiųjų valstybių finansų įstaigomis, finansų įstaigos privalo: <...>“

*Argumentacija: tokia nuostata atitiktų PPTFPJ 2 straipsnio 12 dalyje įtvirtintą sąvoką.*

3. Papildyti 14 straipsnį 4<sup>1</sup> dalimi:

„4<sup>1</sup>. Taikydami sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos nustatytoje didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenantiems fiziniams asmenims ar ten įsteigtiems juridiniams asmenims, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo:

- 1) gauti papildomos informacijos apie klientą ir naudos gavėją;
- 2) gauti papildomos informacijos apie numatomą verslo santykių pobūdį;
- 3) gauti informacijos apie kliento ir naudos gavėjo lėšų ir turto šaltinį;
- 4) gauti informacijos apie numatomų arba įvykdytų sandorių priežastis;
- 5) gauti vyresniojo vadovo pritarimą dalykiniams santykiams su šiais klientais užmegzti ar tęsti dalykinius santykius su šiais klientais;

6) vykdyti sustiprintą nuolatinę dalykinių santykių su šiais klientais stebėseną, padidinant taikomų kontrolės priemonių kiekį ir terminus ir atrenkant sandorius, kuriems reikės tolesnio ištyrimo, tipus;

7) prireikus užtikrinti, kad pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito įstaigoje turimos to kliento sąskaitos, kai kredito įstaiga yra registruota Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje šio įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingų institucijų prižiūrima dėl šių reikalavimų laikymosi.“

**KOMENTARAS:**

*Siūlome keisti taip:*

„4<sup>1</sup>. Taikydami sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos nustatytoje didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenantiems ~~fiziniams asmenims ar ten įsteigtiems juridiniams asmenims~~ gyvenančiais ~~fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis~~, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo: <...>“

4. Papildyti 14 straipsnį 4<sup>2</sup> dalimi:

„4<sup>2</sup>. Esant poreikiui, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos direktorius gali nustatyti reikalavimą finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams šalia šio straipsnio 4<sup>1</sup> dalyje nustatytų pareigų taikyti šias vieną ar kelias papildomas priemones Europos Komisijos nustatytoje didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančių fizinių asmenų ar ten įsteigtų juridinių asmenų keliamai rizikai mažinti:

- 1) taikyti papildomas sustiprintos dalykinių santykių stebėsenos priemones;
- 2) sugriežtinti pranešimų apie įtartinas pinigines operacijas ir sandorius teikimo režimą;
- 3) riboti dalykinius santykius arba sandorius su fiziniais ir (arba) juridiniais asmenimis iš didelės rizikos trečiųjų valstybių.“

## KOMENTARAS:

Siūlome keisti taip:

„4<sup>2</sup>. Esant poreikiui, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos direktorius gali nustatyti reikalavimą finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams šalia šio straipsnio 4<sup>1</sup> dalyje nustatytų pareigų taikyti šias vieną ar kelias papildomas priemones Europos Komisijos nustatytoje didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančių fizinių asmenų ar ten įsteigtų juridinių asmenų keliama rizikai mažinti:

- 1) taikyti papildomas sustiprintos dalykinių santykių stebėsenos priemones;
- 2) sugriežtinti pranešimų apie įtartinas pinigines operacijas ir sandorius teikimo režimą;

3) riboti dalykinius santykius arba sandorius su ~~fiziniais ir (arba) juridiniais asmenimis iš didelės rizikos trečiųjų valstybių~~ Europos Komisijos nustatytoje didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis.“

5. Pakeisti 14 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Taikydami sustiprintą kliento tapatybės nustatymą ~~Europos Komisijos ir~~ Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu nustatytoje didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenantiems fiziniams asmenims ar ten įsteigtiems juridiniams asmenims bei tais atvejais, kai pagal finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų nustatytas rizikos vertinimo ir valdymo procedūras nustatoma didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, vadovaudamiesi šioje dalyje nurodytomis procedūromis, savo nuožiūra imasi šių vienos ar kelių papildomų kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemonių kylančiai rizikai mažinti ~~ir privalo~~:

- 1) gauti vyresniojo vadovo pritarimą dalykiniams santykiams su šiais klientais užmegzti ar tęsti dalykinius santykius su šiais klientais;
- 2) imtis atitinkamų priemonių turto ir lėšų, susijusių su dalykiniais santykiais arba sandoriu, šaltiniui nustatyti;
- 3) vykdyti sustiprintą nuolatinę dalykinių santykių su šiais klientais stebėseną.“

## KOMETARAS:

Siūlome keisti taip:

„5. Taikydami sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su ~~Europos Komisijos ir~~ Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu skelbiamuose valstybių, turinčių rimtų trūkumų dėl pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos iš šių nusikaltimų užkardymo, sąrašuose nustatytoje didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenantiems fiziniais asmenimis ar ten įsteigtiems juridiniams asmenims gyvenančiais fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis bei tais atvejais, kai pagal finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų nustatytas rizikos vertinimo ir valdymo procedūras nustatoma didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, vadovaudamiesi šioje dalyje nurodytomis procedūromis, savo nuožiūra imasi šių vienos ar kelių papildomų kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemonių kylančiai rizikai mažinti ~~ir privalo~~: <...>“

Argumentacija: tokie pakeitimai atitiktų tiek siūlomą 14 straipsnio 1 dalies 4 punkto redakciją, tiek kitų nuostatų (pavyzdžiui, 14 straipsnio 4<sup>1</sup> dalies) struktūrą.

6. Pakeisti 14 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Finansų įstaigoms draudžiama pradėti ir tęsti ~~korespondentinės bankininkystės korespondentinius dalykinius~~ ar kitokius santykius su fiktyviu banku ar banku, kai žinoma, kad šis leidžia savo sąskaitomis naudotis fiktyviems bankams. Finansų įstaigos privalo imtis priemonių, kurios leistų įsitikinti, kad lėšas gaunančios finansų įstaigos neleidžia savo sąskaitomis naudotis fiktyviems bankams.“

**KOMENTARAS:**

*Siūlome keisti taip:*

„8. Finansų įstaigoms draudžiama pradėti ir tęsti ~~korespondentinės bankininkystės korespondentinius dalykinius~~ ar kitokius santykius su fiktyviu banku ar banku, kai žinoma, kad šis leidžia savo sąskaitomis naudotis fiktyviems bankams. Finansų įstaigos privalo imtis priemonių, kurios leistų įsitikinti, kad lėšas gaunančios finansų įstaigos neleidžia savo sąskaitomis naudotis fiktyviems bankams.“

*Argumentacija: tokia nuostata atitiktų PPTFPJ 2 straipsnio 12 dalyje įtvirtintą sąvoką.*

7. Pakeisti 14 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatydami, ar egzistuoja didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika, privalo vertinti bent šiuos veiksnius:

1) kliento požymius:

a) kliento dalykiniai santykiai vykdomi neįprastomis aplinkybėmis be akivaizdaus ekonominio ar matomo teisėto tikslo;

b) klientas gyvena trečiojoje valstybėje;

c) juridiniai asmenys ar juridinio asmens statuso neturintys subjektai vykdo asmeninės turto valdymo įmonės veiklą;

d) bendrovė turi formalių akcininkų, veikiančių už kitą asmenį, arba pareikštinės formos akcijų;

e) versle vyrauja gryniesi pinigai;

f) juridinio asmens nuosavybės struktūra atrodo neįprasta arba pernelyg sudėtinga, atsižvelgiant į juridinio asmens veiklos pobūdį;

**g) klientas yra trečiosios valstybės pilietis, kuris kreipiasi dėl teisės gyventi Lietuvos Respublikoje arba dėl Lietuvos Respublikos pilietybės mainais už kapitalo pervadimus, turto ar Vyriausybės obligacijų įsigijimą arba investicijas į bendrovės Lietuvos Respublikoje;**

2) produkto, paslaugos, sandorio ar paslaugų teikimo kanalo požymius:

a) privati bankininkystė;

b) produktas ar sandoris gali sudaryti palankias sąlygas anonimiškumui;

c) verslo santykiai arba sandoriai sudaromi ar vykdomi **klientui** fiziškai nedalyvaujant kitais, nei nustatyti šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje, būdais;

d) mokėjimai gauti iš nežinomų arba nesusijusių trečiųjų šalių;

e) produktas ar verslo praktika, įskaitant paslaugų teikimo mechanizmą, yra nauja, taip pat naujų arba vystomų technologijų naudojimas dirbant tiek su naujais, tiek su anksčiau buvusiais produktais;

**f) su nafta, ginklais, brangiaisiais metalais, tabako produktais, kultūriniais artefaktais ir kitais archeologiniu, istoriniu, kultūriniu ir religiniu požiūriu svarbiais arba retos mokslinės vertės daiktais, taip pat su dramblio kaulu ir saugomomis rūšimis susiję sandoriai;**

3) teritorijos požymius:

a) remiantis Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu arba panašaus pobūdžio regioninės organizacijos ataskaitų ar panašių

dokumentų duomenimis, valstybėje nustatyta reikšmingų kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu sistemos neatitikčių tarptautiniams reikalavimams;

b) remiantis vyriausybinių ir visuotinai pripažintų nevyriausybinių organizacijų, stebėtojų ir vertinančių korupcijos lygį, duomenimis, valstybėje nustatytas didelis korupcijos ar kitos nusikalstamos veiklos lygis;

c) valstybei taikomos sankcijos, embargas ar panašios priemonės, paskelbtos, pavyzdžiui, Europos Sąjungos arba Jungtinių Tautų;

d) valstybė finansuoja arba remia teroristų veiklą arba valstybių teritorijoje veikia į tarptautinių organizacijų sudarytus sąrašus įtrauktos teroristų organizacijos.“

#### KOMENTARAS:

*Dėl 14 straipsnio 10 dalies 1 punkto g papunkčio: finansų įstaigos neturi informacijos, kokių pagrindų klientas – trečiosios valstybės pilietis gavo teisę gyventi Lietuvos Respublikoje arba Lietuvos Respublikos pilietybę. Atsižvelgiant į tai, turi būti užtikrinta galimybė finansų įstaigoms gauti tokią informaciją iš valstybės institucijų tam, kad finansų įstaigos turėtų galimybę įgyvendinti minėtą PPTFPJ nuostatą.*

#### **14 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas**

Pakeisti 17 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„1. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo atkreipti dėmesį į tokią veiklą, kuri, jų nuomone, dėl savo pobūdžio gali būti susijusi su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu, ir ypač į:

1) sudėtingus sandorius;

2) ~~ar~~ neįprastai didelius sandorius;

3) sandorius, kurie vykdomi neįprastu būdu;

4) ~~ir~~ visas neįprastas sandorių struktūras, kurios neturi akivaizdaus ekonominio ar matomo teisėto tikslo;

5) ~~ir~~ dalykinius santykius ar pinigines operacijas su klientais iš trečiųjų valstybių, kuriose pagal tarptautinių tarpvyriausybinių organizacijų oficialiai paskelbtą informaciją pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonės yra nepakankamos ar neatitinka tarptautinių standartų.

2. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo išnagrinėti šio straipsnio 1 dalyje nurodytų ~~tokių~~ operacijų ar sandorių vykdymo pagrindą ir tikslą, o tyrimo rezultatus įforminti raštu. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, įvertinę keliamą pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmę, sprendžia dėl pranešimo apie įtartina pinigine operaciją ar sandorį perdavimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai tikslingumo.“

#### KOMENTARAS:

*17 straipsnio 2 dalies nuostata „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, įvertinę keliamą pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmę, sprendžia dėl pranešimo apie įtartina pinigine operaciją ar sandorį perdavimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai tikslingumo.“ yra perteklinė, nes pakartoja bendrą nuostatą, įtvirtintą PPTFPJ 16 straipsnio 2 dalyje.*

#### **17 straipsnis. Įstatymo papildymas 25<sup>3</sup> straipsniu**

Papildyti Įstatymą 25<sup>3</sup> straipsniu:

„25<sup>3</sup> straipsnis. Reikalavimai Juridinių asmenų dalyvių informacinei sistemai (JADIS)



1. Juridinių asmenų dalyvių informacinė sistema (JADIS) jungiama prie Europos centrinės platformos, įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1132 22 straipsnio 1 dalį.

2. Šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija turi būti pasiekama per Juridinių asmenų dalyvių informacinę sistemą (JADIS) ir Europos centrinę platformą, įsteigtą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1132 22 straipsnio 1 dalį, aštuonerius metus nuo tada, kai informacija apie naudos gavėjus išbraukiama iš registro.“

**KOMENTARAS:**

*Siūlome keisti taip:*

**„2. Šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija turi būti pasiekama per Juridinių asmenų dalyvių informacinę sistemą (JADIS) ir Europos centrinę platformą, įsteigtą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1132 22 straipsnio 1 dalį, aštuonerius metus nuo tada, kai informacija apie naudos gavėjus išbraukiama iš registro Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS).“**

*Argumentacija: šiuo metu JADIS nėra registras, o yra valstybės informacinė sistema.*

Pagarbiai

Prezidentas



Mantas Zalatorius



LIETUVOS GYVYBĖS DRAUDIMO  
ĮMONIŲ ASOCIACIJA

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai  
927

2019-01-14 Nr. V-10-

Į 2018-12-20 Nr. 1D-6373

### Dėl LR Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo pakeitimų projekto

Pagal savo kompetenciją teikiame pastabas dėl LR Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49, ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projekto (toliau – Projektas):

1. Projekto 6 straipsnyje siūloma papildyti LR pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymą (toliau – Įstatymas) 7<sup>1</sup> straipsniu, įpareigojant Teisingumo ministeriją ir LR akredituotas tarptautines organizacijas sudaryti ir nuolat atnaujinti svarbių viešų pareigų Lietuvos Respublikoje sąrašus, kuriuos Teisingumo ministerija teiks Europos Komisijai. Siūlome papildyti 7<sup>1</sup> straipsnio 3 dalį reikalavimu, kad Teisingumo ministerija šiuos sąrašus skelbtų viešai, tai sudarytų sąlygas finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams tinkamai traktuoti, kokie asmenys yra politiškai pažeidžiami asmenys ir galėtų tinkamai įgyvendinti Įstatymo reikalavimus.

Siūlome Projekto 6 straipsnį išdėstyti taip:

„Papildyti Įstatymą 7<sup>1</sup> straipsniu:

7<sup>1</sup> straipsnis. Teisingumo ministerijos teisės įgyvendinant pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones

1. Teisingumo ministerija savo nustatyta tvarka sudaro ir nuolat, ne rečiau kaip kas 4 metus, atnaujina svarbių viešųjų pareigų Lietuvos Respublikoje sąrašą.
2. Lietuvos Respublikoje akredituotos tarptautinės organizacijos sudaro ir nuolat, ne rečiau kaip kas 4 metus, atnaujina svarbių viešųjų pareigų toje tarptautinėje organizacijoje sąrašą ir pateikia jį Teisingumo ministerijai.
3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytus svarbių viešųjų pareigų sąrašus Teisingumo ministerija pateikia Europos Komisijai **ir skelbia viešai.**“

2. Projekto 8 straipsnio 6 punkte siūloma pakeisti Įstatymo 9 straipsnio 15 dalį, papildant reikalavimu tais atvejais, kai naudos gavėju nustatytas vyresnysis vadovas, kaip nurodyta Įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b papunktyje, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo tikrinimo veiksmus, rezultatus ir kilusias kliūtis, **nustatant ir tikrinant vyresnįjį vadovą** (jeigu kliūčių buvo), įforminti raštu. Manome, kad šiame straipsnyje išdėstytas reikalavimas yra platesnis, nei nurodyta Direktyvos 1 straipsnio 8 punkte, kuris numato, kad „įpareigotieji subjektai imasi būtinų ir pagrįstų priemonių, kad patikrintų vyresniojo vadovo pareigas užimančio fizinio **asmens tapatybę**, ir saugo įrašus apie atliktus veiksmus ir iškilusius sunkumus patikrinimo proceso metu, jei tokių esama.“ Vadovaujantis projekte išdėstytu reikalavimu finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiems subjektams kiltų pareiga **nustatyti ir tikrinti vyresnįjį vadovą**, o ne jo tapatybę. Direktyva šiuo atveju įpareigoja tikrinti vyresniojo vadovo tapatybę.

Atsižvelgiant į tai, Projekto 8 straipsnio 6 dalį siūlome suderinti su Direktyvos reikalavimu ir išdėstyti taip:

„6. Pakeisti 9 straipsnio 15 dalį ir ją išdėstyti taip:

15. Visais atvejais, kai yra nustatoma kliento ir naudos gavėjo tapatybė, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo tikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę, remdamiesi dokumentais, duomenimis ar informacija, gauta iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio. Tais atvejais, kai naudos gavėju nustatytas vyresnysis vadovas, kaip nurodyta šio įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b papunktyje, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo **patikrinti vyresniojo vadovo pareigas užimančio fizinio asmens tapatybę, ir saugoti įrašus apie atliktus veiksmus ir iškilusius sunkumus patikrinimo proceso metu, jei tokių buvo.** ~~tikrinimo veiksmus, rezultatus ir kilusias kliūtis, nustatant ir tikrinant vyresnįjį vadovą (jeigu kliūčių buvo), įforminti raštu.~~“

3. Projekto 9 straipsnio 1 dalis siūloma pakeisti Įstatymo 10 straipsnio 3 dalį, kad „kai klientui – fiziniam asmeniui atstovauja kitas fizinis asmuo, **klientas nustatomas kaip naudos gavėjas.**“ Manome, kad turėtų būti nustatoma kliento tapatybė kaip naudos gavėjo tapatybė, kadangi Įstatyme yra nustatyta tik kaip nustatoma naudos gavėjo tapatybė, o ne pats naudos gavėjas. Taip pat siūlome atsisakyti reikalavimo **raštu** pateikti informaciją apie juridinio asmens vadovą, kadangi finansų įstaigos ir įpareigotieji subjektai galėtų taikyti ir kitus patikimus informacijos surinkimo būdus, pvz. šią informaciją galėtų gauti ir įrašančiu telefonu.

Atsižvelgiant į tai, siūlome Projekto 9 straipsnio 1 dalį išdėstyti taip:

„1. Pakeisti 10 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

3. Kai klientas yra juridinis asmuo, atstovaujamas fizinio asmens, arba klientui – fiziniam asmeniui atstovauja kitas fizinis asmuo, šių atstovų tapatybė nustatoma taip pat, kaip ir kliento – fizinio asmens. Kai klientui – fiziniam asmeniui atstovauja kitas fizinis asmuo, **klientas nustatomas kliento tapatybė nustatoma** kaip naudos **gavėjo tapatybė** gavėjas. Taip pat klientas turi raštu pateikti informaciją apie juridinio asmens vadovą: vadovo vardas, pavardė, asmens kodas (užsieniečiui – gimimo data (jeigu yra, – asmens kodas ar kita šiam asmeniui suteikta unikali simbolių seka, skirta asmeniui identifikuoti), pilietybė (jeigu asmuo be pilietybės, – valstybė, kuri išdavė asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą).“

4. Projekto 11 straipsnio 7 dalyje yra siūloma pakeisti Įstatymo 14 straipsnio 10 dalies 1 punktą papildant reikalavimu, kad finansų įstaigos ir kiti įpareigoti subjektai papildomai vertintų rizikos veiksnius, kai klientas yra trečiosios valstybės pilietis, ir kuris kreipiasi dėl teisės gyventi Lietuvos Respublikoje arba dėl Lietuvos Respublikos pilietybės mainais už kapitalo pervedimus, turto ar Vyriausybės obligacijų įsigijimą arba investicijas į bendroves Lietuvos Respublikoje. Norime atkreipti dėmesį į tai, kad finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai neturi tokios informacijos. Taip pat ir Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas nenumato pagrindų, kai pilietybė būtų suteikiama aukščiau nurodytais pagrindais mainais už kapitalo pervedimus, turto ar Vyriausybės obligacijų įsigijimą arba investicijas į bendroves Lietuvos Respublikoje, net ir išimties tvarka. Lietuvos Respublikos įstatyme dėl užsieniečių teisinės padėties toks leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pagrindas irgi nenumatytas. Siūlomame pakeitime minimas teisės gyventi suteikimas mainais už „investicijas į bendroves Lietuvos Respublikoje“ tik iš dalies galėtų būti tapatinamas su Įstatyme dėl užsieniečių teisinės padėties nurodytu leidimo laikinai gyventi išdavimu užsieniečiui, kuris užsiima ir ketina toliau užsiimti teisėta veikla Lietuvos Respublikoje (45 straipsnis). Manome, kad siūlomas įstatymo pakeitimas turi būti suderintas su nurodytais Lietuvos Respublikos įstatymais.

Be to, nėra aišku kaip ir iš kokio šaltinio finansų įstaigos galėtų tokią informaciją gauti ir rinkti. Todėl turi būti užtikrinta galimybė finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiems subjektams gauti tokią informaciją iš valstybės institucijų tam, kad galėtų įgyvendinti minėtus reikalavimus.

Pagarbiai,  
Prezidentas



Artūras Bakšinskas



LR Seimui, [priim@lrs.lt](mailto:priim@lrs.lt)

Nr.20190103-01

2019-01-03

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, [kristina.grigaite@fntt.lt](mailto:kristina.grigaite@fntt.lt)

**Dėl**

Nr. 18-15329 "Dėl Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 253 straipsniais įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui

Nr. 18-15330 "Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 253 straipsniais įstatymas

Pagal LR teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas teikiame savo nuomonę – nepritarimą Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo projektams 18-15329, 18-15330, dėl šių priežasčių:

1. Siūlomame projekte yra nustatomi didesni ir pertekliai reikalavimai buhalterinių paslaugų ir konsultacijų įmonėms, nei jie yra nustatyti direktyvoje, kurios nuostatas siekiama perkelti.
2. Pertekliniai ir neprotingi reikalavimai sudarys reikšmingai didelę naštą verslui.
3. Direktyvos nuostatas siekiama perkelti taip, kad valstybės funkcijos, būtų deleguojamos verslui, tačiau jų atlikimui verslas neturi reikalingų kompetencijų ir resursų.

Dėl visų išsakytų pastabų visumos direktyvoje nurodytos apsaugos priemonės bus netinkamai atliekamos. Dėl šio dalyko yra užprogramuojamos pastabos Lietuvai ateityje, dėl nevykdomų direktyvos nuostatų, bei suteikiamos neribotos galios FNTT taikyti baudas ir terorizuoti verslą, kuris neturi įstatyme nustatomų naujų kompetencijų ir resursų.

Pridedame septynias pastabas direktyvos atitikties įstatymui lentelėje (viso 10 lapų). Šiose pastabose yra pateikiami tik principiniai prieštaravimai, kurie gali kartotis ir kitose įstatymo projekto keičiamose nuostatose. Prašome atsižvelgti ir pakeisti direktyvos perkėlimą pagal išsakytas pastabas, nedidinti naštos verslui ir nesukuriant daugiau reikalavimų, nei jie yra nustatyti direktyvoje.

Su pagarba, LBAA prezidentė Daiva Čibirienė

Priedas prie Lietuvos buhalterijų ir auditorių asociacijos 20191003-01 rašto. Pastabos dėl:

Nr. 18-15329 "Dėl Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 253 straipsniais įstatymo projekto  
Nr. 18-15330 "Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 253 straipsniais įstatymas

Nr.	Direktyvos nuostatos	Įstatymo projektas	Teikiamos pastabos
1	<p>1 straipsnis</p> <p>Direktyvos (ES) 2015/849 daliniai pakeitimai</p> <p>Direktyva (ES) 2015/849 iš dalies keičiama taip:</p> <p>1 2 straipsnio 1 dalies 3 punktą iš dalies keičiamas taip:</p> <p>a a punktas pakeičiamas taip:</p> <p>) „a auditoriams, išorės ) apskaitininkams ir mokesčių konsultantams bei visiems kitiems asmenims, kurie vykdydami savo pagrindinę verslo arba profesinę veiklą įsipareigoja tiesiogiai arba per kitus asmenis, su kuriais tas kitas asmuo yra susijęs, teikti materialinę pagalbą, paramą ar patarimus mokesčių klausimais;“;</p>	<p><b>1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas</b></p> <p>1) auditoriai, kurie audito veikla verčiasi savarankiškai, ar audito įmonės, įskaitant asmenis, kurie, vykdydami savo pagrindinę verslo arba profesinę veiklą, įsipareigoja tiesiogiai arba per kitus asmenis, su kuriais tas kitas asmuo yra susijęs, teikti materialinę pagalbą, paramą ar patarimus mokesčių klausimais (toliau – auditoriai);</p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>3) <b>buhalterinės apskaitos ar mokesčių konsultavimo paslaugas teikiančios įmonės ir šias paslaugas savarankiškai teikiantys asmenys, įskaitant asmenis, kurie, vykdydami savo pagrindinę verslo arba profesinę veiklą, įsipareigoja tiesiogiai arba per tarpininkus teikti materialinę pagalbą, paramą ar patarimus mokesčių klausimais (toliau – buhalterinės apskaitos ar mokesčių konsultavimo paslaugas teikiančios įmonės);</b></p>	<p>Direktyvos pakeitime numatyta, kad pareigos turi būti taikomos asmenims, kurie teikia <b>mokesčių konsultacijų paslaugas</b>. Įstatymo pakeitimo projektas neišklaidžia įpareigotojo subjekto apibūdinimą, t.y. kad įpareigotuoju subjektu buhalterinės apskaitos ar mokesčių konsultavimo paslaugas teikiančios įmonės bei savarankiškai veikiantys asmenys tampa įpareigotaisiais subjektais, <b>TIK kai jie teikia mokesčių konsultavimo paslaugas ir toje apimtyje, kiek jų veikla yra susijusi su mokesčių konsultavimu</b>. T.y. jeigu buhalterinės apskaitos paslaugas teikianti įmonė teikia ir buhalterinės apskaitos ir mokesčių konsultavimo paslaugas, PPTFP įstatymo 17 str. ir panašios pareigos taikomos, kai teikiamos mokesčių konsultacijos ir netaikomos, kai teikiamos tik buhalterinės apskaitos paslaugos.</p> <p>Įstatymo projekte numatyta didesnė našta buhalterinių paslaugų įmonėms dėl PPTFP tvarkos taikymo, nei yra nustatyta direktyvoje. Lietuva be pagrindo pasirinko praplešti direktyvos taikymą didesniam asmenų ratui ir siūlo jį numatyti taikyti buhalterinių paslaugų įmonių klientams, kai jiems nėra teikiamos mokesčių konsultacijos.</p> <p>Jau dabar FNTT rašo PPTFP tvarkos pažeidimų protokolus mažoms buhalterinių paslaugų įmonėms, kurios teikia tik apskaitos paslaugas ir neteikia jokių mokesčių konsultacijų. Protokolai rašomi, nes įmonės nesaugojamo teikiamų apskaitos paslaugų klientų pasų kopijų, nors klientai buvo identifikuojami per bankininkystės sistemas. Apskaitos paslaugos yra sąskaitų, atsargų sandėlio duomenų suvedimas į duomenų bazes, darbo užmokesčio skaičiavimas ir kiti veiksmai, kurie neturi nieko bendro su pinigų pervedimais ir schemų dėl jų pervedimo sudarymu. Reikalavimas turėti visas PPTFP tvarkas tik dėl , kad įmonė atlieka sandėlio</p>

			inventorizacijos ir apskaitos paslaugas yra perteklinis ir neatitinka direktyvos reikalavimų. <b>Prašome perkelti direktyvos nuostatas nedidinant naštos verslui ir nenumatant daugiau asmenų, jei numato direktyva. Prašome panaikinti nuostatas, pagal kurias buhalterinių paslaugų įmonės buvo nustatyta pareiga kaupti duomenis apie visus klientus, net ir tuos, kuriems nebuvo teikiamos mokesinės konsultacijos. Prašome nustatyti, kad įstatymas taikomas tik buhalterinių paslaugų įmonių klientams, kuriems yra teikiamos mokesinės konsultacijos ir netaikomos klientams, kuriems tokios paslaugos neteikiamos.</b>
2	<p>8 13 straipsnio 1 dalis iš dalies keičiama ) taip:</p> <p>a a punktas pakeičiamas taip:</p> <p>) „a kliento tapatybės nustatymas ir ) patikrinimas remiantis iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio gautais dokumentais, duomenimis ar informacija, įskaitant, kai naudojamos elektroninės atpažinties priemonės ir atpažinties priemonės ir patikimumo užtikrinimo paslaugas, išdėstytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 910/2014 (*4), arba kitus saugius nuotolinės arba elektroninės atpažinties procesus, reglamentuojamus, pripažįstamus, patvirtintus arba priimamus atitinkamų nacionalinės valdžios institucijų;</p> <p>(*4) 2014 m. liepos 23 d. Europos</p>	<p><b>PPTFPJ</b></p> <p><b>9 straipsnis. Kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymas</b></p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>12. Visais atvejais, kai yra nustatoma kliento tapatybė, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai turi imtis visų atitinkamų, kryptingų ir proporcingų priemonių, kad nustatytų, ar klientas veikia savo vardu, ar yra kontroliuojamas, ir nustatyti naudos gavėją, taip pat, jeigu klientas veikia per atstovą, – ir kliento atstovo tapatybę.</p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>14. Visais atvejais, kai yra nustatoma kliento ir naudos gavėjo tapatybė, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo iš kliento gauti informaciją apie kliento dalykinių santykių tikslą ir numatomą pobūdį.</p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>16. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai visais atvejais privalo vykdyti nuolatinę kliento dalykinių santykių stebėseną, įskaitant sandorių, kurie buvo sudaryti tokių santykių metu, tyrimą, siekiant užtikrinti, kad vykdomi sandoriai atitiktų finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų turimą informaciją apie klientą, jo verslą, rizikos pobūdį ir išsų šaltinį.</p>	<p>Direktyvos pakeitimas nereikalauja, kad verslo subjektai, pvz. buhalterinės apskaitos įmonės ar auditoriai (o PPTFPJ šie pakeitimai būtų tai nurodo) vykdytų savo klientų nuolatinį stebėjimą. Siūlomas 14 punkto pakeitimas prieštarauja dalykiniam bendravimui ir sudaro erdves spekuliacijoms, kiek tiksliai turi būti nustatomas „kliento dalykinių santykių tikslas ir numatomas pobūdis“ – ar užtenka, pvz. „verslo sandoris su tikslu gauti pelną“.</p> <p>Numatomi pakeitimai uždeda perteklines pareigas verslo subjektams – 16 punkte numatyta pareiga „įpareigotieji subjektai visais atvejais privalo vykdyti nuolatinę kliento dalykinių santykių stebėseną, įskaitant sandorių ... tyrimą.“ Jeigu ši pareiga bus tik formali, tuomet ji nereikalinga. Jeigu apie kiekvieno kliento stebėseną buhalterinės apskaitos ir audito paslaugas teikiančios įmonės turės pildyti net ir formalią ataskaitą, tai sukels išskirtinių pasekmių – pareikalaus tiek papildomų žmogiškųjų resursų, tiek sukels klientų pasipriešinimą dėl informacijos apsaugos. Tuo labiau, kad valstybės institucijoms ši informacija bus prieinama per i.SAF, i.MAS ir i.VAZ ir kitas sistemas. Buhalterinės apskaitos ir audito paslaugas teikiančios įmonės negali atlikti tokios išsamios stebėsenos tiek dėl resursų trūkumų, tiek dėl pareigos saugoti konfidencialią informaciją, tiek dėl galimai kompetencijos atlikti verslo subjektų veiklos tyrimus trūkumų. Direktyva akcentuoja visų duomenų prieinamumą per centrinis valstybinius registrus ir duomenų prieinamumą finansinės žvalgybos tarnyboms (preambulės 16, 17, 18, 19, 20 ir kt. punktai). Papildomos</p>



<p>Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73). „;“</p>	<p>17. Siekiant užtikrinti, kad kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu pateikti dokumentai, duomenys ar informacija yra tinkami ir aktualūs, jie finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų privalo būti nuolat peržiūrimi ir atnaujinami.</p> <p><b>Įstatymo projektas</b></p> <p><b>8 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</b></p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>13. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu privalo iš jų reikalauti dokumentų ir kitų duomenų, kuriais remiantis finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams būtų suprantama kliento, kuris yra juridinis asmuo, valdymo ir nuosavybės struktūra ir veiklos pobūdis.</p> <p>15. Visais atvejais, kai yra nustatoma kliento ir naudos gavėjo tapatybė, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo tikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę, remdamiesi dokumentais, duomenimis ar informacija, gauta iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio. Tais atvejais, kai naudos gavėju nustatytas vyresnysis vadovas, kaip nurodyta šio įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b papunktyje, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo tikrinimo veiksmus, rezultatus ir kilusias kliūtis, nustatant ir tikrinant vyresnįjį vadovą (jeigu kliūčių buvo), įforminti raštu.</p> <p><b>PPTFI</b></p> <p><b>11 straipsnis. Kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimai, kai tapatybė nustatoma klientui fiziškai nedalyvaujant</b></p> <p>1. Kliento – fizinio asmens arba kliento – juridinio asmens atstovo ir naudos gavėjo tapatybė gali būti</p>	<p>pareigos numatytos finansų įstaigoms, per kurias vykdomi mokėjimai. Tuo tarpu buhalterinės apskaitos ir audito paslaugas teikiančios įmonės neturi nei galių sustabdyti vykdomus mokėjimus, nei įpareigoti savo klientus pateikti jiems konkrečią informaciją, nei turėti prieigą prie reikalingos informacijos šaltinio. Manome, kad tokiems subjektams kaip buhalterinės apskaitos ir audito paslaugas teikiantiems asmenims, turi būti nustatytas reikalavimas <b>TIK</b> pranešti apie pastebėtus įtartinus sandorius, kurie atitiktų įstatyme nurodytus kriterijus.</p> <p><b>Prašome įstatyme nenumatyti perteklinių reikalavimų, kurie nėra nustatyti direktyvoje ir tokiu būdu nedidinti naštos verslui.</b></p>
---	--	---



		<p>nustatyta klientui fiziškai nedalyvaujant tik šiais atvejais:</p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>2) naudojant Europos Sąjungoje išduotas elektroninės atpažinties priemones, veikiančias pagal aukšto arba pakankamo saugumo užtikrinimo lygio elektroninės atpažinties schemas, nustatytas 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL 2014 L 257, p. 73) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 910/2014);</p> <p>3) kai informacija apie asmens tapatybę patvirtinama kvalifikuotu elektroniniu parašu, naudojant kvalifikuotą elektroninio parašo sertifikatą, kuris atitinka Reglamento (ES) Nr. 910/2014 reikalavimus. Trečiųjų valstybių kvalifikuoti elektroniniai parašai, sudaryti naudojant kvalifikuotą elektroninio parašo sertifikatą, pripažįstami vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 910/2014 14 straipsniu;</p>	<p>Vertiname, kad potencialaus kliento pateikta informacija ir /arba išrašas iš VĮ Registrų centras apie vadovus ir naudos gavėjus turėtų būti laikomas tinkamu dokumentu, o ne numatoma pareiga buhalterinės apskaitos ir audito paslaugas teikiančioms įmonėms kreiptis į nepriklausomą šaltinį – t.y. VĮ Registrų centras – ir patiems už užmokestį kreiptis dėl tokių duomenų gavimo.</p> <p>Atkreipiame dėmesį į tai, kad duomenys apie juridinių asmenų naudos gavėjus (duomenys, esantys JADIS informacinėje sistemoje) nėra prieinami visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, todėl ši informacija apie naudos gavėjus nebūtų prieinama buhalterinės apskaitos ir audito paslaugas teikiančioms asmenims savarankiškai, o tik per klientą/potencialų klientą.</p> <p>Be to, tokios informacijos rinkimas kelių paslaugas teikiančių asmenų – VĮ Registrų centras, finansų įstaigų, kurios bet koku atveju nustato</p>
3	<p>b b punktas papildomas šiuo sakiniu:</p> <p>) „Tais atvejais, kai nustatytas tikrasis savininkas yra vyresnysis vadovas, kaip nurodyta 3 straipsnio 6 dalies a punkto ii papunktyje, įpareigotieji subjektai imasi būtinų pagrįstų priemonių, kad patikrintų vyresniojo vadovo pareigas užimančio fizinio asmens tapatybę, ir saugo įrašus apie atliktus veiksmus ir iškilusius sunkumus patikrinimo proceso metu, jei tokių esama.“;</p>	<p><b>Įstatymo projektas</b></p> <p><b>8 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</b></p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>15. Visais atvejais, kai yra nustatoma kliento ir naudos gavėjo tapatybė, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo tikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę, remdamiesi dokumentais, duomenimis ar informacija, gauta iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio. Tais atvejais, kai naudos gavėju nustatytas vyresnysis vadovas, kaip nurodyta šio įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b papunktyje, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo tikrinti veiksmus, rezultatus ir kilusias kliūtis, nustatant ir tikrinant vyresnįjį vadovą (jeigu kliūčių buvo), įforminti</p>	





		raštu.	
4	9 14 straipsnis iš dalies keičiamas taip: a) 1 dalis papildoma šiuo sakiniu: „Užmegzdami naujus verslo santykius su bendrove arba kitu juridiniu asmeniu, patikos fondu ar juridine struktūra, turinčia panašią į patikos fondų struktūrą arba funkcijas (toliau – panaši juridinė struktūra), kurių informacija apie tikruosius savininkus turi būti registruojama pagal 30 arba 31 straipsnį, įpareigotieji subjektai turi gauti registracijos įrodymą arba išrašą iš registro.“;		<p>naudos gavėjus – ir, juos dubliuojant, buhalterinės apskaitos ir audito paslaugas teikiančių įmonių, vertintinas kaip pažeidžiantis asmens duomenų apsaugos principus, dubliuojantis asmens duomenis, kai tuo tarpu siekiama mažinti kaupiamų asmens duomenų apimtį, rinkti tik būtinus duomenis.</p> <p>Manytume, kad jei bankas, kuriam taikomi griežtesni reikalavimai dėl PPTFP tvarkų taikymo, nustatė naudos gavėjų ir rizikų neidentifikavimą, tai to turėtų pakakti buhalterinių paslaugų ir audito įmonėms, kad būtų pasiremta banko atliktu darbu.</p> <p><b>Atkreipiame dėmesį, kad tokia įstatymo redakcija perkelia ne tik direktyvos nuostatas, bet jas reikšmingai išplečia ir reikšmingai didina reikalavimus verslui, nei tai numato direktyva.</b></p> <p><b>Prašome įstatyme nustatyti reikalavimus, kurie atitinka protingumo kriterijus ir nėra pertekliniai. Prašome nustatyti galimybę identifikuoti asmenį per bankinę sistemą, jei banko veiklos licenzija yra registruota ES ir yra prižiūrima pagal ES teisės aktus.</b></p>
			<p>Vertiname, kad yra pakankama, kad tokius duomenis gauna VĮ Registrų centras ir finansų įstaigos, ir laikome, kad pareiga buhalterinės apskaitos ir audito paslaugas teikiančioms įmonėms reikalauti tokių duomenų iš potencialių klientų yra perteklinė, jeigu tai yra LR registruotas juridinis asmuo, duomenys apie kurį yra prieinami visoms kontroliuojančioms institucijoms.</p> <p><b>Atkreipiame dėmesį, kad tokia įstatymo redakcija perkelia ne tik direktyvos nuostatas, bet jas reikšmingai išplečia ir reikšmingai didina reikalavimus verslui, nei tai numato direktyva.</b></p> <p><b>Prašome įstatyme nustatyti reikalavimus, kurie atitinka protingumo kriterijus ir nėra pertekliniai. Prašome nustatyti galimybę identifikuoti asmenį per bankinę sistemą, jei banko veiklos licenzija yra registruota ES ir yra prižiūrima pagal ES teisės aktus.</b></p>
5	b) 2 dalis pakeičiama taip: „2. Valstybės narės reikalauja, kad įpareigotieji subjektai išnagrinėtų,	<b>Istatymo projektas</b> <b>10 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas</b> 9. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, pradėdami naujus dalykinius santykius su klientu – juridiniu asmeniu, kurių informacija apie naudos gavėjus registruojama šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies nustatyta tvarka, turi gauti to kliento naudos gavėjo registracijos išrašą iš registro.	<p>Pareiga buhalterinės apskaitos paslaugas teikiančioms įmonėms analizuoti sudėtinius ir/ar sandorius, jų vykdymo pagrindą ir tikslą o tyrimo rezultatus įforminti raštu sudaro pernelyg didelę našą tokias</p>



	<p>kiek tai pagrįstai įmanoma, aplinkybės ir paskirtį visų sandorių, kurie atitinka bent vieną iš šių sąlygų:</p> <p>i) tai sudėtingi sandoriai;</p> <p>ii) tai neįprastai dideli sandoriai;</p> <p>iii) tie sandoriai vykdomi neįprastu būdu;</p> <p>iv) tie sandoriai neturi akivaizdžios ekonominės arba teisėtos paskirties.</p> <p>Visų pirma, įpareigotieji subjektai padidina verslo santykių stebėsenos apimtį ir sugriežtina jos metodus, kad nustatytų, ar tie sandoriai ar veiksmai atrodo įtartini. “;</p>	<p>atkreipti dėmesį į tokią veiklą, kuri, jų nuomone, dėl savo pobūdžio gali būti susijusi su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu, ir ypač į:</p> <p>1) sudėtingus sandorius;</p> <p>2) neįprastai didelius sandorius;</p> <p>3) sandorius, kurie vykdomi neįprastu būdu;</p> <p>4) visas neįprastas sandorių struktūras, kurios neturi akivaizdaus ekonominio ar matomo teisėto tikslo;</p> <p>5) dalykinius santykius ar pinigines operacijas su klientais iš trečiųjų valstybių, kuriose pagal tarptautinių tarpvyniausių organizacijų oficialiai paskelbtą informaciją pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonės yra nepakankamos ar neatitinka tarptautinių standartų.</p> <p>2. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo išnagrinėti šio straipsnio 1 dalyje nurodytų operacijų ar sandorių vykdymo pagrindą ir tikslą, o tyrimo rezultatus įforminti raštu. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, įvertinę keliama pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmę, sprendžia dėl pranešimo apie įtartinę piniginę operaciją ar sandorį perdavimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai tikslingumo.</p>	<p>paslaugas teikiantiems asmenims. Jie neturi ir pakankamų kompetencijų, kad galėtų atlikti tokį visapusišką įvertinimą, o rašytinių ataskaitų pildymas bei saugojimas sukuria perteklinę našą, jų atlikimas, tikėtina, kad bus formalus, riboja asmenų – sandorių šalių – ekonominės veiklos laisvę bei kelia grėsmę komercinės informacijos konfidencialumo apsaugai. Vertiname, kad pareiga pranešti apie įtartinus sandorius, yra pakankama, o pareiga kiekvienu atveju pildyti rašytines ataskaitas yra perteklinė. Direktyvoje nenustatytas rašytinių ataskaitų reikalavimas. Buhalterinių paslaugų įmonės neturi tokių kompetencijų, kad galėtų atlikti visų apskaitoje registruojamų sandorių analizę, nustatyti jų tikslus ir pagrindus. Pagal LR buhalterinės apskaitos įstatymą, buhalteris turi registruoti ūkines operacijas, o ne atlikti jų analizę. Analizę atlieka finansų analitikai, kurių paslaugas retai kada teikia buhalterinių paslaugų įmonės. Pagal LR buhalterinės apskaitos įstatymą už sandorių tikslą ir pagrindą yra atsakingas įmonės vadovas, o ne buhalteris.</p> <p><b>Prašome įstatyme nenustatyti reikalavimų dirbti darbus buhalterinių paslaugų teikėjams, kai tai nėra jų kompetencija ir nėra susiję su atsakomybėmis.</b></p> <p><b>Direktyvoje nėra tokių reikalavimų buhalterinių paslaugų įmonėms, kurias siekiama perkelti į įstatymą ir taip padidinti našą verslui. Siūlome nustatyti įstatyme, kad šios nuostatos netaikomos buhalterinių paslaugų ir konsultacijų įmonėms.</b></p>
6	<p>15 30 straipsnis iš dalies keičiamas taip:</p> <p>) a 1 dalis iš dalies keičiama taip:</p> <p>) i) pirma pastraipa pakeičiama taip:</p> <p>„Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsteigtos bendrovės ir kiti juridiniai asmenys laikytųsi reikalavimo gauti ir saugoti adekvačią, tikslią ir aktualią informaciją apie jų teritorijoje esančius tikruosius savininkus, įskaitant duomenis apie turimas</p>	<p><b>PPTFPĮ</b></p> <p><b>12 straipsnis. Reikalavimai naudos gavėjo tapatybės nustatymui</b></p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>6. Finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas privalo kaupti ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos reikalavimu pateikti šiuos duomenis apie naudos gavėją:</p> <p>1) naudos gavėjo tapatybės duomenis;</p> <p>2) kliento pateiktos informacijos tikrinimo patikimuose ir nepriklausomuose šaltiniuose įrodymus;</p>	<p>Valstybinė asmens duomenų inspekcija yra ne kartą pateikusi savo poziciją, kad asmens dokumentų kopijų darymas ir saugojimas yra perteklinis duomenų kaupimas ir to turėtų būti vengiama. Įpareigotiesiems subjektams iš kliento/potencialaus kliento gavus išrašą iš VĮ Registrų centras tai turėtų būti laikoma pakankamu duomenų patikrinimu, patys įpareigotieji subjektai turėtų pareigą tikrinti savo sąskaita tokius duomenis registruose tik kilus įtarimų. Direktyvos pakeitimuose numatyta, kad tokie duomenys turi būti prieinami centriniuose valstybės registruose, informacija iš kurių turi būti prieinama valstybinėms institucijoms, tame tarpe finansinių žvalgybų tarnyboms, tačiau nenumato pareigos privatiems</p>



	<p>naudos teises. Valstybės narės užtikrina, kad už šio straipsnio pažeidimus būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios priemonės arba sankcijos.“;</p> <p>ii) papildoma šia pastraipa:</p> <p>„Valstybės narės reikalauja, kad tikrieji bendrovių ar kitų juridinių asmenų savininkai, be kita ko, per akcijas, balsavimo teises, nuosavybės dalį, pareikštinių akcijų valdymą ar kontrolę kitomis priemonėmis, teiktų tiems subjektams visą reikalingą informaciją, kad bendrovė ar kitas juridinis asmuo galėtų laikytis pirmos pastraipos reikalavimų.“;</p>	<p><b>[statymo projektas 10 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas &lt;...&gt;</b></p> <p>3) duomenis apie kliento (juridinio asmens) valdymo ir nuosavybės struktūrą.</p> <p><b>25 straipsnis. Reikalavimai juridiniams asmenims ir asmenims, susijusiems su patikos ir bendrovių paslaugų teikėjais ir nekilnojamojo turto agentais</b></p> <p>1. Visi Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys, išskyrus juridinius asmenis, kurių vienintelis dalyvis yra valstybė ar savivaldybė, privalo gauti, atnaujinti ir saugoti tikslią informaciją apie savo naudos gavėjus – naudos gavėjo vardą, pavardę, gimimo datą, asmens kodą, valstybę, kuri išdavė asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, gyvenamąją vietą, jo turimas nuosavybės teises ir apimtį (akcijų skaičių procentais, balsavimo teisių skaičių procentais) arba kitokios kontrolės teises (valdybos pirmininkas, valdybos narys, vadovas, vyresnysis vadovas, kitos pareigos, perleistų balsavimo teisių skaičius procentais), ir šią informaciją ne vėliau kaip per 10 dienų nuo duomenų pasikeitimo pateikti Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS) tvarkytojui šios informacinės sistemos nuostatuose nustatyta tvarka. Jeigu valstybė ar savivaldybė yra vienas iš juridinio asmens dalyvių, šioje dalyje nurodyta informacija Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS) tvarkytojui teikiama tik apie kitus to juridinio asmens naudos gavėjus.</p> <p><b>Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos nuostatai &lt;...&gt;</b></p>	<p>juridiniams asmenims nuolat kreiptis ir tikrinti tokius duomenis registruose. Atkreipiamė dėmesį, kad šiuo metu VĮ Registrų centras neatlygintinai tokius duomenis teikia tik valstybės institucijoms, bet ne privatiems asmenims.</p> <p><b>Direktyvoje nėra tokių reikalavimų buhalterinių paslaugų ir konsultacijų įmonėms, kurias siekiama perkelti į įstatymą ir taip padidinti našą verslui. Siūlome nustatyti įstatyme, kad šios nuostatos netaikomos buhalterinių paslaugų ir konsultacijų įmonėms. Yra perteklinė našta reikalaui buhalterinių paslaugų ir konsultacijų įmonėms 10 metų saugoti RC išrašų duomenis, kai šių duomenų saugojimui yra RC. Tokios įstatymo nuostatos sukuria pagrindą FNTT terorizuoti buhalterinės apskaitos ir konsultacijų įmones dėl 10 neišsaugotų duomenų, kurie neturi jokios vertės, jei tokie patys duomenys yra RC. Dabartiniu metu jau vyksta tokie FNTT tikrinimai, kurių metu garažų bendrijos apskaitą tvarkanti apskaitos įmonė yra baudžiama, nes nepadarė garažų bendrijos vadovo, Lietuvos gyventojų, savo kopijos ir neturėjo RC išrašo. Minimam atveju kelių garažų bendrija vykdo veiklą Lietuvoje, nėra jokių mokėjimų, didesnių nei 10 tūkst. eur, mėnesio apyvartos yra mažesnės nei 15 tūkst. eur.</b></p> <p><b>Prašome atsisakyti įstatyme tokių nuostatų, kurios neturi nieko bendro su direktyvos perkėlimu ir sudaro sąlygas reikalaui iš buhalterinių paslaugų ir konsultacijų įmonių, duomenų apie asmenis, kurie nėra jokioje rizikos zonoje.</b></p>
--	---	--	--



		<p>7. Pagrindinės JAD informacinės sistemos funkcijos yra:</p> <p>7.2. kaupti, apdoroti ir tvarkyti duomenis apie juridinių asmenų dalyvius;</p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>12. JAD informacinei sistemai duomenis teikia:</p> <p>12.1. juridinio asmens valdymo organas, jei įstatymuose ir steigimo dokumentuose nenurodyta kitaip, arba kitas juridinio asmens vardu įgaliotas teikti duomenis JAD informacinei sistemai fizinis asmuo. Įgaliotas asmuo gali teikti duomenis, jei įgaliojimas pateiktas JAD informacinės sistemos tvarkytojo nustatyta tvarka ir priemonėmis.</p> <p><b>Juridinių asmenų registro nuostatai</b></p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>18. Registre registruojami ir tvarkomi šie bendrieji duomenys apie juridinius asmenis, išskyrus tradicines religines bendruomenes ar bendrijas, profesines sąjungas ir jų susivienijimus:</p> <p>&lt;...&gt;</p> <p>18.8.1. juridinio asmens valdymo organų nariai ir juridinio asmens dalyviai, jų teisių ribos, terminas, kuriam nustatytos teisių ribos;</p>
7	<p>b 4 dalis pakeičiama taip:</p> <p>) „4. Valstybės narės reikalauja, kad 3 dalyje nurodytame centriniame registre laikoma informacija būtų tinkama, tiksli ir aktuali, ir tuo tikslu nustato mechanizmus. Tokie mechanizmai apima reikalavimą, kad įpareigotieji subjektai ir, jei tinkama ir jei šis reikalavimas bereikalingai netrukdo jų pareigoms, kompetentingos institucijos praneštų</p>	<p>Vertiname, kad pareiga patiems subjektams teikti informaciją į JADIS apie savo naudos gavėjus bei sankcijos už jos nepateikimą yra pakankamos, o kitiems įpareigotiesiems subjektams neturi būti numatytos tokios perteklinės pareigos. Be to, JADIS sistema iš tokių neįgaliotų veikti įmonės vardu asmenų ir negalės priimti duomenų.</p> <p><b>Nustatant reikalavimus verslui atlikti valstybės funkcijas jos nebus atliekamos tinkamai ir Lietuva gaus pastabas dėl netinkamo direktyvos taikymo. Valstybės institucijos turėtų būti pačios atsakingos tikrinti duomenų teisingumą, o ne šio tikrinimo funkcijas perkelti verslui. Verslo yra kitos funkcijos ir kitos galimybės.</b></p>



	<p>apie nustatytus neatitikimus tarp centriniuose registruose esančios ir tų subjektų arba institucijų turimos informacijos apie tikruosius savininkus. Nustačius neatitikimų valstybės narės užtikrina, kad būtų imamasi tinkamų veiksmų tiems neatitikimams laiku pašalinti ir, jei tinkama, tuo laikotarpiu centriniame registre būtų įrašoma speciali pastaba.“;</p>	<p><b>25 straipsnis. Reikalavimai juridiniams asmenims ir asmenims, susijusiems su patikos ir bendrovių paslaugų teikėjais ir nekilnojamojo turto agentais</b></p> <p>1. Visi Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys, išskyrus juridinius asmenis, kurių vienintelis dalyvis yra valstybė ar savivaldybė, privalo gauti, atnaujinti ir saugoti tikslią informaciją apie savo naudos gavėjus – naudos gavėjo vardą, pavardę, gimimo datą, asmens kodą, valstybę, kuri išdavė asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, gyvenamąją vietą, jo turimas nuosavybės teises ir apimtį (akcijų skaičių procentais, balsavimo teisių skaičių procentais) arba kitokios kontrolės teises (valdybos pirmininkas, valdybos narys, vadovas, vyresnysis vadovas, kitos pareigos, perleistų balsavimo teisių skaičius procentais), ir šią informaciją ne vėliau kaip per 10 dienų nuo duomenų pasikeitimo pateikti Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS) tvarkytojui šios informacinės sistemos nuostatuose nustatyta tvarka. Jeigu valstybė ar savivaldybė yra vienas iš juridinio asmens dalyvių, šioje dalyje nurodyta informacija Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS) tvarkytojui teikiama tik apie kitus to juridinio asmens naudos gavėjus.</p>	<p>Direktyvoje nėra tokių reikalavimų buhalterinių paslaugų ir konsultacijų įmonėms, kurias siekiama perkelti į įstatymą ir taip padidinti našą verslui.</p> <p>Prašome atsisakyti įstatyme tokių nuostatų, kurios neturi nieko bendro su direktyvos perkėlimu ir sudaro sąlygas reikalauti iš buhalterinių paslaugų ir konsultacijų įmonių atlikti perteklinius darbus, kuriuos pagal teisės aktus atlieka RC.</p>
--	--	--	---

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

Kopija:

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai  
prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos  
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai  
Lietuvos bankui

*Originalas paštu siunčiamas nebus*

2019-01-04  
Vilnius

**DĖL PASTABŲ PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO PROJEKTUI NR. 18-15330**

Finansinių paslaugų įmonių asociacija FINCO („FINCO“) 2018-12-20 el. laišku gavo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pasiūlymą pateikti pastabas ir išvadas Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 7<sup>1</sup>, 14<sup>1</sup> ir 25<sup>3</sup> straipsniais įstatymo projektui („**Įstatymo projektas**“). Pastaboms ir išvadoms pateikti suteiktas terminas iki 2019-01-04 (imtina). Pasinaudodami suteikta teise, teikiame šiuos pastebėjimus ir siūlymus dėl Įstatymo projekto pakeitimo.

▪ **Pastabų ir pasiūlymų teikimo kontekstas ir priežastys**

Šiuo raštu pateikiamos pastabos bei Įstatymo projekto pakeitimo pasiūlymai yra teikiami atsižvelgiant į 2018-05-30 Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva (ES) 2018/843 („**5-oji AML Direktyva**“) bei 2018-05-20 Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva (ES) 2015/849 („**4-oji AML Direktyva**“) nustatytą reguliavimą, finansų rinkos dalyvių iki šiol turėtą ir šiuo metu formuojamą praktiką pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių taikymo srityje bei FINCO narių ir kitų finansų rinkos dalyvių išsakytas praktines problemas, su kuriomis susiduriama taikant pinigų plovimą ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančius teisės aktus.

Teikiamais pasiūlymais ir pastabomis siekiame maksimaliai užtikrinti 5-osios ir 4-osios AML Direktyvų laikymąsi, tuo pačiu stengiantis išvengti perteklinių ir neaiškių reikalavimų, kurių laikymosi pilna apimtimi dažnu atveju nebūtų įmanoma užtikrinti praktikoje, kas savo ruožtu lemtų ne tik papildomus sunkumus šiuos reikalavimus įgyvendinantiems asmenims, bet tuo pačiu mažiau patraukliu darytų ir Lietuvos reguliacinį klimatą bei keltų grėsmę bendrai Lietuvos, kaip valstybės kuriančios finansų technologijoms ir inovacijoms draugišką reguliacinę erdvę, vizijai.

Teikdami šias pastabas bei pasiūlymus dėl Įstatymo projekto pakeitimų neapsiribojame vien tik Įstatymo projektu siūlomais Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo („**Įstatymas**“) pakeitimais, skirtais įgyvendinti 5-ąją AML Direktyvą. Kartu su šiuo raštu teikiame platesnio pobūdžio pastebėjimus, kurie apima pasiūlymus ir dėl tų Įstatymo nuostatų, kurios Įstatymo projektu nėra keičiamos, tačiau į kuriuos galėtų būti atsižvelgiama Įstatymo projekto rengimo eigoje papildant ir (ar) keičiant Įstatymo projektą. Pavyzdžiui, šiuo raštu pateikiamos pastabos ir pasiūlymai yra susiję su siekiu 5-osios ir 4-osios AML Direktyvų leidžiamose ribose supaprastinti šiuo metu galiojantį pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių reguliavimą ryšium su vartojimo kreditų ir kita skolinimo veikla.

▪ **Pastebėjimai ir siūlomi Įstatymo projekto pakeitimai:**

Susipažinus su Įstatymo projektu, teikiame šiuos pastebėjimus ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto:

**1) Dėl Įstatymo 2 straipsnio 2 punkto pakeitimo (Įstatymo projektu pakeitimai dėl šios Įstatymo nuostatos kol kas nenumatyti)**

Įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje pateikiamas „Artimųjų šeimos narių“ apibrėžimas, be kita ko, apima brolius ir seseris. Atkreipiame dėmesį, kad nei 4-oji, nei 5-oji AML Direktyva į „Artimųjų šeimos narių“ apibrėžimą neįtraukia brolių ir seserų, t.y. Direktyvomis nustatytas „Artimųjų šeimos narių“ apibrėžimas yra siauresnis nei nustatytas Įstatymu. Siekiant reguliacinio vienodumo siūlome Įstatymo projektu suvienodinti Įstatymu pateikiamą „Artimųjų šeimos narių“ apibrėžimą su 4-ąja AML Direktyva pateikiamu „Artimųjų šeimos narių“ apibrėžimu pašalinant iš Įstatyme pateikiamo apibrėžimo nuorodą į brolius ir seseris. Tokio pakeitimo poreikis yra ypač aktualus politiškai pažeidžiamų (paveikiamų) asmenų nustatymo kontekste, kadangi esant platesnei „Artimųjų šeimos narių“ sąvokai tuo pačiu platėja ir nustatomų politiškai pažeidžiamų (paveikiamų) asmenų sąrašas, kurių atžvilgiu turi būti taikomos sustiprintos tapatybės nustatymo ir dalykinių santykių stebėjimo procedūros. 4-oji AML Direktyva nekelia tikslo sustiprintas kliento tapatybės nustatymo procedūras taikyti politiškai pažeidžiamų (paveikiamų) asmenų brolių ir seserų atžvilgiu.

Atsižvelgiant į tai, siūlome papildyti Įstatymo projektą įtraukiant į jį nuostatą, kuria būtų patikslinama Įstatymo 2 straipsnio 2 dalies nuostata ją išdėstant taip (lyginamoji versija):

**„Artimieji šeimos nariai** – sutuoktinis, asmuo, su kuriuo registruota partnerystė (toliau – sugyventinis), tėvai, ~~broliai, seserys~~, vaikai ir vaikų sutuoktiniai, vaikų sugyventiniai“.

**2) Dėl Įstatymo 11 straipsnio 11 dalies pakeitimo (Įstatymo projektu pakeitimai dėl šios Įstatymo nuostatos kol kas nenumatyti)**

Įstatymo 11 straipsnio 11 dalimi pateikiamas „Kliento“ apibrėžimas: „**Klientas** – asmuo, atliekantis pinigines operacijas arba sudarantis sandorius su finansų įstaiga ar kitu įpareigotuoju subjektu“ (pabraukta mūsų).

Toks „Kliento“ apibrėžimas kelia praktinių klausimų dėl kliento identifikavimo tuo atveju, kai vartojimo kreditų teikimo ar kitoje finansinių paslaugų teikimo veikloje dalyvauja vartojimo kredito tarpininkai ar kitų finansų įstaigų tarpininkai, su kuriais vartojimo kredito teikėjai ar kitos finansų įstaigos sudaro bendradarbiavimo sutartis, o būtent – laikantis išimtinai pažodinio „Kliento“ nuostatos aiškinimo, šie tarpininkai taip pat patenka į Kliento“ apibrėžimo apimtį dėl to, kad sudaro bendradarbiavimo sutartis su finansų įstaiga, t.y. sudaro sandorius.

Lietuvos bankas laikosi pozicijos, kad toks išimtinai pažodinis „Kliento“ nuostatos aiškinimas nėra teisingas ir finansų įstaigų tarpininkai neturėtų būti laikomi „Klientais“ Įstatymo prasme ir, atitinkamai, finansų įstaigoms, kurios sudaro bendradarbiavimo sutartis su tarpininkais, nekyla pareiga nustatyti tarpininkų tapatybę, jų naudos gavėjus bei tarpininkų atžvilgiu taikyti kitas Įstatyme numatytas priemones. Mūsų žiniomis, FNTT laikosi priešingos pozicijos ir „Kliento“ sąvoka aiškina plečiamai.

Atsižvelgiant į tai ir siekiant suvienodinti aptariamą nuostatą aiškinimą bei tokiu būdu užtikrinti teisinį aiškumą tiek rinkos dalyviams, tiek priežiūros institucijoms, siūlome papildyti Įstatymo projektą įtraukiant į jį nuostatą, kuria būtų patikslinama Įstatymo 2 straipsnio 11 dalies nuostata ją išdėstant taip (lyginamoji versija):

*„Klientas – asmuo, atliekantis pinigines operacijas arba sudarantis sandorius su finansų įstaiga ar kitu įpareigotuoju subjektu. Tuo atveju, jeigu dalykiniai santykiai tarp kliento ir finansų įstaigos ar kito įpareigotojo subjekto yra sudaromi ir/ar palaikomi per teisėtą tarpininką, tarpininkas neturi būti laikomas klientu“.*

**3) Dėl Įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b) papunkčio pakeitimo (Įstatymo projektu pakeitimai dėl šios Įstatymo nuostatos kol kas nenumatyti)**

Įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b) papunktyje yra įtvirtinta, kad naudos gavėju juridiniame asmenyje yra laikomas vyresniojo vadovo pareigas einantis fizinis asmuo, jeigu šios dalies a papunktyje nurodytas asmuo nenustatytas arba jeigu kyla abejonių, kad nustatytas asmuo yra naudos gavėjas.

Nors Įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b) papunkčio nuostata savo turiniu pilnai atitinka 4-osios AML Direktyvos 3 straipsnio 6 dalies (a)(ii) punkte įtvirtintą nuostatą, visgi, pastebime, kad praktikoje ši nuostata rinkos dalyviams kelia klausimų, o konkrečiai – kyla klausimas, kaip „vyresniojo vadovo pareigas einantis fizinis asmuo“ turėtų būti suprantamas tuo atveju, jeigu juridinio asmens, kurio tapatybė nustatoma (t.y. kliento), akcininkų struktūra yra kelių lygmenų. T.y. iš aptariamos Įstatymo nuostatos nėra iki galo aišku, ar naudos gavėju turėtų būti laikomas tas fizinis asmuo, kuris eina vyresniojo vadovo pareigas (a) juridiniame asmenyje, kurio tapatybė yra nustatoma (t.y. kliente), ar (b) juridiniame asmenyje, kuris yra galutinis juridinis asmuo tokio kliento akcininkų grandinėje.

Atsižvelgiant į 4-osios AML Direktyvos turinį ir prasmę, mūsų vertinimu, aptariama Įstatymo nuostata orientuoja į fizinį asmenį, kuris vyresniojo vadovo pareigas eina juridiniame asmenyje, kurio tapatybė yra nustatoma (t.y. kliente), tačiau, siekiant teisinio aiškumo bei praktinio vienodumo šiuo klausimu (ypač atsižvelgiant į galiojančią kiekvieno juridinio asmens pareigą turėti ir atskleisti savo galutinių naudos gavėjų duomenis JADIS) siūlome patikslinti Įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b) papunkčio nuostatą detalizuojant juridinį asmenį, kuriame fizinis asmuo turi eiti vyresniojo vadovo pareigas.

Atsižvelgiant į tai, siūlome papildyti Įstatymo projektą įtraukiant į jį nuostatą, kuria būtų patikslinama Įstatymo 2 straipsnio 14 dalies 1 punkto b) papunkčio nuostata ją išdėstant taip (lyginamoji versija):

*„b) **juridiniame asmenyje, kurio tapatybė nustatoma, vyresniojo vadovo pareigas einantis fizinis asmuo, jeigu šios dalies a papunktyje nurodytas asmuo nenustatytas arba jeigu kyla abejonių, kad nustatytas asmuo yra naudos gavėjas**“.*

**4) Dėl Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies pakeitimo (Įstatymo projektu pakeitimai dėl šios Įstatymo nuostatos kol kas nenumatyti)**

Įstatymo 10 straipsnio 2 dalis įtvirtina finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų pareigą nustatant kliento – juridinio asmens tapatybę, reikalauti jo tapatybę patvirtinančių dokumentų arba šių dokumentų kopijų su notaro liudijimu, patvirtinančiu dokumento kopijos tikrumą, kuriuose būtų šie duomenys: 1) pavadinimas; 2) teisinė forma, buveinė (adresas), faktinės veiklos vykdymo adresas; 3) kodas (jeigu toks kodas yra suteiktas); 4) registracijos išrašas ir jo išdavimo data.

Atsižvelgiant į tai, kad Juridinių asmenų registro išrašė yra pateikiami aktualūs ir patikimi duomenys, kuriuos pats klientas yra atskleidęs Juridinių asmenų registrui, mūsų vertinimu, būtų pagrįsta, ekonomiškai ir proporcinga Įstatyme įtvirtinti nuostatą, leidžiančią kliento –



juridinio asmens tapatybę nustatyti ne tik iš paties kliento pateikiamų dokumentų, bet taip pat ir iš pačios finansų įstaigos ar įpareigotojo subjekto iniciatyva surinktų oficialių dokumentų.

Taip pat, manytume, kad reikalavimas surinkti duomenis apie „registracijos išrašą ir jo išdavimo datą“ (Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 4 punktas) yra perteklinis, todėl siūlome jį panaikinti. Tokio reikalavimo atsisakymas palengvintų kliento identifikavimo procesą, be to, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai šį dokumentą galėtų gauti patys kreipdamiesi į Juridinių asmenų registrą, kas visiškai neįtakotų surenkamos informacijos apimties ir turinio, tuo tarpu kliento – juridinio asmens tapatybės nustatymo procesą ženkliai supaprastintų. Be to, iš praktikos pastebime, kad užsienio juridinių asmenų tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose (pvz., įstatuose, išrašuose) šie duomenys nėra pateikiami, kas užprogramuoja formalų šio reikalavimo pažeidimą. Atsižvelgiant į tai, siūlome apsvarstyti galimybę panaikinti Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 4 punkto nuostatą.

Atsižvelgiant į šiuos argumentus, siūlome papildyti Įstatymo projektą įtraukiant į jį nuostatą, kuria būtų patikslinama Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies nuostata ją išdėstant taip (lyginamoji versija):

*„Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatydami kliento – juridinio asmens tapatybę, reikalauja jo tapatybę patvirtinančių dokumentų arba šių dokumentų kopijų su notaro liudijimu, patvirtinančiu dokumento kopijos tikrumą, arba kliento – juridinio asmens tapatybę nustato remiantis oficialiu registro ar iš duomenų bazės gautu elektroninės formos išrašu, kuriuose yra šie duomenys:*

- 1) pavadinimas;*
- 2) teisinė forma, buveinė (adresas), faktinės veiklos vykdymo adresas;*
- 3) kodas (jeigu toks kodas yra suteiktas);*
- 4) registracijos išrašas ir jo išdavimo data.“*

#### **5) Dėl Įstatymo 11 straipsnio pakeitimo (Įstatymo projektu pakeitimai dėl šios Įstatymo nuostatos kol kas nenumatyti)**

Įstatymo 11 straipsnis nustato bendruosius kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimus, taikytinus kai klientas tapatybės nustatyme nedalyvauja fiziškai.

Atsižvelgiant į pastaruoju metu atsiradusias ir patobulėjusias technines galimybes bei priemones, kurios, *viena vertus*, leidžia užtikrinti aukšto lygio asmens tapatybės nustatymo procesą laikantis 4-osios bei 5-osios AML Direktyvų reikalavimų, *kita vertus*, kurios galėtų palengvinti šiuo metu Įstatymo bei susijusių teisės aktų nustatomus kliento asmens tapatybės nustatymo nuotoliniu būdu procedūrą, siūlome papildyti Įstatymo projektą įtraukiant į jį šias nuostatas, kuriomis būtų:

- (i) Tikslinamas Įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 4 punkto b) papunktis išdėstant jį taip: „b) tiesioginio vaizdo perdavimo metu užfiksuojamas kliento veido atvaizdas ir kliento parodytas tapatybę patvirtinančio dokumento arba jį atitinkančio leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje originalas **arba kliento tapatybės patvirtinančio dokumento laikmenoje įrašyta kliento nuotrauka, kuri nuskaitoma kliento galiniu įrenginiu, kuriuo užfiksuojamas kliento veido atvaizdas**“.
- (ii) Įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 4 punktas būtų papildomas c) papunkčiu išdėstant jį taip: „c) tiesioginio vaizdo perdavimo metu užfiksuojamas kliento, Lietuvos Respublikos piliečio ar rezidento, veido atvaizdas ir sulyginamas su asmens veido atvaizdo duomenimis, gautais iš Lietuvos Respublikos Gyventojų registro.“

- (iii) Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis būtų papildoma 6 punktu išdėstant jį taip: „6) *sulyginant elektroninėmis priemonėmis asmens pateiktus biometrinius duomenis su biometriniais duomenimis, gautais iš Lietuvos Respublikos Gyventojų registro.*“.

Atkreipiame dėmesį, kad aukščiau nurodyti pakeitimai neprieštarauja 4-osios bei 5-osios AML Direktyvų reikalavimams ir gali būti įtvirtinami nacionaliniu lygiu, tuo tarpu šių priemonių taikymas leistų taikyti inovatyvius sprendimus tapatybės nustatymo tikslu, pasinaudojant Gyventojų registro kaupiama informacija. Šių nuotolinių tapatybės nustatymo procedūrų įtvirtinimas Įstatyme prisidėtų prie Lietuvos, kaip FinTech verslams patrauklios jurisdikcijos, įvaizdžio kūrimo, be to, tai leistų minimizuoti ir finansų įstaigų kaštus, skiriamus nuotolinio tapatybės nustatymo techninių parametrų ir priemonių kūrimui, kas tuo pačiu taip pat didintų Lietuvos reguliacinės aplinkos patrauklumą bei leistų pritraukti naujas investicijas.

**6) Dėl Įstatymo 12 straipsnio 8 dalies (Įstatymo projektu nekeičiamas) ir Įstatymo pakeitimo 10 straipsnio 3 dalies (Įstatymo projektu keičiamas) reikalavimų suvienodinimo**

Įstatymo 12 straipsnio 8 dalis įtvirtina finansų įstaigos ar kitų įpareigotųjų subjektų teisę, nustatant naudos gavėjo tapatybę, remtis JADIS ar kitomis sistemomis, kuriose kaupiami duomenys apie juridinių asmenų dalyvius.

Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalis, kuria Įstatymo 12 straipsnis papildomas 9 dalimi, numato finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų pareigą gauti JADIS išrašą apie kliento naudos gavėjus.

Siūlome suvienodinti aukščiau nurodytas nuostatas numatant, kad informacijos iš JADIS sistemos gavimas ryšium su nustatoma kliento naudos gavėjo tapatybe yra finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų teisė.

Atsižvelgiant į šiuos argumentus, siūlome panaikinti Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalį dalyje dėl Įstatymo 12 straipsnio papildymo 9 dalimi.

Jeigu būtų nuspręsta, kad finansų įstaigos ar kiti įpareigotieji subjektai nustatydami kliento – juridinio asmens tapatybę turi pareigą (ne teisę) gauti informaciją iš JADIS sistemos, tokiu atveju siūlome:

Pakeisti Įstatymo 12 straipsnio 8 dalį išdėstant ją taip (lyginamoji versija):

*„8. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatydami naudos gavėjo tapatybę, papildomai turi teisę naudotis prie Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (JADIS) turi teisę naudotis ir kitomis valstybės informacinėmis sistemomis, registrais, kuriuose kaupiami duomenys apie juridinių asmenų dalyvius.“*

Pakeisti Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalį dalyje dėl Įstatymo 12 straipsnio papildymo 9 dalimi išdėstant šią nuostatą taip (lyginamoji versija):

*„9. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, pradėdami naujus dalykinius santykius su klientu – juridiniu asmeniu, kurių informacija apie naudos gavėjus registruojama šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies nustatyta tvarka, turi gauti to kliento naudos gavėjo registracijos išrašą iš registro. Naudos gavėjo registracijos išrašo iš JADIS sistemos gavimas laikytina tinkamu Įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų pareigos įgyvendinimu.“*

Aukščiau nurodyto siūlomo pakeitimo kontekste norėtume atkreipti Įstatymo projekto rengėjų dėmesį į tai, kad naudos gavėjų registrų sukūrimas būtent ir buvo inicijuotas su tikslu palengvinti naudos gavėjų tapatybės nustatymo procesą, kuomet finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai galėtų remtis ir pasitikėti JADIS sistemoje talpinama informacija ir duomenis, tad reguliavimas, kuomet naudos gavėjų tapatybės nustatymo tikslu finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas naudojasi tik JADIS sistemos duomenimis ir kita kliento pateikta informacija, atitiktų 4-osios AML Direktyvos tikslą ir turėtų būti laikomas pakankamu.

**7) Dėl Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalies pakeitimo, kuria Įstatymo 12 straipsnis papildomas 10 dalimi**

Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalimi, kuria Įstatymo 12 straipsnis papildomas 10 dalimi, įtvirtinama kokybiškai nauja finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų pareiga pranešti JADIS apie nustatytus jų turimos informacijos apie naudos gavėjus ir informacijos apie JADIS sistemoje įregistruotus naudos gavėjų duomenis nesutapimus.

Mūsų vertinimu, ši kokybiškai nauja pareiga yra neproporcinga, kadangi finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiems subjektams yra perkeliamos priežiūrinės funkcijos, reikalaujančios ne tik identifikuoti kliento naudos gavėjus (kas yra bendroji pareiga, kurios neginčijame), bet dar ir būti atsakingiems už duomenų sutikrinimą ir savalaikį JADIS sistemos informavimą. Be to, kaip jau minėta, naudos gavėjų registrų sukūrimas būtent ir buvo inicijuotas su tikslu palengvinti naudos gavėjų tapatybės nustatymo procesą, kuomet finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai galėtų remtis ir pasitikėti JADIS sistemoje talpinama informacija ir duomenis, tuo tarpu aptariama papildoma pareiga šį tikslą iškreipia ir nepagrįstai išplečia.

Atsižvelgiant į tai, siūlytume atsisakyti Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalies ir ją įtvirtintos pareigos.

**8) Dėl Įstatymo projekto 11 straipsnio 3 dalies, kuriuo Įstatymo 14 straipsnis papildomas nauja 4<sup>1</sup> dalimi, pakeitimo**

Įstatymo projekto 11 straipsnio 3 dalimi yra siekiama papildyti Įstatymo 14 straipsnį nauja 4<sup>1</sup> dalimi, kuri įtvirtina papildomas finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų pareigas, taikytinas sustiprinto asmens tapatybės nustatymo atveju, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos nustatytoje didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis.

Tarp tokių naujai įtvirtinamų papildomų pareigų yra numatytos šios: „1) gauti papildomos informacijos apie klientą ir naudos gavėją; 2) gauti papildomos informacijos apie numatomą verslo santykių pobūdį; 4) gauti informacijos apie numatomų arba įvykdytų sandorių priežastis; <...> 7) prireikus užtikrinti, kad pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito įstaigoje turimos to kliento sąskaitos, kai kredito įstaiga yra registruota Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje šio įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingų institucijų prižiūrima dėl šių reikalavimų laikymosi.“

Mūsų vertinimu, aukščiau nurodytos papildomos pareigos yra suformuluotos itin bendrai, joms trūksta aiškumo, dėl ko praktikoje šios nuostatos tokios, kaip jos yra suformuluotos Įstatymo projekte, negalės būti pritaikytos arba jų pritaikymas bus itin problematiškas ir nevieningas, dėl ko tiek finansų įstaigoms, kitiems įpareigotiems subjektams, tiek priežiūros institucijoms bus sudėtinga užtikrinti tinkamą ir visapusišką šių nuostatų laikymąsi.

Konkrečiai – aukščiau pacituotos papildomos pareigos numato tik bendrą pareigą „gauti papildomos informacijos“ apie klientą, naudos gavėją, numatomą verslo santykių pobūdį,

tačiau nedetalizuoja, kokia tai informacija turėtų būti, kas palieka erdvę skirtingoms interpretacijoms. Reikalavimas gauti informacijos apie numatomų arba įvykdytų sandorių priežastis, mūsų vertinimu, taip pat yra perteklinis, kadangi dubliuojasi su Įstatymo 9 straipsnio 14 dalyje įtvirtintu reikalavimu. Svarbu ir tai, kad sandorio priežastys yra žinomos tik pačiam klientui ir finansų įstaigai ar kitam įpareigotajam subjektui iš esmės būtų neįmanoma patikrinti, ar kliento nurodytos sandorio priežastys yra teisingos ir pamatuoti, kokią realią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką tai galėtų kelti. Be to, reikalavimas „*prireikus užtikrinti, kad pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito įstaigoje turimos to kliento sąskaitos <...>*“ taip pat palieka daug neaiškumų, kaip būtent turėtų būti traktuojama „*prireikus*“, kokioje situacijoje toks poreikis galėtų kilti, ar rinkos dalyviai patys yra laisvi nusistatyti kriterijus, kuriems esant šis reikalavimas turėtų būti tenkinamas, o jei taip – ar tokiu atveju rinkos dalyviai gali tikėtis, kad jų nustatyti kriterijai nebus kvestionuojami turinio atžvilgiu, kt.

Mes suprantame, kad aptariamos nuostatos yra iš esmės pažodžiui perkeltos iš 5-osios AML Direktyvos 1 straipsnio 11 dalies, tačiau, priešingai nei 5-oji AML Direktyva, kurioje gali būti pateikiamos ir bendro pobūdžio nuostatos, valstybės narės, įskaitant ir Lietuvą, neturėtų apsiriboti tik formaliu bendro pobūdžio nuostatų perkėlimu iš ES teisės aktų į nacionalinius teisės aktus. Mūsų vertinimu, aptariamos 5-osios AML Direktyvos nuostatos turėtų būti detalizuojamos Įstatymo projektu tokia apimtimi, kuri suteiktų aiškumo dėl šių nuostatų ir iš jų kylančių pareigų turinio ir jų įgyvendinimo.

Atsižvelgiant į tai, siūlome apsvarstyti galimybę panaikinti Įstatymo projekto 11 straipsnio 3 dalies 4 punktą ir detalizuoti Įstatymo projekto 11 straipsnio 3 dalies 1 punktą, 2 punktą ir 7 punktą nurodant, kokia būtent papildoma informacija turėtų būti surenkama apie klientą, naudos gavėją, verslo santykių pobūdį bei kokiais atvejais finansų įstaiga ar kiti įpareigotieji subjektai turėtų užtikrinti, kad pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito įstaigoje turimos to kliento sąskaitos.

#### **9) Dėl Įstatymo 14 straipsnio 10 dalies 2 punkto c) papunkčio pakeitimo (Įstatymo projektu pakeitimai dėl šios Įstatymo nuostatos kol kas nenumatyti)**

Įvertinant Lietuvos valstybės deklaruojamą siekį tapti finansų technologijoms ir inovacijoms patrauklia jurisdikcija bei įvertinant tai, kad vis daugiau finansinių paslaugų yra teikiama nuotoliniu būdu, kas savaime neimplikuoja padidėjusios rizikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje ir kas veikiau yra modernėjančios visuomenės ir besivystančių technologijų padarinys, siūlome papildyti Įstatymo projektą įtraukiant į jį nuostatą, kuria būtų patikslinama Įstatymo 14 straipsnio 10 dalies 2 punkto c) papunkčio nuostata ją išdėstant taip (lyginamoji versija):

*„c) verslo santykiai arba sandoriai sudaromi ar vykdomi **klientui fiziškai nedalyvaujant, kai yra pagrindo teigti, kad tai implikuoja apie padidėjusią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos riziką**“.*

#### **10) Dėl Įstatymo projekto 13 straipsnio, kuriuo keičiama Įstatymo 15 straipsnio 2 dalis**

Įstatymo 15 straipsnio 2 dalis įtvirtina supaprastinto kliento tapatybės nustatymo metu taikytinas išimtis iš bendrųjų kliento tapatybės nustatymo taisyklių.

Supaprastinto kliento tapatybės nustatymo procedūra gali būti taikoma tiek tais atvejais, kai kliento tapatybė nustatoma fiziškai, tiek tais atvejais, kai kliento tapatybė nustatoma nuotoliniu būdu. Visgi, Įstatymo 15 straipsnio 2 dalis bei Įstatymo projektu numatomi šios Įstatymo dalies pakeitimai neįtvirtina finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų teisės supaprastinto kliento tapatybės nustatymo atveju nukrypti nuo Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintų kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimų, kai kliento tapatybė nustatoma nuotoliniu būdu.

Atsižvelgiant į tai, siūlome pakeisti Įstatymo projekto 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip (lyginamoji versija):

*“2. Taikydami supaprastintą kliento tapatybės nustatymą, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nustatytą atvejį, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatydami kliento ir naudos gavėjo tapatybę, gali nukrypti nuo šio įstatymo 9 straipsnio 12–14 dalių, 10, 11 ir 12 straipsnių nuostatų ir privalo tik:*

- 1) gauti šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose ir 10 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytus duomenis;*
- 2) užtikrinti, kad pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito įstaigoje turimos sąskaitos, kai kredito įstaiga yra registruota Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje šio įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingų institucijų prižiūrima dėl šių reikalavimų laikymosi.“*

#### **11) Dėl Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 7 punkto ir 11 punkto pakeitimo (Įstatymo projektu pakeitimai dėl šių Įstatymo nuostatų kol kas nenumatyti)**

Atsižvelgiant į FINCO narių bei kitų finansų rinkos dalyvių išreiškiamas pastabas dėl problemų ir sunkumų, su kuriais yra susiduriama siekiant įgyvendinti Įstatyme nustatytus reikalavimų vartojimo kredito ar kitoje skolinimo veikloje, šiuo raštu norime atkreipti Įstatymo projekto rengėjų dėmesį į egzistuojantį poreikį bei teisinės galimybes ir pagrindą Įstatymo projektu nustatyti galimybę vartojimo kredito bei kitoje skolinimo veikloje taikyti supaprastinto kliento tapatybės nustatymo procedūras.

Galimybė praplėsti Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą subjektų ir atvejų sąrašą, kuomet preziumuojama, jog klientas yra mažos rizikos, kurios atžvilgiu gali būti taikomos supaprastinto kliento tapatybės nustatymo procedūros, kyla iš 4-osios AML Direktyvos 16 straipsnio ir II priedo 2 dalies (e) punkto, kuris įtvirtinta valstybių narių teisę nacionaliniu lygmeniu nustatyti išimtis dėl supaprastinto kliento tapatybės nustatymo procedūrų taikymo tų produktų atžvilgiu, dėl kurių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika gali būti valdoma kitaip, pvz., ribojant prieinamą pinigų sumą arba užtikrinant su nuosavybės teise susijusį skaidrumą. Be to, ir Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) parengti Tarptautiniai standartai dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos numato, kad tuo atveju, kai valstybė identifikuoja mažesnę riziką, ji gali leisti atlikti supaprastintas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo procedūras<sup>1</sup>.

Kiek tai susiję su mažos vertės vartojimo kreditų ar kitų skolinimo veiklos produktų rizikingumu, norime atkreipti Įstatymo projekto rengėjų dėmesį į šiuos argumentus, kurie, mūsų vertinimu, patvirtina galimybę mažos vertės vartojimo kreditus bei kitus skolinimo produktus laikyti mažos rizikos produktais ir, atitinkamai, pagrindžia galimybę įtraukti juos į Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą išimčių sąrašą:

- (i) 2017-07-26 Europos priežiūros institucijų jungtinio komiteto Rizikos veiksmų gairėse, kurios parengtos atsižvelgiant į FATF parengtus Tarptautinius standartus dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos, nurodyta, kad vienas iš veiksmų, mažinančių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką yra laikomas mažos vertės paskolos<sup>2</sup>. Valstybėms narėms yra palikta galimybė nuspręsti dėl mažos vertės paskolos ribos, kada gali būti taikoma supaprastinta kliento identifikavimo procedūra<sup>3</sup>.

<sup>1</sup> Standartų A dalies 1 punktas. <https://www.cfatf-gafic.org/index.php/documents/fatf-40r>

<sup>2</sup> Gairių 99 dalies iv punktas.

<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1890686/Final+Guidelines+on+Risk+Factors+%28JC+2017+37%29.pdf>

<sup>3</sup> Palyginimui, atkreipiamas dėmesys, kad iki AML4 direktyvos įsigaliojimo ES teisės aktai nustatė konkrečias ribas – pvz., 2006 m rugpjūčio 1 d. EK direktyvoje 2006/70/EB, nustatančioje AML3 direktyvos įgyvendinimo priemones buvo tiesiogiai pripažįstama,

- (ii) Europos finansų asociacijos vienijanti organizacija (Eurofinas) 2013 m. balandžio mėn. paskelbė Poziciją dėl Komisijos Pasiūlymo dėl 4-osios AML Direktyvos, kurioje taip pat pabrėžiama maža vartojimo kreditų keliama rizika pinigų plovimui ir teroristų finansavimui. Remiantis Eurofino pozicija, mažos vertės vartojimo paskolos galėtų būti laikomos tokios paskolos, kurios neviršija 5 000 eurų<sup>4</sup> (tai pat pažymint, kad kai kurios valstybės narės savo nacionaliniuose teisės aktuose yra nustatiusios mažos vertės vartojimo kreditų slenkstį ties 15 000 eurų (pvz. Danija)).
- (iii) Dėl mažos vertės paskolų keliamos minimalios pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos yra pasisakiusios ir kitų valstybių priežiūros institucijos. 2017-12-13 Jungtinės Karalystės Jungtinė Pinigų Plovimo Prevencinė Grupė patvirtino Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos gaires, kuriose nurodoma, kad vartojimo kreditų teikimas savo esme sąlygoja mažą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką<sup>5</sup>.
- (iv) Lietuvos įstatymų leidėjas jau yra pasinaudojęs iš 4-osios AML Direktyvos 16 straipsnio ir II priedo 2 dalies (e) punkto kylančia galimybe nacionaliniu lygiu numatyti išimtis dėl supaprastinto kliento tapatybės nustatymo taikymo galimybės, pavyzdžiui, Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 7 punkte įtvirtinus išimtį, taikytiną elektroninių pinigų atvejams, kas tik patvirtina, kad tokios išimtys galimos, be kita ko, ir vartojimo kreditų atžvilgiu.

Įvertinant aukščiau nurodytus argumentus, teisinį reguliavimą, vartojimo kreditų ir skolinimo veiklos specifiką, kitų šalių praktiką, siūlome papildyti Įstatymo projektą įtraukiant į jį nuostatą, kuria būtų pakeičiamas Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 7 punktas jį išdėstant taip (lyginamoji versija):

*„7) elektroninių pinigų atvejais, kai bendrai per kalendorinius metus įvykdytų operacijų vertei taikoma 4 000 3 000 eurų arba ją atitinkančios sumos užsienio valiuta riba, išskyrus šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodytus atvejus ir atvejus, kai tais pačiais kalendoriniais metais elektroninių pinigų turėtojo prašymu išperkama 500 eurų arba ją atitinkanti suma užsienio valiuta ar didesnė suma grynaisiais pinigais;“*

Dėl analogiškų priežasčių taip pat siūlome papildyti Įstatymo projektą įtraukiant į jį nuostatą, kuria Įstatymo 15 straipsnio 1 dalis būtų papildoma 11 punktu jį išdėstant taip:

*„11) suteikiamo kredito ar paskolos atvejais, kai sudaromi mažos vertės sandoriai, kurie neviršija 3 000 eurų sumos per metus ar ją atitinkančios sumos kita valiuta, įskaitant kredito liniją, vartojimo kreditą, hipotekos kreditą, sąskaitos kreditą, taip pat atpirkimo sandorius, išsimokėtinai (kreditan) parduotą turtą, kreditinius įsiskolinimus, susidariusius dėl faktoringo arba vekselių operacijų ir finansinę nuomą (lizingą).“*

## **12) Dėl Įstatymo 18 straipsnio atitikties su Įstatymo 9 straipsnio 18 dalimi (Įstatymo projektu susiję pakeitimai kol kas nenumatyti)**

Įstatymo 18 straipsnis įtvirtina finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų teisę atsisakyti vykdyti pinigines operacijas ar sandorius, nutraukti juos ar dalykinius santykius su klientu tuo

kad supaprastintas klientų tikrinimo procedūras turėtų būti galima taikyti produktams ir susijusiems sandoriams, jei konkrečiu finansiniu produktu paprastai neįmanoma suteikti naudos trečiosioms šalims ir tą naudą galima gauti tik per ilgą laiką, pvz. jei finansinis produktas yra mažos vertės vartojimo paskola su sąlyga, kad sandoriai yra vykdomi per bankų sąskaitas ir sandorių vertė neviršija tinkamos ribos. Šioje direktyvoje buvo nustatyta, kad didžiausia leistina riba, kurią valstybės narės gali nustatyti vertinant paskolas kaip mažos vertės yra 15 000 eurų (3 straipsnio 3 dalis).

<sup>4</sup> Pozicijos 6 psl. <http://www.eurofinas.org/uploads/documents/positions/AML/Eurofinas%20observations%20-%20final.pdf>

<sup>5</sup> UK Gairių 11A.9 ir 11A.13 punktai <http://www.jmlsg.org.uk/download/10006>

atveju, jei klientas vengia ar atsisako finansų įstaigai ar kitam įpareigotajam subjektui jo prašymu ir terminais pateikti papildomą informaciją.

Įstatymo 9 straipsnio 18 dalis numato draudimą finansų įstaigai ar kitam įpareigotam subjektui vykdyti sandorius, užmegzti ar tęsti dalykinius santykius su klientu, jeigu klientas nepateikia, pateikia ne visus ar vengia pateikti informaciją, būtiną užtikrinti Įstatyme įtvirtintų pareigų tinkamą įvykdymą.

Siūlome Įstatymo projektu suvienodinti aukščiau nurodytas Įstatymo nuostatas, kad neliktų neaiškumo, ar finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai turi teisę ar pareigą atsisakyti vykdyti sandorius su klientu ir/ar nutraukti dalykinius santykius su klientu, jeigu klientas nepateikia Įstatyme numatytų reikalavimų įvykdymui svarbios informacijos.

\*\*\*

Tikimės, kad šiuo raštu pateikiamos pastabos ir pasiūlymai bus naudingi ir į juos bus atsižvelgta. Esant poreikiui, galime pristatyti ir plačiau aptarti šias pastabas ir siūlomus Įstatymo projekto pakeitimus žodžiu.

Pagarbiai  
Finansinių paslaugų įmonių asociacija FINCO  
Direktorius

Šarūnas Frolenko

Dokumentą elektroniniu  
parašu pasirašė  
ŠARŪNAS, FROLENKO  
Data: 2019-01-04 17:20:55

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

bendrasisd@vrm.lt

Lietuvos Respublikos finansų ministerija

finmin@finmin.lt

Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie LR vidaus reikalų ministerijos

dokumentas@fntt.lt

Lietuvos bankas

lb@lb.lt

2019-01-14

## **DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO**

Elektroninių pinigų asociacija (angl. Electronic Money Association, toliau EMA) norėtų pateikti šias pastabas ir pasiūlymus dėl siūlomo 5-osios pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos direktyvos (5-oji AML direktyva) įgyvendinimo LR Įstatymu Nr. VIII-275:

- 1) Atkreipiame dėmesį, kad 9 straipsnio 4 dalyje numatytas elektroninių pinigų išskyrimas iš klientų patikrinimo (toliau angl. CDD) Lietuvos teisėje yra griežtesnis nei numatyta direktyvoje. Pastaroji leidžia taikyti išimtį "nepildomoms" mokėjimo priemonėms, kurios gali būti naudojamos už atitinkamos valstybės narės ribų, tuo tarpu Lietuvos įstatymas tokios alternatyvos nenumato. Šis leidimas yra svarbus, jei Lietuvoje licencijuotos elektroninių pinigų institucijos savo paslaugas teiktų visoje ES. Todėl prašome, kad įstatymų leidėjas apsvarstytų galimybę išplėsti šią nuostatą ir įtraukti naudojimą kitose ES valstybėse narėse.
- 2) Norėtume pateikti pasiūlymus dėl supaprastinto kliento tapatybės nustatymo (toliau angl. SDD) nuostatų dėl elektroninių pinigų institucijų 15 straipsnio 1 dalies 7 punkte, siekiant, kad šios nuostatos būtų naudingesnės elektroninių pinigų institucijoms licencijuotoms Lietuvoje. Esant dabartinėms sąlygoms, šiose nuostatose numatyta tik ribota visiško tikrinimo reikalavimų išimtis, taikoma produktams, kurių rizikos pobūdis pateisintų platesnę išimtį. Todėl siūlome nustatyti parametrus, remiantis kuriais produktai gali pasinaudoti SDD nuostatomis, kai viršijama 1000 eurų riba.
- 3) Atsižvelgiant į tai rekomenduojame numatyti ir didesnę 2 500 EUR metinę ribą, kuri būtų taikoma, jei produktas atitiktų BET KURIAI iš šių sąlygų:
  - a. Kai elektroninių pinigų priemonė gali būti naudojama tik prekėms ar paslaugoms įsigyti ir ne daugiau kaip 500 EUR gali būti atšaukta per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį.
  - b. Kai produktas leidžia mokėjimus tarp fizinių asmenų, taip pat prekių ir paslaugų pirkimą, bet neleidžia atlikti jokių grynujų pinigų įnešimo ar išėmimo.
- 4) Taip pat būtų naudinga, jei 15 straipsnio 2 dalies 2 punkte įvardintą sąskaitą būtų galima išplėsti į bet kurio reguliuojamo mokėjimo paslaugų teikėjo patikrintą sąskaitą, kad būtų įtraukti, pavyzdžiui, ne banko kredito kortelių leidėjai, kurie buvo CDD subjektais.
- 5) Nėra aišku, kodėl 15 straipsnio 1 dalies 7 punktas netaikomas produktams, kuriems taikoma 9 straipsnio 4 dalis. Jei produktas atitinka SDD kriterijus, turėtų būti galimybė pasinaudoti



SDD nuostatomis, todėl, kad SDD nuostatose reikalaujama, kad klientas būtų identifikuojamas, nesilaikant 9 straipsnio 4 dalies reikalavimų.

4MLD tekste konstatuojamosios dalies 7 punkte nurodyta:

"Tokios išimties taikymas neturėtų daryti poveikio valstybėms narėms suteiktai veiksmų laisvei leisti įpareigotiesiems subjektams taikyti supaprastinto deramo klientų tikrinimo priemonės kitiems elektroninių pinigų produktams, kurie kelia mažesnę riziką, laikantis 15 straipsnio"

Pavyzdžiui, ši nuostata buvo įgyvendinta JK teisės aktuose; žr. 2017 m. JK pinigų plovimo taisyklių 38 straipsnio 4 dalį.

- 6) Mes taip pat siūlome į 15 straipsnio 1 dalies 2 punktą įtraukti švietimo ir sveikatos institutus, kurie taip pat vertintini kaip mažą riziką keliantys subjektai.
- 7) Galiausiai siūlome išplėsti SDD 15 straipsnio 2 dalies 2 punktą reikalavimą, kad pirmasis mokėjimas turi būti iš sąskaitos kredito įstaigoje, praplėsti sąvoka, kad būtų galima naudotis kitomis patikimomis mokėjimo paslaugų teikėjų sąskaitomis, kurios turi būti tikrinamos CDD numatytais reikalavimais pagal ES teisę.
- 8) Kai tapatybė nustatoma klientui fiziškai nedalyvaujant, kas numatyta įstatymo 11 straipsnyje, netinka mažos vertės mokėjimo produktams, kai rizika yra maža, nes tai yra sudėtinga ir brangi įgyvendinti procedūra.

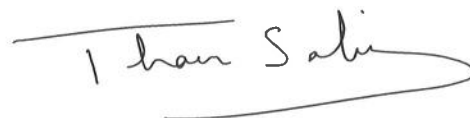
Siūlome įtraukti šias papildomas CDD įgyvendinimo priemones; kurios patenka į reikalavimą tikrinti tapatybę remiantis dokumentais arba patikimais ir nepriklausomais šaltiniais gautais duomenimis ar informacija, kurie galėtų būti papildomai taikomi akumuliuojamai 10 000 EUR, viso produkto veikimo laikotarpio, apyvartos ribai:

- a. Tapatybės tikrinimas, pasitelkiant finansavimo priemonę: elektroninių pinigų institucijos remdamasis rizika pagrįstu tapatybės patikrinimo metodu, esant mažos rizikos aplinkybėms, gali remtis kliento finansavimo priemonėmis siekiant nustatyti tapatybę. Tokios priemonės būtų naudojamos tik tais atvejais, kai lėšos elektroniniams pinigams įsigyti yra nuskaitomos iš sąskaitos, esančios ES arba lygiavertės jurisdikcijos kredito įstaigoje arba finansų įstaigoje, ir kuri yra prižiūrima pinigų plovimo prevencijos vykdymo priežiūros institucijų. Elektroninių pinigų institucija ir toliau išlaikytų galutinę atsakomybę už tai, kad būtų patikrinta tapatybė ir turėtų įdiegti sistemas ir kontrolę, siekiant kad būtų sumažinta rizika.

Be to, elektroninių pinigų įstaiga turėtų nustatyti, kad klientas gali kontroliuoti sąskaitą, iš kurios gaunamos lėšos. Tai galima padaryti įvairiais būdais, įskaitant:

- i. Mikro depozitas: nedidelė atsitiktinė pinigų suma įskaitoma į kliento finansinę sąskaitą, o klientas privalo atrasti sumą ir įvesti ją elektroninių pinigų įstaigos svetainėje. Įvedus teisingą vertę, klientas įrodo, kad turi prieigą prie savo banko ar finansų įstaigos banko / kortelės ataskaitos ar apskaitos sistemos.
- ii. Papildomi duomenų patikrinimai: el. pinigų įstaigos taip pat gali naudoti papildomus duomenų patikrinimus, atliekamus sandorio metu, kuriais siekiama patikrinti, ar sąskaita yra kontroliuojama kliento, tiesiogiai prieinančios prie kliento sąskaitos (pvz., kaip sąskaitos informacijos paslaugų teikėjas) arba iš nepriklausomos trečiosios šalies.

- iii. Reikalavimas, kad klientas atliktų sugriežtintą kliento autentifikavimo sąskaitos patvirtinimą, taip pat gali padėti įrodyti sąskaitos kontrolę.
- iv. Teisėto naudojimo įrodymai: kai sąskaita naudojama finansuoti elektroninių pinigų depozitą ilgą laikotarpį, tokiu atveju yra labiau tikėtina, kad ji yra teisėtai naudojama, nes laikui bėgant teisėtas savininkas turi galimybę atrasti nesąžiningą produkto naudojimą ir blokuoti jo naudojimą arba inicijuoti grąžinimą, kuris savo ruožtu taptų el. pinigų įstaigai akivaizdus. Turėtų būti praėjęs minimalus keturių mėnesių naudojimo laikotarpis bei turi būti įgyvendintas reikšmingas vertės sandoriais ir jų skaičius per šį laikotarpį, kad tai būtų prielaida, kad priemonė yra naudojama teisėtai.
- b. Kliento tapatybės aspektų tikrinimas remiantis nustatytais duomenimis ar informacija: pvz., iš dalies, remiantis rizika pagrįstu požiūriu tikrinant adresą, situacijose, kai galima taikyti mažos rizikos reikalavimus, el. pinigų įstaigos gali įvertinti kliento geografinę padėtį pagal prisijungimo IP adresą, tikrinimą atliekant tam tikrą laiką, siekiant nustatyti kliento adresą. Nors IP geografinė padėtis negali būti vertinama kaip tikslus adresas, tačiau, 2–3 mėnesius vykdomas IP adresų aptikimas suteiks pakankamai duomenų, kad būtų galima patikrinti kliento pateikto adreso tikslumą. El. pinigų įstaigos turės taikyti priemones, kad įsitikintų, jog IP duomenys yra patikimi. Tai galima pasiekti taikant įvairias priemones, įskaitant (esamą) VPN paslaugų naudojimo identifikavimą arba sukčiavimo elgesio modelius, daromus vykdant nuolatinę stebėseną.
- c. Kiti panašūs duomenų šaltiniai galėtų būti mobiliojo telefono daugkartinė geografinė padėtis.



Asociacijos vadovas

Dr Thaer Sabri

2019-02-01 Nr. LA-5-2019-1

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

**Dėl Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo projekto nuostatų**

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija parengė ir 2018 m. gruodžio 20 d. pateikė suinteresuotoms institucijoms derinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 39, 40, 49 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 71, 141 ir 253 straipsniais įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Lietuvos loterijų asociacija (toliau – Asociacija), vienijanti didžiausias Lietuvoje loterijų organizavimo bendroves ir su loterijų organizavimu susijusias paslaugas teikiančias bendroves, susipažinusi su pirminiu projekto tekstu pastabų neturėjo, todėl savo komentarų projekto rengėjams nepateikė. Tačiau, susipažinusi su Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – LPT) 2019 m. sausio 4 d. pateiktomis pastabomis, Asociacija mano, kad LPT išsakytos pastabos gali inicijuoti kitų galiojančio Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – PPTFPĮ) nuostatų pakeitimus, kas neabejotinai neigiamai įtakotų loterijų organizavimo verslo aplinką mūsų šalyje.

Aukščiau minėtame rašte LPT siūlo Įstatymo projekto rengėjams PPTFPĮ 9 straipsnio 11 dalies 7 punkte esantį terminą "vienu metu" keisti į terminą "per parą", kadangi terminas "vienu metu", anot LPT, yra neaiškus ir sudaro galimybę lošimus organizuojančioms bendrovėms neregistruoti tarpusavyje susijusių piniginių operacijų.

Asociacija nekvestionuoja šio siūlymo pagrįstumo ir reikalingumo. Manome, kad jis bus išsamiai aptartas dalyvaujant ir pačių įpareigotųjų subjektų, kuriems tektų vykdyti šį naują įpareigojimą, t.y. azartinius lošimus organizuojančių bendrovių, atstovams. Tačiau, Asociacija baiminasi, kad projekto rengėjai gali pritaikyti analogijos principą ir atitinkamai pataisyti PPTFPĮ 9 straipsnio 11 dalies 8 punktą, nustatantį, kad kelios operacijos laikomos susijusiomis tarpusavyje, kai klientas "šio straipsnio 10 dalyje nurodytais atvejais vienu metu atsiima kelis laimėjimus, kurių suma viršija 1000 eurų arba ją atitinkančią sumą užsienio valiuta", t. y. pakeisti žodžius "vienu metu" į žodžius "per parą". Nors iš pirmo žvilgsnio toks pakeitimas,

atsižvelgus į LPT pasiūlytą keisti PPTFPĮ normą, atrodytų tikslingas, tačiau Asociacija prašo Įstatymo projekto rengėjų dar kartą įsigilinti į šių normų turinį, įvertinant jomis siekiamus tikslus ir tai, kokias rizikas jomis siekiama užkardyti. Didelę reikšmę šiuo atveju turi ir proporcingumas tarp siekiamo rezultato bei dėl to patiriamų kaštų.

Reikia aiškiai suprasti, ką loterijų organizavimo verslui reiškia reikalavimas, kad loterijas organizuojančios bendrovės papildomai patikrintų kliento tapatybę ir jį registruotų laimėjimo atsiėmimo atveju, kai laimėjimo vertė viršija 1000 eurų, nepriklausomai ar sandoris atliekamas vienos operacijos metu ar per kelias operacijas, kurios vyksta per vieną parą. Toks reikalavimas visus loterijos organizatorius įpareigotų nustatyti ir patikrinti kiekvieno laimėtojo, besikreipiančio dėl kiekvieno, net ir ypač mažos vertės (1 euro ar mažesnio), laimėjimo atsiėmimo, tapatybę ir užregistruoti kiekvieną laimėjimo atsiėmimą. Tik tokiu būdu bus užtikrinamas šio reikalavimo vykdymas. Priešingu atveju, nenustatant ir neregistruojant kiekvieno laimėtojo, atsiimančio net ir patį mažiausią loterijos laimėjimą, liks teorinė galimybė, kad laimėtoju per parą atėjus atsiimti, pavyzdžiui, 2 eurų ir 999 eurų (t. y. bendrai 1001 euro) laimėjimų, ir neįregistravus jo 2 eurų laimėjimo, nebus įvykdyta Įstatyme nustatyta pareiga.

PPTFPĮ paskirtis yra nustatyti priemonės kovojant su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu. Prevencinės priemonės, nukreiptos kovoti su šių dviejų grupių nusikalstamomis veikomis, neabejotinai svarbios siekiant gerovės tiek šalyje, tiek bendrai pasaulio mastu. Tačiau, šios priemonės neturi tapti savitikslių, neproporcingos ir perteklinės, užkraunančios nepagrįstai didelę naštą jas vykdyti įpareigotiems subjektams ir taip diskredituojančiomis pačią kovos idėją.

PPTFPĮ viena pagrindinių idėjų yra tinkamų prevencinių priemonių parinkimas nuodugniai įvertinus veiksmų rizikas ir galimas grėsmes. Teisės aktai nustato aiškų tokio vertinimo procesą ir hierarchiją: Europos Komisija atlieka vertinimą visos ES mastu, tuomet atliekamas nacionalinis vertinimas kiekvienoje šalyje, galiausiai įpareigotieji subjektai atlieka savo verslo ir paslaugų teikimo rizikos vertinimą. Šie vertinimai leidžia identifikuoti rizikingiausias sritis, galimas pinigų plovimo ar teroristų finansavimo schemas, verslo panaudojimo būdus šiose schemose ir nustatyti tikslingas priemones aptariamiesiems nusikaltimams užkardyti.

Europos Komisijos atlikto rizikos vertinimo ataskaitoje (2017 m. birželio 26 d. Nr. COM(2017) 340 final)<sup>1</sup> aiškiai nurodyta, kad loterijų panaudojimas pinigų plovimo schemose ir ypač teroristų finansavime yra mažai tikėtinas. Tai lemia loterijų žaidimo specifiką: dėl santykinai mažos loterijų bilietų kainos ir su tuo susijusiu proporcingu laimėjimų fondo kaupimu, tikimybė laimėti didelės vertės prizą yra labai maža. Todėl toks lėšų legalizavimas, kai už nusikalstamais būdais gaunamus pinigus tiesiogiai perkami loterijos bilietai tikintis didesnių sumų laimėjimų, yra brangus bei negarantuojantis sėkmingo rezultato (t. y. bilietų pirkimui būtų išleidžiama neproporcingai didelė suma, lyginant su galimais laimėjimais). Pagal šią ataskaitą, labiau tikėtini

<sup>1</sup> <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteId=1&year=2017&number=340&version=F&dateFrom=&dateTo=&serviceId=&documentType=&title=&titleLanguage=&titleSearch=EXACT&sortBy=NUMBER&sortOrder=DESC2017>

scenarijai (jei kažkas nuspręstų naudoti loterijas pinigų plovimo schemose): a) laimėjusių bilietų supirkimas iš loterijos laimėtojų, siekiant tokiu būdu legalizuoti pinigus kaip loterijos laimėjimą; b) nusikalstamų struktūrų atstovų infiltravimas į loterijos organizavimo bendroves, siekiant įtakoti laimėtojų nustatymo procesą taip, kad laimintys bilietai patektų nusikalstamos schemos dalyviams arba tiesiog jiems būtų išduodamos laimėjimą patvirtinančios pažymos, leidžiančios tokiu būdu legalizuoti šių nusikalstamų struktūrų turimas lėšas. Pažymėtina, kad atliekant nacionalinį vertinimą, loterijų panaudojimo šiose nusikalstamosiose schemose rizika iš viso nebuvo vertinta (ataskaitoje dėmesys pagrįstai buvo skirtas tik azartinių lošimų sektoriaus atstovams – lošimų namams (kazino)). Asociacijos narių (loterijas organizuojančių bendrovių) atliktas savo veiklos rizikos vertinimas iš esmės atitiko Europos Komisijos ataskaitoje pateikiamą vertinimą: atsižvelgus į Lietuvoje nustatytą loterijų organizavimo tvarką (licencijų išdavimo ir organizatorių kontrolės mechanizmą, organizuojamas loterijas ir dalyvavimo jose būdus bei kitas aplinkybes), minėta rizika įvertinta kaip maža ir kontroliuojama.

PPTFPĮ 9 straipsnio 10 dalis iš esmės skirta aptariamai rizikai valdyti, t. y. fiksuoti asmenis, laiminčius loterijoje didesnių sumų laimėjimus. Pažymėtina, kad ES direktyvoje, reglamentuojančioje pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją<sup>2</sup>, nustatoma 2000 eurų suma vienai transakcijai, kuomet loterijos organizatoriai privalėtų nustatyti žaidėjo tapatybę (direktyvos 11 straipsnio (d) punktas). PPTFPĮ šią kartelę nuleido iki 1000 eurų ir nustatė, kad turi būti fiksuojamos ne tik tokios (arba didesnės) sumos pavienės operacijos, bet ir visos tarpusavyje susijusios operacijos, kurių bendra suma per parą viršija nustatytą 1000 eurų ribą.

Lietuvos loterijų organizatoriai jau patyrė didelių kaštų prisitaikydami prie šio ir kitų naujų reikalavimų, įvestų 2017 m. vasarą pakeitus PPTFPĮ. Be laiko sąnaudų ir finansinių kaštų, patiriamų pritaikant savo esamas sistemas nustatytų pinigų plovimo prevencijos priemonių įgyvendinimui, loterijos organizatoriai susidūrė su dideliu žaidėjų nepasitenkinimu dėl įvestų tapatybės nustatymo ir registracijos priemonių. Procesas iš dalies sutapo su informacijos sklaida apie įsigaliojančią naują asmens duomenų apsaugos tvarką (Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą), todėl nemaža dalis žaidėjų atsisakė pateikti savo duomenis registravimosi metu, dėl ko prarado galimybę dalyvauti loterijose. Šį neigiamą poveikį verslui šalies loterijų organizatoriai patiria iki šiol.

Asociacija atkreipia dėmesį, kad planuojant naujus PPTFPĮ pakeitimus, reikalingus įgyvendinti 5-osios pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančios direktyvos redakcijos nuostatas, kartu ruošiamasi keisti ir su direktyvos pakeitimais nesusijusias nuostatas, kurios buvo įvestos vos prieš pusantros metų. Toks siūlymas neparemtas nei objektyviais argumentais, nei atliktu rizikos vertinimu, parodančiu didesnę grėsmę dėl šios teisės normos turinio, nei atlikus privalomą teisės akto poveikio analizę.<sup>3</sup>

<sup>2</sup> Direktyva (EU) 2015/849 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ%3AJOL\\_2015\\_141\\_R\\_0003](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ%3AJOL_2015_141_R_0003)

<sup>3</sup> Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 str.



Asociacijos nuomone, dabartinė loterijos laimėtojų registravimo tvarka, kuri yra gerokai griežtesnė nei nustatyta ES Direktyvoje 2015/849, pilnai apsaugo loterijas nuo jų panaudojimo pinigų plovimo ir teroristų finansavimo schemose, kai nusikalstamu būdu gautas lėšas siekiama legalizuoti parodant jas kaip loterijos laimėjimus. Atkreiptinas dėmesys į tą aplinkybę, kad norint tokias lėšas legalizuoti, t. y. tinkamai dokumentuoti tokių lėšų kilmę, laimėtojai, nebuvo įregistruoti įgyvendinant galiojančias PPTFPĮ nuostatas (sukaupe mažesnius laimėjimus nei 1000 eurų arba atsiėmę kelis laimėjimus ne vienu metu), privalės kreiptis į loterijos organizatorių dėl atitinkamos pažymos išdavimo, kaip tai nustatyta Loterijų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje. O tokia pažyma būtų išduodama tik įsitikinus, kad asmuo dalyvavo loterijoje, turėjo laimintį bilietą ir jį pateikęs gavo loterijos taisyklėse nustatytą laimėjimą. Pažyma būtų išduodama tik nustačius šio asmens tapatybę. Iš esmės savo turiniu pažymos išdavimo priemonė atitinka PPTFPĮ nustatytą laimėtojo tapatybės nustatymo ir registravimo priemonę, tačiau taikoma tik tiems žaidėjams, kurie norėtų gauti oficialų dokumentą, įrodantį jų lėšų kilmę, t. y. laimėjimą loterijoje, kurio suma nesiekia 1000 eurų. Ši priemonė neapsunkina nei loterijos organizatorių, nei žaidėjų. Asociacijos duomenimis, per visą Loterijų įstatymo galiojimo laikotarpį (nuo 2004 m.), iki šiol nei vienas žaidėjas nesikreipė į Asociacijos narius su prašymu išduoti pažymą, patvirtinančią jo laimėtą prizą, kurio vertė nesiekė 1000 eurų. Tai tik parodo, kad nėra jokio objektyvaus poreikio griežtinti galiojančią PPTFPĮ tvarką ir nustatyti perteklinį reikalavimą identifikuoti kiekvieno laimėtojo tapatybę ir jį registruoti nepriklausomai nuo to, kokios vertės laimėjimą jis laimėjo.

Prašome jūsų atsižvelgti į šiame rašte išdėstytus argumentus ir nekeisti galiojančio PPTFPĮ 9 straipsnio 11 dalies 8 punkto teksto. Jei šiuo klausimu matote platesnės diskusijos poreikį, Asociacijos atstovai pasiruošę atvykti ir plačiau pristatyti savo argumentus bei kitą susijusią informaciją.

Lietuvos loterijų asociacijos prezidentas



Saulius Nicys